

**VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE**

Katedra Literární tvorby

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Vzpomínky na
Panamu**

Memories of Panama

2024

Klára Mořkovská

**VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE**

**Katedra Literární tvorby
Literární tvorba a mediální komunikace**

**Vzpomínky na
Panamu
Memories of Panama**

**Autor: BcA. Klára Mořkovská
Vedoucí práce: doc. Mgr. Radek Malý, Ph.D.**

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně dle vlastní invence. Stvrzuji, že všechny odevzdané výtisky mé diplomové práce se shodují s elektronickou verzí v informačním systému VŠKK a souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne 27. června 2024

Podpis autorky:

ABSTRAKT

Tato diplomová práce je částí z autorčiny připravované knihy s pracovním názvem *Vzpomínky na Panamu*. Žánr cestopisu autorka pojímá deníkovou formou a snaží se o lehký, zábavný tón, který má čtenáře nalákat zkoušet neobvyklé věci a nebát se výzev. Vypravěčka s dalšími třemi členy své rodiny postupně čelí nástrahám moderního světa i vzdálené exotiky a ukazuje, co všechno je možné přežít, i když někdy s notnou dávkou štěstí.

Příběh o putování čtyřčlenné rodiny z Opavy má ambici čtenáře oslovit ironickým, nevážným tónem vyprávění, kdy je k smíchu každý, především vypravěčka sama a její rodina. O čtenářův zájem se také hlásí neobvyklé jazykové pasáže, v nichž podoba jednotlivých slov není pevně ustálena, čímž dochází k přiblížení se skutečné jazykové situaci v této části českého Slezska. Inspirací pro použití takto hravého jazyka byl román Ivana Landsmanna *Pestré vrstvy* (1999), který autorka představila jako téma své bakalářské práce.

Součástí této diplomové práce jsou také nepřeložené texty v angličtině a španělštině. Autorka zde záměrně volí originální znění, aby zprostředkovala čtenáři autentičtější svůj zážitek, kdy sama často nerozuměla.

Klíčová slova: próza, cestopis, deník, humor, ironie, dialekt

ABSTRACT

This thesis is a part of author's prepared book with working title *Memories of Panama*. The genre – travelogue – is written as a diary and is presented in light funny form which should to attract the readers to try unusual things and do not be afraid of the challenges. The narrator together with next three members of her family has to head the dangers of the modern world and exotic countries and shows that many things are possible to survive but sometimes with a big amount of happiness.

This story of a journey of the family from Opava has an ambition to interest readers by ironic, non-serious tone of the narration when everyone is for a laugh especially narrator herself and her family. Reader's interest could attract an unusual language passages where the form of particular words is not codified that causes that is close to real language situation in this Czech part of Silesia. The inspiration for using such type of the language was a novel of Ivan Lansmann, *Pestré vrstvy* (1999) which was the topic of the narrator's bachelor's thesis.

The parts of this thesis are not translated sentences in Spanish or English language. The author decided to share these parts in original language to present her personal experiences more authentically and to show that sometimes is complicated to understand.

Key words: prose, travelogue, diary, humor, irony, dialect

OBSAH

Poznámka autorky	1
Kapitola první – Přilet	3
1. Dobré ráno, Frankfurte!	4
2. Parkovací služba	6
3. High-tech letiště bez obsluhy	8
4. Konečně odlet	10
5. Město bez hranic, hranice bez města	12
6. Mám právo sedět	14
7. Agua	16
Kapitola druhá – Probuzení v ráji	19
1. Screw	20
2. Fantomový hotelový řidič	21
3. Pokoj	25
4. První výprava	28
5. Výhled ze zátoky	29
6. Jazyky	32
7. Panamské potíže	36
8. Weil Gallery	38
Kapitola sedmá – Park	49
1. Pikolík	50
2. Záchrana	52
3. Řidič mluvka	53
4. Dusno	55
5. Příjezd do parku	57
6. Průvodce	59
7. Pasy, asi	62
8. Kobka	64
9. El agua de nuevo	66
10. Atta	68
11. Zdolat Everest a zkusit neumřít v základním táboře	70
12. Šangri-La	72
13. Pomyslné ticho před bouří	75
14. Had	77
15. Nechval dne před večerí	83
16. Lenchodí	85

Kapitola osmá	87
1. Odjezd.....	88
2. Moderní Tocumen	91
3. Bombastický nápad	93
4. Yeehaw	94
5. Do třetice všeho dobrého a... zlého.....	99
6. Kořeny najdeš všude	105
7. Kde to začalo, tam to skončí.....	107

Poznámka autorky

Práce, která se vám dostává do rukou je výňatkem z plánované knihy Vzpomínky na Panamu, kterou plánuji vydat. Z důvodu snadné a bezplatné dostupnosti diplomových prací na internetu záměrně neuveřejňuji svůj text v plném znění, aby nedošlo posléze k možnému šíření bezplatných či v detailech odlišných verzí. Číslování kapitol jsem nechala shodné jako bude v knize, čtenář této práce má tedy k dispozici první dvě a poslední dvě kapitoly.

Specifický jazyk pásma postav obohacený o neologismy, zkomoleniny či dialektismy bez ustálené podoby je volen záměrně, aby vhodně reprezentoval jazykovou situaci, z níž vycházím.

Lehký, ironický tón a snaha revoltovat proti všemu a všem je vlastní asi každému mládí a textu propůjčuje nevážnost a humor, který je podle mě klíčem k překonání většiny problémů.

„Ss,“ udělala jsem na tátu a dívala se přitom stále na stezku před sebou. Doufala jsem, že ho tento náš zažitý signál přinutí odvrátit pozornost od namodralého stromového brouka. Ráda bych řekla, že jsem nepochybovala, ale... Promiň, tati, jak bychom řekli u nás – vážně často nedáváš pozor co mluvím.

„Ss,“ udělala jsem podruhé a víc nahlas. Podle zašustění listů se táta pohnul. Pravděpodobně tedy můj signál zachytil. Šustění kroků ve směsi kůry a spadaneho listí jsem slyšela čím dál tím blíž. On tam pořád byl. Přede mnou.

„Co je?“ zeptal se nechápavě, když přišel blíž. Stál ode mě ještě tak jeden a půl metru. Asi ho napadlo, že všechno nebude s kostelním pořádkem, jak by řekla máma, když jsem se zastavila uprostřed chodníčku a odmítala se pohnout. Většinou se nestává, že bych někde zůstala nehybná jako socha. Navíc jsem nebyla zjevně ani nijak zraněná.

„Had, na druhé hodině,“ řekla jsem potichu, aniž bych se na tátu ohlédla. Možná si řeknete, že to nebylo zrovna slušné, ale já jsem z hada nechtěla spustit oči ani na minutu.

„Jaký?“ zeptal se s ostražitostí věrného diváka televizních dokumentů. Vím, že hady nemá rád. Nebojí se jich k smrti, ale minimálně se jich štítí. Do ruky ho vezme, ale dle tátových slov by jim to lepší slušelo na rožni.

„Hnědý, bez kresby, nebo jsem ju nezahlídla, byl jakýsi prudký,“ snažila jsem se o co nejvěrnější popis, „dlouhý asi metr, možná metr dvacet.“ Pravdou bylo, že na tu dálku asi pěti metrů, z níž se na mě ještě stále koukal, jsem si nebyla jeho délkou jistá. Poznám rozdíl mezi dvaceti centimetry a pěti metry, ale jsem žena, nikdo po mně nemůže chtít bystrozraké vidění.

„A asi jak tučný byl?“ doptával se táta.

„No... Asi jako moje zápěstí,“ snažila jsem se najít co nejlepší příměr. Najednou se znovu pohnul. O krok jsem ustoupila. Bylo slyšet, jak se jeho nedlouhé tělo vlní přes cestičku. Had najednou změnil směr. Znenadání odbočil doprava směrem k plotu parku. Svah, z něhož jsme přišli, byl na druhé straně.

„Esli to je křovinář, tak sme v prdeli,“ prohlásil táta zamyšleně.

Kapitola první – Přílet

Původní obyvatelé Panamy téměř vyhladila kolumbovská výprava z roku 1502, která do země přinesla zejména španělštinu, křesťanství a neštovice. Poté, co zásluhou Simóna Bolívara získala Panama nezávislost na Španělsku v roce 1821, byl další historický vývoj země poměrně bouřlivý. Za necelé století se na tomto a jižněji položeném území, ze kterého později byly vytvořeny státy Ekvádor a Venezuela, vystříдалo mnoho státních celků, které nikdy neměly příliš dlouhého trvání. V jejich čele přitom vždy stanula Kolumbie. Právě s tou vedla Panama občanskou válku za svou nezávislost mezi lety 1899 a 1902. Kolumbie se tehdy snažila znovu připojit Panamu ke svému území, ale díky účelovému zásahu USA Panama svou samostatnost uchránila a v roce 1903 ji podpořila ústavou. O rok později byla podepsána Hay-Bunau-Varrilova smlouva zajišťující USA výlučné právo na výstavbu kanálu a dvou vojenských základen pro zajišťování bezpečnosti proplouvajících lodí. Právě tento průplav, spojující Atlantský a Tichý oceán, je největší dominantou Panamy.

Dnes je Panama prezidentská republika na pomezí Střední a Jižní Ameriky. Ze západu sousedí s Kostarikou a z východu s Kolumbií. Rozlohou se velmi podobá Česku, ačkoliv má méně než poloviční počet obyvatel.

1. Dobré ráno, Frankfurte!

11. srpna, kdesi kolem Frankfurtu nad Mohanem, asi 6:00 ECT

Jít do práce předchozí den a spát sotva hodinu před, při nejlepší vůli, devítihodinovou cestou z Opavy do Frankfurtu, kterou nikdo jiný neodřídí, nebyl asi úplně nejlepší nápad. Vlastně to byl tak tupý nápad, že to uznal i můj táta-řidič. A to je co říct. K překvapení všech máma neříkala v tu chvíli vůbec nic. Musela být naštvaná víc, než jsem si myslela, protože rezignovaně působící ticho je u ní skutečně ojedinělý stav.

Vzduch uvnitř auta byl teplý a nepříjemně zvlhlý dýcháním čtyř osob. Rádio přestalo hrát asi po čtyřech hodinách cesty, někde kolem Drážďan, a na robotický hlas navigace byl podle cedulí ještě čas. Dusno by se dalo krájet. Z nějakého bizarního důvodu jsme těžký vzduch nevyvětrali a uznávám, že i on mohl mít podíl na tom, že táta-řidič už asi potřetí usnul v průběhu jízdy. Přiznejme si všichni, že pro přežití to není úplně praktické. Ale kdo ví, třeba to byl plán...

Musím hned na začátku zmínit, že cokoliv se týká jazyků a technologií jde mimo mého otce. Naopak cokoliv, co se týká financí, jde pouze a výhradně přes něj. Sám sebe totiž pasoval do role „vedoucího stáda“.

Máma se neustále vzdělává na poli cizích jazyků a jako jediná ovládá němčinu. „Nijak zázračně,“ říká, ale na překonání letiště a pár koncertů v minulosti to stačilo. Ne, že by se naši západní sousedé ve škole anglicky naučili, prý ano, ale asi mají pocit, že němčina je světovější... Nebo, a uznávám, že to je pouze moje hnidopišská spekulace, trpí utkvělou představou, že Sudety jsou stále součástí Říše. Jako pravděpodobnější vidím to druhé, ale já jsem k nim úmyslně skeptická... Přece jenom jsem z Opavy.

Technologické věci jako QR kódy letenek, čísla pojištění atd. měla na starost moje sestra, protože ví, jak s tím zacházet.

Možná, že bych tyhle věci zvládla taky, ale při rozdělování úkolů jsem vyvázla s čistým štítem. Podezírám z toho svou vrozenou „ochotu“. Zbylo na mě jen občas chytře poradit (na to jsem expert) a být krásná... Což je vlastně docela ironie, protože na evropské poměry mám na krásu příliš moc centimetrů v pase a příliš málo v kohoutku. Jak se ale později ukázalo, každé zboží má svého kupce (doslova i metaforicky) a vkus Jihoameričanů se liší. No jo, jiný kraj, jiný mrav...

„Zkus to doleva,“ zněla moje jednoduchá instrukce, když jsme už asi popáté objížděli ten stejný frankfurtský Holiday Inn.

„Tys už tady někdy byla? Že jsi taka chytrá?“ odpověděl podrážděně táta, který za poslední hodinu zázračně chytil druhý dech a přestal usínat.

„Nechápu, čemu jsme se museli v noci hnát přes zkurvenou hitlerstrasse,“ komentoval s výrazem rozzuřeného rotvajlera táta-řidič svůj vlastní plán. Jak jsme zanedlouho zjistili, pověstná neregulovaná rychlost na německých dálnicích platí jen v konkrétních úsecích a jen levém pruhu. Samozřejmě, že přesně v tom pruhu jsme... Nejeli. Myslím, že ani ten oslepující blesk související s neurvalou jízdou v pravém pruhu tátovi-řidiči příliš na náladě nepřidal.

Nasraný byl taky proto, že posledních pár kilometrů kolem letiště, cituju: „To ti omezení skopčáci postavili jako kokoti.“ Terminologickou nepřesnost prosím přehlédněte. Za a) je to jedno, pro mě jsou všichni Němci prašť, jako uhoď, a za b) po devítihodinové ponorce už jsme měli všichni nervy v kýblu. Nikdo se už nikam netěšil. Bez hádky a nenávisti nezačíná žádná naše dovolená.

2. Parkovací služba

11. srpna, Rhein-Main-Flughafen, Frankfurt nad Mohanem, 7:00 ECT

Po hodině ježdění a kroužení kolem všech frankfurtských záchytných hotelů jsme úspěšně najeli k letišti. Byl tedy čas zavolat parkovací službu. Předem domluvený chlapík měl za úkol auto dopravit na odstavné parkoviště a po přiletu nám ho nepoškozené přivést zpět na letiště. Doufám, že je všem jasné, že minimálně jedno z toho se nestalo...

Lační čerstvého vzduchu obohaceného o výfukové plyny projíždějících taxíků, jsme postávali kolem našeho auta a očekávali jeho příjezd. Asi po deseti minutách přistavil bílý taxík, z něhož vystoupil energický třicátník.

„No potěš,“ řekla jsem a neubráníla se odsuzujícímu pohledu jeho *výzoru*, jak u nás říkáme nepřilíživému vzezření z jakéhokoliv důvodu. Uznávám, že to může působit trochu povrchně, pokrytecky, protože na mě musel být po té noční jízdě taky božský pohled... Muž s moderně nemoderním sestřihem tmavých kučeravých vlasů ve tvaru kvěťáku a jemným strništěm kolem úst si s námi bodře potřásl rukou. Voněl silnou, levnou kolínskou.

Po přivítání začal zmatenými pohyby divoce kroužit kolem našeho auta, aby nám vyložil věci. Jeho drzost byla překvapující, takhle rychle se mě ještě nikdo zbavit nesnažil. Rozhodně mě to nepotěšilo a byla jsem odhodlaná to dát najevo.

„To snad...“ Nezvádla jsem překvapením dokončit větu, když mu ve spěchu upadl na zem můj nový *My Little Pony* polštář.

„Chill, je v pohodě,“ říkala klidným hlasem Leontina, když polštář zvedla.

„Cyp posraty,“ neodpustila jsem si komentář a příkrý pohled. Pokud jsem do té doby pouze zvažovala pomstu, teď už ji měl jistou. A pěkně za studena, po návratu, tak bude chutnat nejlíp. Minimálně mně.

Když nás a naše zavazadla muž vypakoval na chodník před halu, natáhnul ruku s požadavkem *tringeltu*, což sami od sebe asi taky nevíte, co je. Je to z němčiny, snažte se, ale zpátky... Ten člověk byl naiva. Chuť na dýško si mohl nechat zajít více méně hned, když vystoupil a smlouvu zapomněl v bílém taxíku, na který vzápětí zběsile mával, aby zastavil a on si ji mohl vytáhnout. Neberte to tak, že bych byla lakomá nebo nevděčná, ale on stěží zvládl to, za co jeho firma dostala zapláceno už před týdnem.

„Co kdybych mu do té pazury flustla?“ zeptala se sestra česky s laškovnou grimasou na rtech. Podvědomě asi vycítil, že o něm jde řeč a otočil kudrnatou hlavu na nás. Chvilka napětí... A pak pochopil, že dvě zubící se „démonky“ z Opavy mu nic nepřeloží a z dýška taky nic nebude. Nervózně se usmál a uhnul pohledem.

Ještě chvíli jsme postávali venku a pozorovali narůstající letištní ruch, protože nebylo kam spěchat. Beze srandy, stáli jsme tam jak trubky po tom, co nás táta-řidič skoro zabil a vyfasoval, tohle slovo snad znáte i v Čechách, pokutu za rychlou jízdu v pravém pruhu... Když chlapík nasedl do našeho auta spolu s německy psanou smlouvou a odjel do východu slunce, odebrali jsme se do odletové haly.

No, a tím to vlastně všechno začalo... Prognózy nebyly příznivé, ale ještě jsme neměli ani tušení, jak to nakonec dopadne.

3. High-tech letiště bez obsluhy

11. srpna, Rhein-Main-Flughafen, Frankfurt nad Mohanem, 7:30 ECT

Nevídanou novinkou pro nás byly letenkové kiosky bez obsluhy. Možná je to věc zcela běžná na letištích této velikosti, ale rok předtím ve Vídni nebyly. Nikdo nemůže říct, že lítáme jen ze zapadáková. Což by vlastně řekl přesně člověk ze zapadáková... Nicméně, hudrující žluté plechovky neměly zrovna intuitivní ovládání ostatně jako všechno, co ho podle výrobce má mít. Hlavním problémem tohoto stroje byla bezesporu kombinace defaultní němčiny a nutná znalost technikálií našeho spoje. Jedno by zvládla máma, druhé sestra, problém byl donutit je spolupracovat. Bylo to asi stejně nemožné jako požádat o pomoc někoho cizího, nejsme přece žádní neschopní idioti...

„A co se někoho zeptat?“ prohodila matka pro nikoho, protože já ani sestra jsme ji neposlouchaly.

„Asi to budem muset zvládnout opičí taktikou,“ řekla jsem Leontině, když ty dvě s mašinou stále nepohnuly.

„Už to tak vypadá... Snad někdo rychle přijde, bo já fakt netuším, co s tym,“ odpověděla sestra, aniž by ke mně stočila pohled. Po chvíli přišel k vedlejšímu terminálu německy mluvící pár v důchodovém věku. Hned mě napadlo, že jsou ideální oběti, protože budou klikat dost pomalu a výrazně. Paralelně s nimi sestra klikala na políčka a vyplňovala podobně dlouhá čísla. Heuréka. Ačkoliv nám to zabralo více času, nakonec jsme nad strojem zvítězily.

„Vidíš... Opice vidí, opice dělá,“ řekla sestra matce, která nás pokoutně sledovala. Tahle taktika se nám vyplatila ještě několikrát. Její výraznou nevýhodou ovšem je, že vámi zvolená oběť musí být aspoň o stupínek gramotnější jak vy, jinak je celá věc k prdu. Spoiler...

Musím uznat, že vítězství to bylo hořkosladké. David (to jsme jako my) sice zdolal Goliáše (žlutý stroj), ale den mu to nezlepšilo. I když je to divné slyšet od Sudeťáčky, protože bych vlastně měla tvrdit, že nás motherland volá zpátky, cítila jsem až do morku kostí, že tady něco smrdí... Němčina, němectví a Němci z nás vysáli i ty poslední zbytky radosti, a to jsme z bývalých Sudet. Nikdo z nás už nikam nechtěl jet. Ale možná nás začal spojovat fakt, že jsme ještě mín chtěli zůstat tady pod nadvládou Říše... Ostatně, nejsme z Kravař.

V odbavovací hale jsem si konečně mohla sednout, i když jen na nevzhlednou umělohmotnou sedačku. Já vím, zní to ironicky, vždyť jsem seděla v autě celých devět hodin předtím, jo, máte pravdu, ale na mě v tu chvíli padla neskutečná únava. Prostě jsem seděla a hleděla před sebe

do blba a někdy i na blba. Kolem uší mi plynul nespecifikovatelný ruch letiště protkaný útržky rozhovorů v cizích jazycích a hlášení z ampliónů. Pokud na mě někdo mluvil, nepostřehla jsem to. Mohla bych donekonečna popisovat, jaké jsem cítila vedle sebe parfémy, kdo z nově příchozích měl jaké zavazadlo, a spekulovat, kam směřoval... Ale radši to zkrátím a řeknu, že za dobu naší služby se nic zvláštního nestalo...

4. Konečně odlet

11. srpna, Rhein-Main-Flughafen, Frankfurt nad Mohanem, 9:45 ECT

„Historický okamžik,“ zahlásila jsem česky ve chvíli, kdy jsme bez problémů prošli všechny bezpečnostní kontroly.

„To je asi prvně, co nám nic nevyhodili, ne?“ ptala se zaraženě Leontina.

„Možná nejsou tak cimprlich na bomby v opalovákách nebo Harajuku voňavkách jako Češkové,“ odpověděla jsem ironicky, když se mi vybavily předchozí hořké zážitky z Ruzyně. Ačkoliv mi německví nedělá dobře, pražských zážitků, nad nimiž zůstává rozum stát, máme obě požehnaně.

„Máme všechno?“ zeptal se táta, když nás už čekalo pouze nalodění na příslušnou palubu. Tiché souhlasné pokyvování nestačilo, takže ještě u turniketu se táta-kontrolor otočil a pro jistotu nás pohledem překontroloval. I když jsem to vzdát chtěla, Německo na to nebylo ideální destinací. Kdo ovšem účast v naší skupině už vzdal, byla máma. Jako jediná německy mluvící nás nechala ve štychu a prohlížela si nějakou z předchozích výloh. Když ucítila naše nechápavé pohledy na svém těle, znechuceně se k nám přidala. Vždy je radost s ní cestovat, teď byla ještě větší.

„Guten Morgen,“ pozdravila uniformovaná žena s minimálně pěti křížky na krku, rozpitou rtěnkou a děsivě vyhublou postavou, která jí ještě přidávala na věku. Její fyziologie byla na druhou stranu tak fascinující, že jsem na ni nemohla přestat zírat.

„Hello,“ odpověděla jsem anglicky a přemýšlela nad vzhledem zbytku posádky.

Přežít bezmála desetihodinový let nebylo nijak náročné, ale po vystoupení do letové výšky si toho už moc nepamatuju. Jakmile jsem si opřela hlavu o svůj roztomilý *My Little Ponny* polštář, únava mě přemohla. Víím, že jsme se s Leontinou chtěly koukat na *Mrňousky a Vice*, který byl začátkem roku na Oscarech. Bohužel v hlučné kabině byly filmy vhodné pouze pro hluchoněmé, kteří umějí odezírat. Sestra mezitím prý sledovala v akci i Božského Lea, jak ve Velkém jablku mlsá sněhobílé výsledky povýšené řepné rafinace. Těžko říct, zda to mělo nějaký edukativní vliv, ale třeba jí to pomohlo si Panamu užít o trochu víc. Já se neptala, škodí to zdraví... Stejně jako rafinovaný sníh.

Svou poslední myšlenku před několikahodinovým blackoutem jsem věnovala znovu letuškám. Jejich servis byl bez chybičky, byly milé, ochotné, neustále roznášely jídlo i pití, většina i přes

svůj vyšší věk uměla aspoň základy angličtiny. Neberte mě zle, ale myslím, že Lufthansa by se s tak drahými letenkami, jaké nabízí, mohla více starat o své zaměstnance... Například by jim mohla pořídit modernější a lichotivější stejnokroje, které neudělají z sebehezčí ženy neforemnou krabici. Také mě zaráží, že mladší ženy nechávají sedět na přepážkách a starší posílají na dálkové lety, politika jiných obdobně drahých aerolinek je přitom naprosto opačná. Ve vzduchu jsou ty mladé, krásné, vymalované a dole jsou ty starší, ale taky velmi dobře upravené dámy. Vlastně mi jich bylo líto, žádná z nich neměla vizuálně pod padesát a ony tu musí být deset hodin na nohách a chodit sem a tam místo toho, aby dole pouze klikli na počítači na pár ikon a dali nálepku na kufr... Nemyslím, že je to správný tah, ať se na to díváme z lidského, nebo marketingového hlediska, když si pasažér myslí, že by měl podle zvyku z MHD nabídnout té viditelně starší paní ve věku své babičky místo na sednutí a sám to radši odstát.

Než jsem usnula, moje poslední myšlenka byla, že jsem ráda, že konečně odlétáme z Německa. Usínala jsem totiž s nadějí, že až se probudím, bude vše jenom lepší. Řekněme, že jsem se spletla...

5. Město bez hranic, hranice bez města

11. srpna, Letištní hala pro transfer Dulles Internacional, Washington DC, 2:20 PM EDT/
20:20 ECT

Dlouhé chodby poměrně sympaticky vyhlížejícího letiště lemovaly kromě krámků také různé plastiky z historie a geografie. Klimatizované haly vyplněné obvyklým šumem nás vedly ke skleněným přepážkám pro předložení víza a dalších dokladů. Zpětně bez váhání odpřisáhnou, že následující událost byla to nejvtipnější a nejpříjemnější z USA. Aspoň pro nás.

„Good evening, Sir,“ pozdravil úředník za přepážkou na Dulles. Stálo před námi ztělesnění amerického stereotypu – bílá pracovní košile s výšivkou letištního znaku na náprsní kapsičce minimálně o číslo menší, než by se slušelo, malá světlá prasečí očka utopená v tváři s d'olíčky. Slámové vlasy už pouze dotvářely celkový dojem rozmazleného hošíka.

„Good evening,“ vložila se rychle do hovoru máma, jelikož táta nevěděl, která bije.

„No fujtajbl, vespolek,“ řekla jsem polohlasem sestře. Blond'ák sálal neskutečně pozitivní energií. Už teď mi chyběla typicky evropská rozmrzelost, kamenné tváře a odmítavý postoj.

„Kolik máme dolarů v cashi?“ obrátila se na tátu s otázkou máma.

„A co temu chujovi po tym?“ odpověděl táta dotčeně. Jak jsem už vzpomínala, táta jako samozvaný velitel stáda a řidič byl také strážce financí, na něž se není radno ptát.

„Vím já?“ Gestikulovala sestra, která se připojila ke dvojazyčné konverzaci. „Zdá se, že mu je prostě jakési šure, že v době platebních karet s sebou někdo veze hotovost,“ překládala dál. V tomhle jsem s tátou za jedno. Mít hotovost je o mentálním nastavení, o pocitu možnosti, i když zrovna nejdu koupit deset kilo koksu a arsenál na pokračování kubánské revoluce z 59. Hotovost je o svobodě, což je samozřejmě pojem Američanům velmi dobře známý a jasný, že? Zejména historicky...

„Deset tisíc, co jiného,“ zněla tátova odpověď, při níž pokrčil rameny. Bez ohledu na to, kolik ve *šrajtofli* skutečně bylo, jsme nemohli říct ani o cent víc, abychom se vlezli do stanovené kvóty pro běžný převoz. Upřímně si myslím, že nikdo z nás přesně nevěděl, kolik v té peněženke je.

„Dobře,“ odpověděla Leontina a otočila se k muži, v jehož tváři již začala být patrná nervozita z rostoucí řady za námi. Blyštivý úsměv masitých rtů uvaldal. Když mu překládala otcovo tvrzení ještě znejistěl.

„Prý to bude muset přepočítat,“ říkala a škodolibý úsměv jí pohrával na rtech. Začala jsem se usmívat taky a podívala se mu přímo do očí, což ho znejistělo ještě víc.

„Tož, ať si ten chuj poslouží... Začneme centy,“ pronesl táta sebevědomě: „ať si to ten kauboj přepočítá a dokáže mi, že vezu víc.“ V moment, kdy na pultík Leontina vysypala všechny centovky se mu úsměv ztratil úplně. Vystřídalo ho postupné rudnutí a zděšení. Prasečí očka jsme div nesbírali z podlahy. Věděl, že jestli nám chce dokázat porušení nějakého zákona, bude muset všechno centík po centu na přepážce přepočítat.

„Sázečka? Co myslíš, že udělá?“ zeptala jsem se provokativně sestry, po jejímž boku jsem nyní stála.

„Padesát na nic, deset na vedoucího, aby rozhodnul,“ odpověděla, oči na jeho baculatých ručkách bezradně pobíhajících po naší hotovosti.

„Zvyšuju vedoucího na dvacet... A co ochranka?“ Doplnila jsem poslední možnost, která mě napadla.

„Hmm, nepravděpodobné, na to nemá balls,“ odpověděla Leontina, aniž z něj spustila oči. Muž se začal nervózně škrábat ve slámových vlasech, čelo se mu lesklo a odráželo víc světla než jeho vybělené zuby předtím. Pak zvedl telefon. Po drahé chvíli čekání u hluchého sluchátka s nervózním úsměvem kapituloval. Bez dalších prostožů nás nechal uklidit peníze, na pasy nám nalepil barevné štítky a pak nás propustil.

Hned mě napadlo, že tohle bylo až moc snadné, ale prozatím jsem si užívala euforii z vítězství. To jsem ještě nevěděla, že Amerika má v rukávu ještě další trumfy a rozhodně s námi nechce hrát čistou hru...

6. Mám právo sedět

11. srpna, interiér Boeingu 737-800B, Dulles Internacional, Washington DC, 4:00 PM EDT/
22:00 ECT

Při nástupu do letadla se ukázalo, že skutečně mnoho Latinos používá Panamu jako transfer dál do zemí Jižní Ameriky. Dává to smysl, v tu chvíli mě to překvapilo. Stejně jako to, že tu nebyli žádní *gringos*. Možná mi to mělo něco napovědět, ale upřímně jsem byla zbitá jak pes. Od teplé postele mě dělilo už asi jen šest hodin.

„Buenos,“ řekly usměvavé, snědé a upravené letušky na boardingu. Konečně někdo reprezentativní, pomyslela jsem si.

„Buenos,“ odpověděli jsme stejně a postupovali dál přistavenou prosklenou chodbou, z níž se dal sledovat letištní provoz.

Ve chvíli, kdy jsem viděla stroj společnosti COPA Airlines mě všechna únava přešla. Nestává se to často, ale v tu chvíli jsem ztratila slova. Dost možná jsem zapomněla i dýchat. Náš odvoz do Panamy připomínal letadlo pouze v základních obrysech – podlouhlý trup, bílý nátěr a dvě křídla. Okem viditelná rez kolem nýtů na plášti blízko nedoléhajících vstupních dveří, jejichž těsnění samotné vystoupilo už před pár lety, praskliny a trhliny, kam oko dohlédne...

„Tak tohle bude tutovka,“ utrousila jsem spíš sama pro sebe. Bylo mi jasné, že takhle jistě smrti se dvakrát tak rychle za sebou nevyhne ani šťastlivec jako já. Nepomáhala ani myšlenka, že umřu na hezkém místě, protože do Panamy to byl ještě hezký kousek cesty a tenhle „aeroplán“ neměl šanci přežít vzlet.

Abyste věděli, tak kapituluju a omlouvám se německým letuškám. Pokud tohle někdy čtete tak: (německy) Omlouvám se, že máte tak na hovno kostýmy, které z vás dělají ještě starší rašple, než jste. (konec němčiny) Trvám sice na tom, že jim ty kostýmky nepasovaly, ale víte vy co? Radši budu mít dalších šest hodin pocit, že mě obsluhuje vlastní babička, než že v příští minutě umřu.

„Kaj sedíš?“ zeptala se mě sestra.

„33D a ty?“ odpověděla jsem bez většího zájmu.

„7C, lovely, no tak to jsem zvídavá, co z toho vyleze,“ poznamenala ironicky a postupovala dál první třídou...

Paluba hučela útržkovitými rozhovory, které jsem mījela při cestě za svým sedadlem. Rodiče i Leontina už dávno seděli někde v přední části mezi řadami jedna a patnáct a já postupovala uličkou dozadu s černým *Hello Kitty* batohem na zádech. Dnes už vím, že jsem si soustředěné hledání mohla odpustit. Řada 33 znamenala jediné... Konec.

7. Agua

11. srpna, paluba Boeingu 737-800B, vzdušný prostor nad Mexickým zálivem, 5:00 PM

EDT/ 23:00 ECT

„No tak jestli tohle někam doletí...“ vyjádřila jsem polohlasně své obavy, ačkoliv mi nikdo v okolí nemohl rozumět. Byla jsem si jistá, že přistání na panamském letišti, a ne uprostřed zálivu bude pouze dílem božím. A to o jeho existenci hodně pochybuju.

Vzduch v letadle byl směskou oděru staroby a různých lidských pachů – díky bohu spíš parfémů a deodorantů než potu. Po předchozích událostech mě rozčilovalo úplně všechno a už jsem to nedávala. Stačilo jen drknout a moje příliš napjaté nervy by explodovaly.

Na sousedku jsem měla docela štěstí – průměrná mladá latino žena s touhou zahájit small talk v lámané angličtině. Což říká někdo, kdo anglicky umí barvy, dny a při počítání do deseti přejde od four rovnou k seven. Reálně nechápu, že mě nějaký humorník nechal projít třetí třídou.

„Where are you from?“ zeptala se odkud jsem. Ačkoliv jsem nechtěla příliš komunikovat, otázka byla na místě. Tlustá holka s růzovofialovými vlasy po zadek, bílá jako stěna – přímo jsem pro ni zaváněla exotikou. Možná si prvně myslela, že jsem Američanka. Tenhle předpoklad ovšem dost rychle vyvrátil název knihy s podivnými klikyháky: *Hled', prázdnota*. Prázdnotu jsem nakonec cítila, zejména po dočtení sbírky...

„I'm from Czech Republic,“ odpověděla jsem jí a sledovala reakci. Ona nakrčila malý kulatý nosík a dala hlavu na stranu.

„It's part of Europe,“ doplnila jsem informaci. Podle mírného začervenání bylo pokývnutí hlavou spíš znakem slušnosti, než že by jí doplňující informace nějak pomohla.

„Soy de Ecuador,“ řekla na oplátku a já taky pokývala hlavou. Vím sice, kde je Ekvádor, ale jak už jsem řekla – neumím anglicky a neměla jsem náladu na povídání.

Stále jsem se necítila na svém místě komfortně. Frustraci, únavu, hlad a nedostatek místa na nohy, které zabíral Hello Kitty batoh, jelikož ve skřínce nad hlavou jsem měla hlavní závěr vody, měl vystřídat světlý moment v podobě nablýskané vozíčku. Chyba lávky.

„Buenos,“ pozdravil pohledný černovlasý stevard, který nás vítal u vstupu a nechal vozíček stát, aby si klekl do uličky.

„Buenos,“ odpověděla jsem stejně a podezíravě sledovala jeho počínání. Klečel na zemi a pohyboval se z jedné strany na druhou. Vůbec jsem nechápala, co tím sleduje, a proč si vybral zrovna mé sedadlo.

„Piernas, piernas,“ zkusil na mě stevard promluvit a střídavě si plácal do stehů a ukazoval na mě. Vůbec jsem nechápala, co se mi tím mladý hezounek snaží říct a moje spolucestující najednou konverzovat nechtěla.

„Díky za nic, náno blbá,“ pronesla jsem jejím směrem, když jsem pochopila, že mi nepomůže. Co naplat, prostě jsem dál seděla a sledovala stevardovo ochotnické vystoupení před sebou.

„Agua, agua,“ napadlo ho nakonec, když jsem stále vypadala, že mám maximálně polovinu mozku a rozhodně bych neměla cestovat sama.

Zrudla jsem, když mi konečně došlo, co chce. Pode mnou byly balíky malých minerálek, které potřeboval vytáhnout. Mé prozření problém ovšem řešilo jen z poloviny. Když jsem se rozhlédla, nebylo kam uhnout – vedle seděla Ekvádorka zarytě sledující něco za oknem no a v uličce klečel on. Vzhledem k tomu, že vody byly pode mnou, nepomohlo by se ani postavit. Zbývalo tedy jediné.

„Do piče...“ zaklela jsem možná až příliš příhodně, když mi došlo, že pro neznámého a poměrně hezkého mladíka budu muset roztáhnout nohy... Situace byla o to trapnější, že jemu vůbec trapná nepřišla. I tohle mi mělo o části světa, kam jedu relativně, jak bychom řekli u nás, na *pazblint*, leccos naznačit, ale já byla slepá...

„Jídlo,“ řekla jsem si nadšeně, když se voziček vracel zpátky ke kuchyňce a tím pádem i ke mně. Dávalo smysl obsluhovat zepředu od první třídy a taky dávalo smysl, co na mě zbylo.

„Eeek,“ prohrabovala jsem s udiveným výrazem zprvu nevinně vyhlížející žluté zámotky s bílou hrudkovitou hmotou. Měly to být ravioly plněné ricottou. Údajně. Vždy předtím a rozhodně už navždy potom, jsem si tuto pochoutku dokázala odepřít a měla jsem to udělat i tentokrát, i když mi bylo jasné, že je to poslední jídlo dne. Prapodivný kalně mléčný šlem okolo jednotlivých těstovin nevzbuzoval příliš důvěry hned ze začátku. Situace se příliš nepolepšila ani po rozkrojení. Náplň měla podivný zápach, který nešel dál identifikovat, ale do ricotty to mělo hodně daleko. Ze všeho nejvíc to působilo jako biologická zbraň.

Jídlem se tedy frustrace pouze prohloubila. Postupem času se kolem mě začala tvořit štěbetající fronta na záchod lokalizovaný hned za mými zády. Říkala jsem přece, že poslední řada je výhra... Řada stínila extrémně hlučnou čtveřici mladých Italů přes uličku, kteří mě za

čtyřhodinový let dokázali přesvědčit o tom, že i zpěvná italština může znít jako morgošský dialekt z Přivoza. Aspoň už vím, proč se jim u nás Italové běžně říká... Moje čtveřice byla nápadná kromě hlasitosti také košilemi s motivy džungle, delšími světlými zčuchanými vlasy a celkovým vzezřením příliš pohodových stopařů. Vlastně se dost dobře hodili k letadlu a já jen čekala, odkud vytáhnou kytaru a začnou zpívat.

Radši jsem zkusila věnovat pozornost vodních rozvodů nad mou hlavou, tak zoufalá jsem z celé situace byla. „Teda kdybych chtěla být letecký inženýr, byl by tento stroj s vyvrženými vnitřnostmi jako cvičiště ideální,“ řekla jsem si, ale stejně ve víru ostatních zvuků kolem mě jsem neslyšela vlastního slova. Chvilé, kdy jsem byla rudá jak rak a nechala svým klínem protahovat balíky vody mi připadala vzdálená už aspoň jeden světelný rok. Tiše jsem záviděla Ekvádorce vedle sebe, jak klidně spí už skoro čtyři hodiny.

Co říct závěrem první kapitoly... Přežili jsem cestu, stroj i sebe navzájem, to jako pozitiva bude muset pro tuhle chvíli stačit. Při čekání na zavazadla jsme se sestrou zhodnotily, že tomu letadlu bylo hodně. Dokonce jsme se sázely, co by člověka zabilo dřív, jestli chlad nebo dopad... Tátovi, stále vyklepanému z předchozího zážitku, jsme tím radost příliš neudělaly, ale co, lepší už nebudeme. Rychlé odbavení pasů nedodalo na důvěryhodnosti těm španělsky psaným papírům, co jsem bez jakékoliv pomoci vyplňovala nahoře, ale rytmická taneční hudba v hale přeplněné lidmi a příslib postele mi dovolily tento fakt ignorovat, a to byla chyba...

Kapitola druhá – Probuzení v ráji

S výstavbou moderní části Panama City začali Španělé na konci 17. století ve vzdálenost dvou a půl kilometru od původního starého města – Casco Viejo, které je dnes zapsáno na seznam dědictví UNESCO. Hlavní rozvoj města přinesly americké zlaté horečky a samotná výstavba kanálu, jelikož mnoho lidí využívalo Panamu pro přepravu. Dnes je Ciudad de Panamá, jak zní název města ve španělštině, kulturním, politickým i ekonomickým centrem země. Zejména o tom posledním svědčí pověst jednoho z nejstarších „daňových rájů“ a mnohá sídla nadnárodních korporátů či bank, které přinášejí do země kapitál ze zahraničí.

Panama City je moderní město s mrakodrapy (F&F Tower, BICSA Financial Center, W Panama) a mnoha zajímavými architektonickými prvky (Biomuseo). Nedaleko Panama City při vyústění kanálu do Tichého oceánu se nachází unikátní silniční most Puente de las Américas znovu spojující pevniny Střední a Jižní Ameriky, na nichž se celý stát rozkládá.

1. Screw

12. srpna, Hotel Las Americas Golden Panama City, 6:00 AM EST / 13:00 ECT

Probudila jsem se do šedivého rána. Po obrovských oknech stékaly provazce vody a mně zatrnulo, že jsme to možná vážně nevychytali, když jsem se rozhodli přijet v období dešťů, aniž bychom rodiče předem varovali. Na mobilu svítilo něco málo po šesté.

„Spíš?“ zeptala jsem se zastřeným hlasem do šera vedle sebe. Nic se neozvalo. Jak se ukázalo i následující dny, Leontina snášela časový posun mnohem lépe než já. Zatímco mně dělalo problém dospát do šesti a první den se to povedlo zřejmě jen kvůli předchozímu vyčerpání, ji jsem musela na snídani kolem desáté budit heverem, jak vždycky říkala moje máma, když nás budila do školy. Posun mi dělal problém celý pobyt, takže kolem půlnoci jsem už padala únavou a chodila spát jako mimino. Dodnes se za to stydím.

Z pokoje v šestnáctém patře jsem měla perfektní výhled na moderní centrum, kterému dominovala namodralá skleněná šroubovice se zlatou špicí. Nikdo téhle budově neřekl jinak než s odkazem na tvar Screw nebo Corkscrew, proto mě překvapilo, když jsem později zjistila, že se jmenuje F&F Tower. Čekala jsem něco výstižnějšího.

Kontrast šedých bouřkových mraků nasáklých deštěm nad moderním velkoměstem plným lesklých mrakodrapů se mi zaryl do paměti. Mám to v hlavě uložené jako fotku a kdykoliv se řekne Panama, vzpomenu si na jedno z mnoha deštivých rán, kdy jsem u prosklené stěny pokoje pozorovala blesky bijící právě do té zlaté špičky.

Většinu času mezi probuzením a snídání jsem strávila rekapitulací celé cesty a přemýšlením, jak vám co nejlépe popsat události včerejšího večera...

2. Fantomový hotelový řidič

12. srpna, Tocumen International Airport, Panama City, 10:30 PM EST / 5:30 ECT

Ze stroje smrti jsme vystoupili do horké letní noci provoněné těžkým lepkavým vzduchem. Co se toho týče, svobodně jsem se nadechla zase až o dva týdny později na německé půdě, což...

Příletová hala, v níž jsme si vyzvedli zavazadla, se hemžila dalšími lidmi, kteří se přes sebe chaoticky cpali k přepážkám. Všude byl hluk k zbláznění, horko k zalknutí a smrad, že by jeden pad. Takhle jsem si přílet do snové exotiky úplně nepředstavovala. Na stranu druhou moje představa nebyla nijak konkrétní a znalosti pramenily pouze z lásky k mapám a z televizních dokumentů. Nic bližšího jsme si nezjišťovali. Neděláme to nikdy... Nebyla by to sranda. Mohli jsme přijet na Bahamy, nebo na Haiti, anebo cokoliv mezi tím.

„Vidíš někde naše jméno?“ zeptala se mě Leontina, když jsem byly za poslední pasovou kontrolou a už jsme čekaly pouze na rodiče.

„Ani naše jméno, ani název hotelu...“ říkala jsem, zatímco jsem se rozhlížela na stanovišti taxíků po někom, kdo by držel kartičku s naším jménem. Ať jsem vyhlížela z haly sebevíc, nikde jsem nikoho takového neviděla, přestože jsme si na Bookingu tuto službu zaklikli.

„Tak co? Už ste ho našly?“ zeptal se táta za našimi zády.

„Ne, vypadá, že tady není,“ odpověděla jsem a stále se snažila v změti nově příchozích najít naše jméno na lístku.

„Lelinko, zkus se někoho zeptat,“ zaúkoloval táta mou sestru, která jako jediná měla aspoň částečně ponětí o španělštině. Leontina poodešla stranou, aby zkusila najít někoho, kdo nás sveze. V tu chvíli jsme nevěděli, jak daleko se hotel od letiště nachází a naše zkušenost z Maroka či Turecka velela, že to bude přes celé město.

„Dohadujou se, kdo nás vezme, bo jsme sice bílí turisté, ale máme moc kufrů na většinu těch aut, kaj se vlezou dva lidi a jeden kufr dozadu,“ oznamovala Leontina vracející se po betonovém nástupišti od hloučku debatujících mužů.

„Dobře, tak snad se někam vlezeme a nebudeme muset jet na dvakrát,“ řekla máma, která se na nastalou situaci moc netvářila. Vypadala už taky docela přetaženě po téměř celodenní cestě a neměla ráda měnící se plány.

„Chica,“ houknul jeden z taxikářů naším směrem a mávnul na sestru, aby se k debatujícímu hloučku vrátila. Chvíli tam postávali a o něčem se dohadovali. Stáli od nás možná deset,

dvanáct metrů, ale vzhledem k ruchu proudícího otevřenými dveřmi do žhavé noci z příletové haly za našimi zády, nedokážu říct, co bylo tématem hovoru. Pravděpodobně se ovšem dohadovali o ceně, jelikož muž v jednu chvíli vytáhl telefon, něco do něj napsal a ukázal to Leontině.

„Tak jo, sveze nás, má ten stříbrný minivan támhle,“ řekla Leontina připojující se k naší čekající skupince a pokývla bradou někam doleva dopředu.

„Hello,“ pozdravil nás postarší řidič s drobným předkusem. Podle vrásčitého obličeje bych mu hádala kolem padesátky, mohl být ale i mnohem mladší vzhledem k množství cigaret, které zdolal za naši asi dvacetikilometrovou jízdu.

„Máme vše?“ kontrolovala dotazem i pohledem ještě máma, když jsme se od haly rozešli za řidičem k autu.

„Jo, já myslím, že jo,“ odpověděla jsem automaticky, aniž bych se příliš rozhlížela kolem sebe. Těšila jsem se už na normální postel. Dopředu říkám, že čas vtipných historek ještě přijde, tentokrát jsme na letišti ani před ním nic nezapomněli. Výjimečně ani mámu, která pořád říká, že letíme jak bez hlavy.

„Kolik, že to bude?“ zeptal se táta, když jsme vjížděli do moderního centra plného prosklených mrakodrapů a železobetonu. Narozdíl ode mě si noční výhled příliš neužíval, města nejsou jeho oblíbenou destinací.

„Patnáct dolarů, smlouvali jsme,“ potvrdila Leontina můj předchozí předpoklad. Smlouvat šlo jen proto, že se jednalo o normální taxík, nikoliv Uber, který vypočte cenu v aplikaci. Jak jsme poznali v dalších dnech byl tu populárnější než povětšinou běžné žluté taxíky, jaké si spojíte s New Yorkem.

„A to je...“ zeptal se nesměle táta. Jeho otázka s sebou nesla punc podezření. V Česku nejel taxíkem asi nikdy, jelikož to je a cituji: „za trochu příliš drahá sranda.“

„Řekněme, že bych za to nedojela ani ze Stodo dom,“ použila jsem přirovnání, o němž může mít můj přísně abstinující táta aspoň nějaké ponětí. On jen jemně pokynul na znak, že rozumí.

„Las Americas Golden Tower,“ oznámil řidič se španělským přízvukem, když zastavil na malém betonovém parkovišti mezi mramorovými schody a rušnou silnicí oddělenou květináči. Vystoupili jsme znovu do horkého lepivého vzduchu.

„Thank you very much and good night,“ rozloučila se s ním Leontina za nás za všechny poté, co vyložil naše poslední zavazadlo.

„Buenas,“ odpověděl postarší řidič s předkusem, mávnul a klapnul dveřmi stříbrného minivanu. Než jsme spolu s kufry vyšli schody, byl dávno pryč.

Po příjezdu na místo jsme zjistili tři důležité věci...

Zaprvé, hotel byl kousek od nadúrovňové několikaproudové hlavní cesty, což omezilo možnost procházek po okolí.

Zadruhé, klimatizace je v Panamě prostředkem pro změnu klimatu. Hotelové lobby se pocitově nacházelo na Antarktidě a s odstupem času vím, že to můžu konstatovat plošně...

No a zatřetí, věci tady fungují skutečně jinak. Bylo svým způsobem fascinující sledovat, jak před námi pikolici v nažehlených uniformách otevřeli dvoukřídlé skleněné dveře a hned v lobby se nás ujal hotelový „průvodce“. Ten nás dovedl na recepci, kde postávalo asi pět nebo šest mladých mužů, aby nám odnesli kufry. Byla jsem překvapená jak z jejich úslužnosti, tak z civilnosti jejich oděvů. Na první pohled bylo jasné, že ke stálým hotelovým zaměstnancům nepatří. Celou situaci mi ozřejmila až jedna známá několik let po návratu, když četla první verze tohoto textu.

„Kláro, ale víte, že to je v těchto zemích naprosto normální?“ ptala se mě svým obvyklým tónem.

„Vážně? Já jsem se s tím ještě nesetkala,“ odpověděla jsem zaraženě.

„Samozřejmě záleží, v jakém hotelu, ale pokud je to čtyři plus, tak jednoznačně,“ odpovídala suverénně, jakože jde o něco tak samozřejmého, jako je střídání dne a noci.

„Jo, byl to myslím pěťhvězdičkový,“ odpovídala jsem, když jsem pochopila, k čemu její číselný údaj referoval.

„No, tak to je jasné. Často tak uměle tvoří pracovní místa hlavně pro mladé muže. Nosí hostům kufry a někdy za to mají i v hotelu stravu, ale nejsou řádnými zaměstnanci. Takhle se tam točí na různých místech. Ti, kteří nesli kufry vám, už tam nemuseli další večer vůbec být,“ osvětlovala mi fungování v zemích třetího světa a já byla překvapená její zcestovalostí. Nikdy předtím jsme se o tom nebavily.

„Chápu, jak to myslíte... Já jsem z toho byla překvapená, jelikož v Evropě jsme bydleli v podobně dobrých hotelech, vždycky čtyři plus, a tohle se mi nikde nestalo. Nicméně chápu, že tady jsou předpisy mnohem striktnější a nemůžete pozvat svého bratrance, aby vám pomohl

na recepci víceméně na černo. Tam se to vsákne, ale tady...“ odpovídala jsem stále v úžasu. To, co já jsem považovala za milou pomoc, i když samozřejmě nějak ohodnocenou, někdo jiný bere jako jistotu, které by se pravděpodobně byl ochoten dožadovat... Jiný kraj, jiný mrav...

3. Pokoj

12. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 7:00 AM EST / 14:00 ECT

Jsme zpátky v pokoji, teda já jsem v něm byla celou dobu, ale vy jste se vrátili až teď. Čas mezitím jsem trávila konverzací s kamarády na druhém konci světa.

„Jaká byla cesta?“ ptala se moje nejlepší kamarádka Hanka přes Messenger.

„Cesta byla úmorná a dlouhá, ale jinak to docela jde... Mám strašný jetlag...“ odpovídala jsem popravdě.

„A kolik, že tam je? Ono se ti to časem srovná, za týden na to nepřijdeš,“ radila mi nejka. Ironií osudu je, že jediné, co se srovnalo (se zemí) byl náš vztah. Kdybych tušila, že za další dva týdny se mnou navždy přeruší kontakt asi bych se tak klidně neválela v posteli pro dva v luxusním hotelu v srdci jednoho z nejstarších daňových rájů světa. Ale já jsem nic netušila, a proto jsem si vylehávala a dál si s ní psala o blbostech. Ale pokud mám být realistka, tak pravdou taky zůstává, že nevím, co by změna mé polohy nebo nějaká jiná činnost změnila přes půlku světa.

„Chceš vidět pokoj?“ napsala jsem Hance.

„No jasně!!!“ reagovala nadšeně a zainteresovaně. Chápejte, neměla jsem ani stín podezření.

„Teď ti ukážu hlavně koupelku, bo segra ještě spí, tak tam nechcu moc rožínat a budit ju,“ šeptala jsem do videa v koupelně, která neměla dveře. Stěny byly odshora dolů vydlážděné bílo-zlatou mozaikou. Stejně jako všechno tady i sprchový kout oddělený mléčným sklem byl obrovský.

„Cool, husté to tam je,“ nic moc jiného na to nemohla Hanka říct. Mimo Opavu byla maximálně v pro ni dálné Ostravě a po vzoru své sestry se asi chtěla jen dobře vdát a zapustit kořeny nedaleko rodného hnízda. O tom, co se stalo rok předtím jsem si vždycky myslela svoje... Cestování zkrátka nikdy nebylo jejím koníčkem, chtěla poznat možná tak Bali... I když moje cestovatelské znalosti byly daleko větší, žasla jsem nad rozlohou pokoje. V Evropě by z toho byly pokoje dva, nebo jeden za dvojnásobnou cenu. Na toto téma jsme zavedly se sestrou debatu hned při příjezdu.

„Myslíš, že jsme správně?“ zeptala jsem se podezíravě Leontiny za mými zády, když jsem otevřela dveře. Pokoj zatím tonoucí v odstínech šedi se zdál obrovský.

„Podle čísla ano,“ odpověděla a tlačila se dál dovnitř.

„No, to vypadá trochu větší než naposled v tom Dánsku,“ komentovala jsem poté, co jsem do blikající přihrádky zasunula kartu a v pokoji se rozsvítila všechna světla.

„To by byl i uklízeč kumbál,“ poznamenala sestra nevzrušeně. Je pravdou, že loňská zkušenost s řetězcovým hotelem na okraji Kodaně, kde pokoje byly tak miniaturní, že si nebylo kam dát věci a kolem postele se šlo protáhnout pouze jednou stranou, a to ještě bokem, v nás bude rezonovat ještě dlouho.

„To necháme na ráno,“ řekla Leontina směrem ke kufrům poté, co jsme se *sezuly*, jak říkáme u nás. Pokrčila jsem rameny a byla za její rozhodnutí v duchu vděčná. Když jsem se usadila k bílé lakované polici, která plnila funkci stolu, vytáhla jsem z šuplíku brožuru ve španělštině.

„Tak poslouchej.“ Na zlatém křesílku jsem se otočila směrem k Leontině již testující měkkost obrovských postelí a lesklou polici lemující oblou podsvícenou stěnu jsem tak nechala za zády. Sestra se vytáhla do polosedu.

„Rozumím tomu starou belu, ale zdá se, že z toho typu pokojů, co jsme si vybrali, nebude mít žádný pod 45 m²,“ četla jsem a brožuru obrátila k sestře.

„Super,“ řekla na to Leontina a rozhlížela se kolem sebe. „A to si vem, že máme ten druhý nejobyčejnější... Jak gigantický bude asi ten deluxe, nebo nějaký z apartmánů?“

„Možná proto to má tolik pater,“ uvažovala jsem nahlas. Ve výtahu jsem totiž zahlédla, že je jich něco kolem třiceti.

„No, budeme to muset prozkoumat,“ uzavřela Leontina a svalila se zpět na matraci.

Když se ráno začal vynořovat pokoj ze tmy a obrysy nabývaly reálných barev, vypadal nablýskaný interiér laděný do tónů bílé, zlaté a černé ještě impozantněji. Světelný stropní věnec z LED světel nad našimi hlavami byl nyní zhasnutý, ale když jsem se na něj znovu podívala, věděla jsem, že něco podobného budu potřebovat i ve svém dospěláckém bytě. Sotva oblečená jsem šla otevřít tátovi, který nás přišel vzbudit na snídani.

„Vstávat, pojd'te na snídaňku,“ zahlásil vesele. Přestože jsem se vyspala dnes dobře, nechápala jsem, a dodnes mi zůstává záhadou, odkud se brala jeho energie nezkažená pohromou za oknem.

„V kolik chcete jít? Já už jsem oblečená,“ odpověděla jsem. Než jsem se já dostala od dveří kolem ještě vonící koupelny ke své posteli, on už byl až u okna a zkoumal náš výhled.

„Zajímavé to tu máte,“ řekl, přičemž kompletně ignoroval můj dotaz. „My vidíme spíš na nemocnici, vy tady máte lepší pohled na tu vrtulu,“ komentoval dál výhled. Jejich pokoj byl chodbou dále doleva, ale překvapilo mě, že je v tom takový rozdíl.

„Aspoň jednou jsem si vybrala líp,“ odpověděla jsem trochu hořce, jelikož stále přecházel můj dotaz bez povšimnutí. Nerada se opakuju, protože to musím dělat pořád, jelikož mě NĚKDO a nebudu ukazovat prstem, ale jsi to ty, tati, skoro nikdy neposlouchá. To si taky zapište, myslím, že později to leccos vysvětlí.

„Lelinko, vstávej,“ pronesl nadšeně směrem k bílému klubku.

„Já jí vzbudím, jen mi řekni v kolik chcete jít dolů,“ zeptala jsem se znovu.

„No tak asi v devět,“ řekl a konečně se měl k odchodu. Zbavit se mých rodičů po ránu, když si vezmou do hlavy, že své pubertální děti prostě potřebují zkontrolovat, nikdy nebylo zrovna snadné.

„Vstavej, máš pětatřicet minut na přípravu, v devět máme být dole,“ řekla jsem směrem, kde jsem tušila hlavu a zatřásla ramenem mrtvolý pod dekou.

4. První výprava

12. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 11:30 AM EST / 18:30 ECT

„Tak na jakou stranu půjdeme?“ zeptal se dobře naladěný táta s pohledem upřeným do betonové dálavy. Hotel ze tří čtvrtin obkružovaly cesty lemované chodníky, takže možností bylo několik. Před vchodem do lobby zrovna přistavil stříbrný minivan s kudrlinkovým nápisem *Jesús en Ti Confío* přes celé přední sklo... Rozuměla jsem pouze slovu Ježíš, ale po včerejších peripetiích jsem skutečně doufala, že alespoň dnes bude stát po mém boku.

„Chtěla bych vidět moře,“ řekla moje máma a tím byl cíl první fáze výpravy určen. Za ruchu velkoměsta jsme se vydali doleva do mírného kopečka směrem, kterým jsme minimálně já s tátou tušili moře.

„To je jak skleník, nedá se tu pořádně dýchat,“ stěžovala si moje máma sotva, co jsme opustili klimatizovanou halu. Jen jsem se na ni úkosem podívala, ačkoliv jsem jí musela dát za pravdu, že vzduch byl ztěžklý obsaženou vodou, nic jiného bych od místa vzdáleného zhruba tisíc kilometrů od rovníku v období dešťů nečekala.

„Vážně si musí fotit každou kytku?“ Obracela oči v sloup moje sestra směrem k mámě, která se už asi po šesté za minutu skláněla nad osázenou zídkou. Tak jako se u nás do nich dávají různé traviny, macešky, měsíčky, třapatky nebo lilie, tady byly součástí strelicie, různé druhy helikonií a kalateí. Ne, že bych byla odborník přes kytky, to máma mi jejich rody diktovala. Zaujalo mě, že tyto roztodivně tvarované a velmi barevné květy neměly žádnou vůni. Vzduch voněl jako v každém rozpáleném městě v tuhle dobu... Trochu prachu a moči, výfuků a léta, překvapivě nešlo cítit žádné moře.

„Holky, tam už je voda,“ zavolal na nás táta a ukazoval kamsi za zářivý horizont. Kromě toho, že se hned po snídani vyčásilo do nádherného letního dne, jehož paprsky se mi snažily v tu chvíli vypálit oči, stál táta minimálně o dobré tři metry výš díky stále prudšímu chodníku.

„Budu ti věřit,“ houkla jsem na něj zpět a pomalu se s Leontinou po boku přibližovala. Najednou jsme stanuli na vrcholu chodníku a od pěkného parčíku lemujícího zátoku nás dělila už jen čtyřproudovka...

5. Výhled ze zátoky

12. srpna, Plaza de la Democracia, Panama City, 12:00 PM EST / 19:00 ECT

„Tak přechod tu není,“ konstatoval táta dávno zjevné. „Zbývá to teda zkusit přejít...“

„No a co ta lávka?“ Všichni jsme se ohlédli směrem, jimž máma ukazovala na betonovou stavbu asi sto padesát metrů od nás. Nastalo ticho.

„Myslím, že ta vede jinam,“ zatratil táta její návrh po krátkém zamyšlení.

„Jdeem... Ted’!“ zavelel a sám vstoupil do cesty. S Leontinou jsme si vyměnily pohledy a následovaly ho.

„No, kde jste?“ halekal na nás z druhé strany, zatímco my jsme byly zhruba v půlce vozovky. Pravdou bylo, že v tuhle denní dobu nebyl ani na tak velké cestě příliš velký provoz, takže nám ve finále až tolik nehrozilo, ale stejně... Zdálo se, že i sestru napadlo, že se jedná o další pokus nás nechat zabít, když už to den předtím na německé dálnici mikrospánkem nevyšlo... Díky, tati...

Zátoka byla zleva uzavřená poloostrovem Juan Dias, který až k vodě lemovaly luxusní mrakodrapové hotely s venkovními bazény. Nic se ani nepohnulo a pověsná slaná vůně moře taky nepřišla. Tím, že jsme poodešli od velkých silnic, hluk aut postupně utichal. Vzhledem k denní, a především roční době, nebyl slyšet ruch ani od hotelových bazénů nudných evropských „designových“ řetězců zvukných jmen.

„Leontino, myslíš, že i náš hotel má bazén? Nikde jsem ho neviděla ani včera, ani dneska, jak jsme šli,“ zajímala jsem se.

„Podle toho manuálu, cos mi včera ukazovala by měl mít, ale taky jsem si ho nevšimla... Budeme se muset asi zeptat,“ odpověděla. Pak jsem se připojily k rodičům a mlčky procházeli náměstíčko. Miluju města, takže podle mě byl výhled fascinující. Ten rok jsem dostala nový telefon, který uměl dělat panoramatické obrázky a tohle místo bylo ideální k jeho vyzkoušení.

„Můžete si stoupnou za mě? Chtěla bych si udělat panorama,“ mluvila jsem na zbytek rodiny. Kupodivu mi vyšli vstříc... Za námi se nacházelo nepříliš reprezentativní houští čekající na další zkulturnění, takže to mohlo na obrázku docela klidně chybět. Otáčela jsem se směrem od hotelů přes zátoku a její výhled směrem k mrakodrapům za silnicí, odkud jsme přišli.

„Myslíte, že tam to je už průplav?“ položila jsem otázku do pléna a prstem ukazovala na rozmazané obrysy lodí v dálce. Řeknete si, že na lodích na vodě není nic divného a mě nezbyvá než souhlasit, ale tyhle byly seřazené v jedné linii, což už trochu divné je.

„Asi ano, když tam tak stojí... Možná to jsou ty, které mají dneska projet,“ přemýšlel nahlas. Abych vás dál nenapínala, lodě, které jsme mohli zahlédnout se skutečně řadily k vplutí do první části průplavu.

„To by byla paráda se tam podívat,“ plesala máma a všem zbývajícím členům výpravy bylo jasné, že jeden den obětujeme pohledu na lodě, kolem nichž se napustí a vypustí voda. Ne, že by máma byla technický typ, ale lodě a moře ji uchvacují asi stejnou měrou, jako mě děsí...

„A tam vpravo od nich by mělo být Casco Viejo,“ pokračovala máma ve jmenování našich budoucích cílů a s každým pohledem o trochu víc doprava, protože vlevo byly cizí hotely a oceán, seznam rostl a rostl.

Možná trochu paradoxně, nakonec je máma vždycky ta, která je po dovolené nasraná, že jsme nikde nebyli a nic se nestihlo bez ohledu na to, jak dlouho tam jsme, ačkoliv se snažíme plnit minimálně půlku jejích plánů. Já jsem prostě bloumal – chodím, jak by řekla od šavla do pavla, aniž bych měla jasně řečeno, že chci vidět nějaké dané místo. Takhle v budoucnosti strávíme víc než týden ve Florencii, aniž bychom byli v Duomu, Campanile di Giotto nebo v Palazzo Medici. Smrtné hříchy a shořím v pekle, já vím, ale skutečně mám jen jedny nohy a táta jen jedny peníze.

„Vyfotíš mě ještě u té rakety?“ zeptala se Leontina poté, co jsme dofotili sérii s panoramatem zátoky. Tuhle její zálibu jsem nesdílela, přijela jsem s přesvědčením, že hezká prostě nejsem, takže k čemu bych se tam někde zvčňovala. Na rozdíl od většiny lidí tohle neděláme a ani nemáme alba... Fotíme přírodu, architekturu, umění, nikdy rodinné momentky. Ani nevím, proč to tak je, ale co si pamatuju, nebylo to nikdy jiné.

„Dobře, dobře, ale čumni, k čemu to tu je,“ instruovala jsem Leontinu, která kolem mě zatím prošla a mířila si to přes trávu směrem k bronzovo-zlato-stříbrné tříplátové raketě, která se rýsovala proti zelenému pozadí vzrostlých stromů.

„Není řečeno, tak možná jenom na okrasu,“ řekla a krčila rameny. Prozatím jsem se s odpovědí spokojila a začala fotit. Jak jsme odcházeli, tak jsem si raketu pro jistotu obešla taky, ale žádná cedulka u ní nebyla. Otázkou ovšem je, kolik by mi pomohla, pokud by tam něco napsáno bylo,

jelikož u busty situované na spojnici rakety a moře byl dlouhý popis zásluh vypočetného muže, jehož jméno mi nic neříkalo. Od názvu parku odvozují, že to asi byl nějaký panamský bojovník za demokracii, ale klidně to mohl být kolonizátor přinášející „kulturu a svobodu“...

6. Jazyky

12. srpna, Via Italia, Panama City, 1:00 PM EST / 20:00 ECT

Pamatujete si, jak jsem pár stran zpátky mluvila o betonové lávce? Tak máma měla pravdu, skutečně vedla do tohoto parku a teď si to po ní docela našťavaně štrádovala před námi. Přes hluk rušné víceproudové cesty pod námi k nám většina jejích protestů nedoléhala, naštěstí. Za uplynulou hodinu, co jsme se plácali v parku, doprava povážlivě zhoustla.

„Jako vždycky, co kdybys mě někdy poslouchal,“ vyčítala máma tátovi, když se tak v polovině lávky zastavila a počkala až přijde blíž, aby ji nemohl náhodou přeslechnout. Nešlo o hádku v pravém slova smyslu, můj táta hádky nesnáší, jak mi máma osvětlila o mnoho let později. Nicméně pár dobře mířených, jak by se řeklo u nás, si stejně v tu chvíli neodpustila.

„Kam jinam by ta lávka asi vedla? Do vody, co?“ Nepřestávala být poměrně oprávněně našťavaná. Já v takové situaci nedělám nic, pouze čekám, až se to uklidní... Další vměšování by nikomu nepomohlo. Občas jsem se zastavila, abych si případně vyfotila zátoku ještě z jiného úhlu, ale jinak jsem prostě šlapala dál zpátky k hotelu a Leontina na tom byla podobně. Tahle situace nebyla nijak výjimečná, prostě „velitel stáda“ musel mít vždy pravdu, stůj co stůj...

Zpátky v hotelu jsem se s Leontinou rozhodly, že provedeme menší inspekci. Rodiče jsme nechaly svému osudu na pokoji a my jsme šly najít bazén a porozhlédnout se na recepci.

„Piktogram bazénu nikde nevidím,“ hlásila jsem, a přitom prohlížela ovládací panel výtahu.

„Ani nápis jako ‘piscina’?“ ptala se Leontina.

„Nic takového, jediné, co vidím je ‘recepción’,“ přečetla jsem popisku.

„Tak nám nezbývá než se zeptat,“ konstatovala sestra. O malou chvilku později jsme vystoupily v pátém patře, kde se podávala i snídaně.

„Buenos,“ pozdravily jsme se sestrou shodně tmavovlasou dvojici za pultem. Oba se mi zdáli jako místní a jejich černo-bílé stejnokroje vypadaly jako ze škatulky. Nalevo od nás v jídelně, která sloužila také jako sál pro oslavy či svatby, bylo poměrně rušno a doléhaly k nám nesrozumitelné hlasy mnoha zaměstnanců.

„Can you tell us, where the pool is, please?“ začala ta chytřejší a mladší z nás anglicky. Recepční se na sebe zmateně podívali. Slyšet nás bylo dobře, takže problém musel být jinde.

„Ehm, espanol?“ bylo to jediné, co z mladého muže v obleku vypadlo.

„Dónde... Dónde esta piscina?“ lezlo z Leontiny jak z chlupaté deky. „La piscina,“ opravila se ještě naposled. I když nemám tušení, co říkala, tak to asi bylo poměrně správně, jelikož dvojice naproti nám se dovtípila a usmála. Něco s tímto názvem tedy bylo regulérní v hotelu požadovat, zda to byl zrovna bazén, bylo prozatím ve hvězdách.

„Floor three,“ odpověděl mladík anglicky se silným přízvukem a odváděl nás k výtahu, zatímco jeho pohledná kolegyně obsluhovala muže v cyklistickém dresu. Jak se později ukázalo, byl první vlaštovkou obrovského cyklonájezdce, který přišel o pár dní později a ztrpčoval nám život až do předposledního dne.

„Jestli neumí anglicky ani na recepci, tak by to mohlo být zajímavé...“ řekla jsem sestře, jakmile se za námi zavřely dveře a nás obklopilo pravidelné tiché hučení lan moderního černého výtahu minimálně pro šestnáct osob.

„Well fuck...“ odpověděla. „Hlavně mě zajímá, kam dojedeme...“

„Ty si nejsi jistá?“ Pozvedla jsem významně obočí a otočila se na ni.

„No, já si myslím, že se to tak fakt řekne, ale idk,“ řekla, když výtah oznámil třetí patro a na displeji se objevila shodná číslíčka.

Vystoupily jsme do stejné scenerie jako v kterémkoliv jiném „společném patře“. Naproti nám byly dva stříbrné výtahy a napravo od nás ještě jeden, všechny stejné jako ten, kterým jsme zrovna přijely, zasazené do černého třpytivého obkladu. Rozdíl byl v tom, že tímto podlažím se nesla jemná jazzová melodie vycházející od stropu. Vybavení vypadalo nově a luxusně. Jak jsem zjistila později, *Golden Tower* dokončili sotva dva roky předtím, než jsme přijeli, takže novost nebyla pouhou iluzí.

„Pojď, prozkoumáme to,“ řekla jsem sestře a plácla ji do stehna, aby neměla potřebu setrvávat u výtahů. Pokud tohle bylo špatné patro, kam jsme se vůbec dostat neměly, bylo by rozhodně lepší někam se zašít a nevystavovat se hned u výtahů a čekat až nás někdo najde.

„Co to je na tom stolku?“ ukazovala jsem směrem k velkým oknům a točitému železnému schodišti, u nichž stál skleněný pultík se spoustou brožur a sešitů. Zdálo se, že nikdo není v dosahu, takže jsme si beze strachu začaly materiály listovat.

„Divej, toto je i v ajině,“ řekla Leontina a strkala mi pod nos ceník masáží.

„Tak pak nechápu, co to mělo nahoře znamenat,“ odpovídala jsem zaraženě.

„Vím já...“ zamumlala si pro sebe Leontina a vzala si do ruky další prospekt. Kupka těch „projitých“ nám pod rukama začala povážlivě narůstat.

„Hola!“ ozval se za námi zvučný ženský hlas. Obě jsem sebou trhly, jak jsem byly zabrané do prohlížení.

„¿Le puedo ayudar en algo?“ pokračovala žena v bílém dvojdielném nemocničním kompletu, pod nímž se rýsovaly poměrně výrazné křivky. Na dálku jsem nedokázala odhadnout její věk, ale jemný oříškový melír v tmavých polodlouhých vlasech ji omlazoval. Snědou tvář měla decentně, ale vkusně nalíčenou. Ať vykonávala jakoukoliv z pozic zmiňovaných v brožurkách, tohle byla žena, do jejíž péče bych se svěřila...

„Do you speak English?“ odpověděla jsem šmrncovní ženě, která se k nám tiše přibližovala naleštěnou mramorovou chodbou podél oken.

„Un poco,“ odpověděla s úsměvem na jemně fialových rtech a přátelsky rozhodila rukama.

„Co to říkala?“ obrátila jsem se zmateně na Leontinu za mými zády.

„Že jo, mluví, ale jen trochu,“ přeložila mi a na ženu se usmála.

„Hola chicas, how can I help you?“ ptala se ochotně jakmile došla k pultíku.

„Where is pool?“ pokračovala jsem v konverzaci a rukama naznačila plavání prsou. Asi jsem nepůsobila jako nejostřejší pastelka v penále, ale po předchozí zkušenosti z recepcie jsem si chtěla být jistá, že si rozumíme, než vytáhne Leontina zase tu svou „písčinu“.

„Sí, you have to turn left and there it is,“ ukazovala na svou levou stranu, kterou jsme se měly vydat. Další instrukce jsem vnímala jen matně stejně jako hudbu na pozadí. Zadívala jsem se na ni pozorněji, zblízka jsem si všimla jemných vrásek kolem očí zdůrazněných černou linkou a taky několika kolem úst. Mohla mít kolem čtyřiceti, těžko soudit... Rozhodně mi připadala přes třicet, ale na zajímavosti jí to neubralo.

„Do you want to know something else?“ doplnila ještě chvatně s přízvukem a už už otvírala anglicky otitulkovaný katalog péče, který jsme si už předtím prohlížely. Otevřela ho na masážích a nejsem si jistá, ale řekla bych, že se lehce dotkla hřbetu mojí ruky a usmála se. Latinskoamerická dobrosrdečnost a potřeba kontaktu s druhým mi ještě pořád unikala.

„No, I don't think so,“ řekla jsem a pokusila se opětovat, pro mě netypický, milý úsměv.

„If you will need anything, I'll be here,“ dodala ještě, když už jsme se měly k odchodu. Když budete potřebovat COKOLIV, hmm, přesně tak to řekla...

Bazén nás s Leontinou obě zaskočil. Plnil svou funkci, byla to díra v podlaze, ve které byla voda, ale to bylo tak všechno.

„Taky sis to představovala jinak?“ Vytrhla mě sestra ze zamyšlení.

„Jo, docela jo...“ odpověděla jsem konsternovaně a rozhlížela se po jinak prázdné místnosti, kterou vyplňovala stále stejná hudba a dvě lehátka krčící se v koutku na druhé straně místnosti.

„Myslela bych si, že tu třeba budou aspoň nějaké bublinky z podlahy, nebo takové ty velké sprchy, co bývají v akvaparcích a mají ti promasírovat záda...“ popisovala Leontina zhruba i mou představu.

„No a ještě bych tu čekala brouzdaliště pro děti, když je tu podle brožury i koutek a u snídaně jsme nějaké viděly... Vířivku...“ rozvíjela jsem dál naši vizi.

„No, tak nějak...“ souhlasila sestra. „Hmm, no nevím, asi radši půjdem,“ uzavřela neokouzleně a otočila se k odchodu. Prošla skleněnými dveřmi, které oddělovaly bazén od chodby, kde u pultíku stále ještě postávala žena v místy obepnutém bílém úboru.

„Maybe tomorrow,“ odpověděla ji Leontina na nevyřčenou otázku, kterou dotyčná stihla naznačit pouze zdviženým obočím. Já šla v závěsu za sestrou a jen jsem pokrčila rameny s bezradnou grimasou na tváři. Když jsem se před vstupem do otvírajících se výtahových dveří ještě ohlédla, viděla jsem, jak nám žena nesměle zamávala. Teda Leontina byla už ve výtahu a nemohla ji vidět, takže... Asi jenom mně?

„Pojď už, budou nás shánět,“ komandovala mě Leontina zevnitř výtahu.

„No jo, no jo, vždyť už jdu,“ řekla jsem a spěchala dovnitř, než se výtah zavře.

Začínalo mi to být nějak divné, tohle už nevypadalo pouze jako pohostinnost...

7. Panamské potíže

12. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 3:00 PM EST / 22:00 ECT

„Připravte se, půjdeme do galerie, měla by být docela kousek,“ řekla máma nadšeně hned po otevření dveří jejich pokoje. Předchozí negativita odplula evidentně se skončením výpravy.

„Kousek znamená, že tam chceme dojít, nebo voláme Uber?“ ptala se Leontina pro jistotu. Při venkovní exkurzi jsme totiž zjistili jeden skutečně zajímavý fakt – táta nikomu kromě sebe tady nezařídil internet v mobilu... Což je docela ironie, vezmeme-li v potaz, že tátův telefon připomíná spíš kalkulačku než přístroj, kterým by se dalo zachránit...

„Vidím to spíš na Uber, je to dvakrát tak daleko, než jsme byli v tom parčíku v zátocě,“ odpovídala máma a nakláněla k nám obrazovku počítače.

„Dobře... Takže prvně, ty mi dáš svoji simku,“ říkala Leontina tátovým směrem.

„Už teď?“ divil se táta, i když telefon k ničemu zrovna nepotřeboval. K čemu taky, noční směna se mu ohlásila s pracovními úkoly a postupem tak před deseti minutami a další hovor se dal čekat až po návratu z večere.

„Ano, teď,“ odpověděla rezolutně sestra, „nebudeme tam pak čekat jak joja na smilování boží, abychom si mohli zavolat odvoz zpět na hotel, nebo někam pak pojest,“ Naprosto jsem chápala její snahu předejít trapasu.

„No, jak myslíš, tu máš,“ řekl táta, pokrčil rameny a podal Leontině telefon. Ta jej obratně vykuchala a přendala si simku do svého. Na rozdíl od táty byl její telefon dotykový, schopný stahovat aplikace a obsahující mapy – to jsme měly ještě všechny tři společné. K nevďěčnému úkolu místního „telefonisty“ ji však předurčovaly dvě věci:

- jako jediná měla micro SIM (já i máma jsem měly nano)
- a taky jako jediná měla už z Česka stažený Uber (taky jsem se snažila, abychom nemuseli všude chodit všichni, ale přes následování kroků v tutoriálu a ověřovací kódy jsem nebyla úspěšná).

„Mám to, jaká je adresa?“ zeptala se sestra a vzhledla k mámě.

„C. Rogelio Alfaro,“ diktovala máma a čekala až Leontina pokývne, že nám našla odvoz.

„Tož, zvedáme se,“ řekl táta, když sestra dala znamení a dával si na záda červeno-šedý turistický batoh.

„Evidentně se nás rozhodli vymrazit,“ konstatovala máma poté, co jsme nasedli do auta. Nikdo z nás nedokázal pochopit, proč je ve všech uzavřených prostorách taková zima. Logické by bylo, kdyby klimatizovali třeba na příjemných pokojových pětadvacet, ale osmnáct byl skutečně studený odchov, z něhož mi naskakuje husí kůže i dnes...

„Taky nechápu, co s tím mají,“ souhlasila sestra zepředu. Byla to ironie, jako ta nejhubenější si sedala dopředu, abychom se mi tři mačkali vzadu. Myslím, že tyto sardinkovské momenty do budoucna hodně posílily moji touhu po osobním prostoru. Dnes je ten rádius minimálně metr, blíž ani krok, pokud nejste vyzváni.

„Tak mu něco řekněte, ne?“ naváděl nás táta, sám neschopný slova v cizím jazyce.

„Jo, to jsme vám vlastně ještě s Klárkou neříkaly, jak jsme dopadly na recepci, když jsme se před odjezdem chtěly jít zeptat na bazén a ty jejich peníze, že?“ odpovídala mu Leontina.

„Ne, byli na vás nějací protivníci? Nebo oprsklí?“ ptala se máma.

„Ráda bych ti řekla cosi přesnějšího, ale těžko říct, když neuměli ani žbleptout anglicky,“ shrnovala jsem předchozí události.

„Čuměli na nás jak z jara a nechapali, co po nich chceme... K výměně těch jejich balboí a dolarů jsme se ani nedostaly,“ dosvědčovala Leontina z předního sedadla.

„Takže úplná trága,“ pochopila máma. Táta se mezitím už díval z okénka na straně spolujezdce a konverzaci nechával volně plynout.

„Takže tak, ale můžeme tam zkusit ještě přijít, jak tam bude kdosi jiný než tito dva šumaři,“ ozvala jsem se s plánem na nadcházející dny, jelikož jsme si se sestrou skutečně chtěly udělat co největší sbírku pestrobarevných panamských mincí, které české směnárny ani banky nevedou.

„Nechápu, že takový hotel má na recepci zaměstnance, kteří neumí anglicky,“ podívoval se táta, který se už stihl vypnout z režimu letadlo.

„Taky nás to překvapilo,“ souhlasila sestra. Jak jsem říkala výš, z nás čtyř španělsky uměla nejvíc, ale konkurence nebyla nijak vysoká, bylo to spíše stylem jednooký mezi slepýma králem. Zkrátka, konverzace v angličtině byla i pro Leontinu mnohem snazší.

„Weil Gallery,“ ozval se poprvé za celou cestu řidič a snědým prstem s nakrátko zastřiženým nehtem ukázal na cedulku na bílé budově, u níž nám zastavil...

8. Weil Gallery

12. srpna, C. Rogelio Alfaro, Panama City, 3:30 PM EST / 22:30 ECT

„Jste si jistí, že jsme tu dobře?“ zeptala jsem se, jelikož vzhled domu mi připadal až příliš soukromý. Bílá dvoupatrová budova se od klasického obytného domu tady i v Česku lišila zvláštní fasádou. Obdélníkovité tvary vystupovaly z povrchu, přičemž se vzájemně překrývaly. Výsledek byl takovou netradiční, ale elegantní, 3D mozaikou, jež upoutá pozornost.

„Podle jeho navigace jo, ale teď mi to přijde jakési šure,“ souhlasil táta, který se snažil z turistického batohu vytáhnout peněženku, zatímco sledoval displej navigace umístěný na černém středovém panelu auta.

„Mami, ty sis při vyhledávání nevšimla, jak má ta budova vypadat?“ ptala jsem se věcně té jediné osoby, která by měla vědět, kam jdeme.

„Ne, byly tam vidět pouze obrazy a starožitnosti,“ odpovídala máma. V jejím hlase už začínal být znát ten „tak na to kašlem, pojďme jinam“ vzdávací přídech, který nesnáším... Já se řídím tím, že když už jsme někam jeli, minimálně to tam zkusíme prozkoumat. V lepším případě nás ani neunesou, ani nezabijou.

„Takže podle vnitřku to poznáš, jo?“ dotazovala jsem se dál. Řidič jako by v autě ani nebyl, konverzace se nijak nechtěl účastnit a pouze čekal až dostane zaplacen.

„Dej mu ty peníze, ať můžeme jít,“ ozvala se Leontina zepředu přes rameno.

„Pracuju na tom, odpovídal táta, který konečně našel v peněžence to, co hledal. Přesný počet drobných...

„Tak jdem,“ řekla jsem a otevřela dveře pojízdného chladáku na mrtvoly. Okamžitě jsem ucítila horký a lepivý vzduch s nádechem zplodin z nedaleké mnohaproudovky.

„Adiós,“ bylo slyšet v moha podobách ještě z auta, které jsem už mezitím obešla a teď jsem zblízka pozorovala geometrickou bílou budovu. Černo-hnědé kachlíkové schody, které jsem měla po pravé ruce vedly pravděpodobně do obytného druhého patra. Soudím tak především kvůli hnědým vyplétaným křesílkům, jejichž opěradla byla vidět přes okraj obezděné terasy.

„Neloudejte se,“ pobízela jsem zbytek své výpravy, který se ještě různě obtížně dostával z auta. Máma sedící uprostřed zadních sedadel to měla asi nejtěžší, ale... Mohla si sednout dopředu, já jí to místo nenutila.

„Ještě čekáme na mámu,“ odpovídal táta, zatímco se ke mně zezadu blížila Leontina.

„Vypadá to trochu jako mříže,“ komentovala vzhled vchodu, před nímž nám taxík zastavil. Černé dřevěnými trámky pokrývající v pravidelných čtvercích skleněné dveře na nás nepůsobily příliš přívětivě. Celá budova vypadala velmi moderně a neotřele, neobvyklý byl i vnitřek, jak by se řeklo u nás...

„Buenos,“ pozdravila jsem při vstupu do obchůdku asi šedesátiletého muže sedícího za pultem, jemuž bílé vlasy lemovaly obvod opálené hlavy.

„Buenos,“ odpověděl nedbale a věnoval se dál sbírce mincí vyložené na skle mezi ním a dalším zákazníkem. Diskutovali spolu velice živě o nabízeném zboží... Španělsky, jak jinak.

„No, jestli je tohle galerie...“ komentovala jsem si pro sebe skepticky. Weil Gallery rozhodně nebylo místo pro klaustrofobiky. Jeden krok dovnitř a bylo by po nich. Věcí tady bylo skutečně přehršel a směrem hlouběji dovnitř jich neubývalo...

„Ooo, podívej se tam na ten...“ slyšela jsem jen matně svou mámu, jak na něco upozorňuje tátu. Já s Leontinou v patách jsem už mezitím beze strachu postupovala úzkými uličkami stále hlouběji do temna galerie. Vlastně to není ani metafora, krámk byl tak hluboký a zastavěný věcmi, že světlo z ulice procházející skleněnými dveřmi osvětlilo maximálně přední část obchodu.

„Batoh,“ špitla sestra kráčející hned za mnou. Naštěstí jsem nic neshodila, ale uličky lemované sochami a soškami, plastikami, trofejemi, vázami a mnoha dalšími předměty rozličného materiálu, stáří i kvality, byly skutečně úzké a velmi nevhodné pro batoh.

Dikec,“ odpověděla jsem polohlasně a nechala si pomoci černý *Hello Kitty* batoh sundat, abych ho dál jen nesla před sebou v ruce a nic nezbořila. Když jsem se ohlédla, viděla jsem, že táta si ten svůj ještě větší nechal prozíravě u pultu.

„Význam slova galerie se v různých kulturách může evidentně výrazně lišit,“ komentovala jedovatě moje sestra.

„No...“ uznale jsem pokyvovala hlavou, čímž jsem jí dala i neverbálně za pravdu.

„Asi se shodneme, že jsme čekaly něco jako Národní galerii, Louvre, Uffizi nebo Třeťjakovku, ne?“ pokračovala v rozpravě, přičemž jsem mířily stále hlouběji a hlouběji do útrob.

„Jo, taky jsem si představovala prostě elegantní velkou stavbu s dobře nasvícenými výstavními prostory a zarámovanými, jinak zajištěnými, vystavovanými předměty, nebo jejich replikami,

které slouží pouze k obdivování a focení...“ odpovídala jsem sestře. Jak jsme zjistily, tohle byl v Panamě skutečně špatný předpoklad. Mám ještě pár historek na toto téma, takže se k tomu dostaneme znovu i později, ale problém se dá shrnout do konstatování – Panama City je moderní město a my hledaly relikty... Žilo se tady úplně jinak a jiný byl hlavně jejich přístup k historii. Když šlo o nějakou historickou věc, tak to byl buď pomník ve formě kamenného sloupu, ale spíš chátrající ruina. Když šlo o muzeum, bylo interaktivní. Když šlo o galerii, nebyla to výstava, ale prodej. Zjistili jsme, že v Panamě má všechno svou cenu, vše se dá koupit a vše se dá nahradit... Možná, že za to může blízkost USA a množství peněz, které zemí proteče, ale tento přístup byl pro mě zarážející...

„Tak nějak, tady to spíš vypadá, jak bychom vlezly do frcu,“ konstatovala Leontina za mými zády. I když to nebylo zrovna hezké zhodnocení situace, musela jsem souhlasit... Dál jsem šly mlčky. Doufám, že už i vám začíná být divné, jak hluboko dozadu se ten obchod táhnul... Dávno jsme v šeru rozeznávaly spíš obrysy než jasné kontury a konkrétní barvy.

„To jsou plátna?“ podivila jsem se, když jsem za zděnou přepážkou, kolmou ke směru našeho průchodu, narazila na vysloužilý kávový stolek se špatně identifikovatelnou horou něčeho.

„Možná jo, ukaž,“ odpovídala Leontina a hrnula se ke mně, aby zjistila, o co jde. Plátna nebyla špatný odhad už proto, že v šeru kolem nás viselo nepřeberné množství zarámovaných obrazů. Připadalo mi sice trochu zvláštní, že by ležely jen tak, ale tady se evidentně s věcmi až tolik nebabrali.

„Vypadá to tak,“ souhlasila Leontina, když sáhla na pár svrchních vrstev a posvítla si mobilem. Hlasy rodičů k nám doléhaly pouze tlumeně, takže jsem věděla, že v obchodě stále jsou, ale nedokázala bych říct, o čem mluví.

„Nevím, kaj dřív s očima,“ řekla jsem do ticha, když jsem se otočila kolem své osy. Přestože v přehrazené místnůstce byla už spíš tma jak šero a jediné světlo vycházelo z Leontinina telefonu, bylo jasné, že ta hromada na druhém stolku za našimi zády budou taky plátna. Jako by nestačilo, že stěny byly těmi zarámovanými pokryté odshora dolů.

„Well...“ konstatovala pouze Leontina, když na mě namířila telefonní svítilnu, aby viděla, na co se dívám. Nadzvedla obočí, ale pak se vrátila ke své původní činnosti a prohlížela si dál plátna před sebou. Já zkoumala místnost dál. Zpětně si říkám, že vážně nechápu, proč jsem si taky nevytáhla telefon a neposvítla... Patrně za to ovšem může fakt, že jsem si za ty dva dny už stihla zvyknout na to, že telefon mám spíš jako těžítka než jako plně funkční zařízení jako

doma. Když jsem nechtěla nic fotit, tak jsem si ho prostě nechávala v zadní kapse dlouhých riflí a nevytahovala ho. No a v téhle tmě, mě fotit rozhodně nenapadlo...

„Pokud' nevede nikam ten výklenek v pravé stěně, tak jsme došly až na konec,“ informovala jsem sestru, která všechnu svou pozornost směřovala k plátnům a mě si nevšíkala. Jestli vám připadá nelogické začínat od konce, tak nad tím příliš nebádejte a prostě čtěte dál. Začínáme tak vždycky, nemám na to vysvětlení, je to asi nějaká mentální porucha...

„Kdyby tu šlo roznout, bylo by to všechno mnooohem jednodušší,“ začínala se vztekat moje sestra.

„Co je?“ zeptala jsem se a otočila se zpět na ni.

„Na tu máš telefon a svět,“ nařídila mi poměrně striktně, aniž by vysvětlila, co se děje. Záhy jsem zjistila, že její nelibost plynula ze skutečnosti, že má málo ruk. Nedokázala najednou svítit, držet již prohlédnutá plátna na straně a zároveň otáčet na další, které ještě neviděla. Dostala jsem tedy úlohu lampy a držáku.

„Čum na ten strom, jsou tam i rybky,“ komentovala sestra plátno, na které jsem zrovna svítila jejím telefonem. Z toho, co jsme si zatím prohlídly, bylo jasné, že většina obrazů se v živých barvách tematicky věnuje zdejší přírodě a životu.

„Klap.“ Už už jsem se chystala Leontině odpovědět, že obraz je hezký, když se za námi ozvalo klapnutí vypínače. Leknutím jsme nadskočily. Halogenová zářivka nad našimi hlavami se rozhučela a několikrát problikla. Možná jsem s tou moderností Panamu přechválila...

„¿Hola, como puedo ayudarte?“ ozval se zleva hlas doprovázený šoupnutím žabek po dlaždicích. Obě jsme se s trhnutím otočily, abychom viděly muže stojícího ve výklenku.

„Ehm...“ na víc jsem se nezmohla. Věděla jsem sice, že jsem přišly dveřmi a ve chvíli, kdy bylo otevřeno, ale přece jenom... Stály jsem samy na konci obchodu, prohlížely si plátna s batohem v ruce a svítily si na to mobilem... Jestli vám tohle nepřipadá podezřelé, pak nevím, kde žijete...

„Shit,“ uklouzlo Leontině, jako bychom byly skutečně přistiženy při činu.

„English?“ pronesl znovu muž ve lněné košili stojící ve výklenku a přivětivě se na nás usmál. Celé situaci to dodalo na děsivosti. Koutkem oka jsem zachytila, jak Leontina váhavě kývla a pomalu přesouvala ruce za záda. Celá váha prohlédnutých pláten se tedy začala sunout na mě...

„Co ti...“ nestihla jsem směrem Leontině doříct, když mi pustila všechno na ruce. Objektivně vzato, nebylo to nic nechtatelně těžkého, jenomže já to nečekala a plátno není zrovna kompaktní věc, co se dobře chytá. Nově nabitou vahou jsem přepadla dopředu, což jsem se snažila vyrovnat rychlým přísunem vzdálenější pravé nohy, která ovšem narazila na hranu oprýskaného kávového stolku. Výsledkem akce bylo, že jsem v podivuhodném předklonu s nabíhající modřinou na stehně a břichem vylézajícím zpod košile zavázané v pase všechny obrazy udržela. S hrdostí už to bylo horší. Díky, sestro.

„Wait, I'll help you,“ přispěchaly mi na pomoc šoupavé kroky muže z výklenku. Neměla jsem zatím příliš čas si ho prohlédnout, ale zarazila mě jeho podivuhodně dobrá angličtina.

„Ehm, thanks,“ řekla jsem a cítila se zároveň trapně, ale i spokojeně, že se mi podařilo vše zachytit a nic nespadlo na zem. I když jsem si nebyla jistá hodnotou prodávaných děl, nepotřebovala jsem to testovat na vlastní kůži.

„Get it, get it,“ informoval mě muž stojící za mými zády. Opálená bílá ruka podebrala všechny plátna, co jsem přidržovala svou levou rukou nataženou téměř u země. V prstech pravačky jsem zuby nehty svírala většinu obrazů, aby nesklouzly z hromady úplně, ale některým se to už stejně povedlo kvůli krátkosti mých končetin. Pravý loket jsem měla krkolomně podepřený o zbývající horu neprohlédnutých na stolku, který mi nedovoloval celou situaci vyřešit elegantněji.

„And now?“ zeptala jsem se možná trošku nablble, ale účelně. Nepotřebovala jsem zůstat v této trapné poloze o nic dýl, navíc s cizím chlapem za zády. Zpětně vím, že zas o tolik nešlo, na tohohle jsem zapůsobit nepotřebovala, ale to jsem v tu chvíli nevěděla a situace byla dost trapná sama o sobě.

„Move to the right under my arm,“ instruoval mě muž ve lněné košili anglicky, aby mohl všechny plátna převzít.

„Okay,“ souhlasila jsem a opatrně se pohnula doprava. Kvůli výchozí poloze mezi námi nebylo příliš místa, takže jsem se otřela o jeho břicho. Jelikož se dokázal takto nahnout nade mě, musel být i docela vysoký, možná kolem sto osmdesáti. Zajímal mě tím víc, čím míň odpovídal zdejšímu koloritu.

„Fakt tě něčím přetáhnu,“ řekla jsem pousmívající se Leontině, jakmile jsem z trapné situace vyvázla a postavila se k ní vedle druhého stolku s plátny u protější stěny, což byl v prostoru dva na tři docela nesnadný úkol. Ona neodpověděla, jak jinak.

„So... Great! We saved it!“ ohodnotil naše společné snažení nakonec muž, když dal vše zpět na své místo a narovnal se. V tu chvíli jsem zjistila, že nebylo o co stát a proč se stydět, sám měl dost dobrou vanu, nicméně milá jsem na svou sestru zas tak rychle být nemusela.

„Yes,“ procedila jsem tedy nevraživě a s pozvednutým obočím se podívala Leontiným směrem.

„Okay, so welcome to Weil Gallery. I'm David. This is our gallery and we offer different kinds and styles of art like painting, sculpture, antiquities, decorative art and commercial art sometimes,“ řekl usměvavý bílý třicátník ve lněné košili, bermudách a s tmavými vlasy shrnutými dozadu slunečními brýlemi. Bohužel se tento ohavný trend dostal až sem, nic pro mě...

„Thanks for your nice greetings,“ poděkovala Leontina za milé přivítání, po kterém se rozhodli diskutovat o jednotlivých obrazech. Ačkoliv mě to taky docela zajímalo, ještě stále jsem na ni byla našťvaná, i když... Ztrapnění tady před Davidem nebylo tak pokořující, jak to v první moment působilo, uznávám. Prosmekla jsem se kolem nich a nahlédla do první místnosti obchodu, kterou jsme procházely předtím.

„No a dívej tady tohle, to je begovní,“ říkala zrovna moje máma a ukazovala přitom na nějakou věc stojící nedaleko od nich. Přes množství dalších vykládaných stolků, vyřezávaných skříněk, keramických misek, kovových soch a tak dál, jsem byla ráda, že dokážu navázat vizuální kontakt vůbec s nimi, natož zahlédnou jeden konkrétní předmět na druhé straně obchodu. Táta souhlasně pokyvoval a sunuli se úzkou uličkou dál směrem k nám.

„Tak co, našly jste si něco?“ ptal se táta, když si mě všimnul. Máma si při tom stále prohlížela něco na stolcích.

„Ale jo, je tam spousta obrazů, Leontina s ním už o něčem debatuje,“ komentovala jsem situaci bez valnějšího zájmu.

„Máma se tam vepředu dívala na nějaké šperkovnice,“ řekl táta a já jsem smířeně pokývla. Máma a šperkovnice, potažmo různé skřínky malých rozměrů, jsou nerozlučná dvojka na všech dovolených.

„To se tam baví Lelinka s někým?“ zbystril nahluchlý táta, který uslyšel anglickou konverzaci o umění, až když stál téměř u zděné přepážky.

„Jojo, mluví tam s nějakým Davidem, kterému to tu patří... Jsem v šoku, běloch a mluví anglicky, asi budou Američani, i když podle jména původně možná i Němci,“ odpovídala jsem a pohledem znovu přejížděla přední část galerie.

„A co tam je?“ ptal se táta a bradou ukázal směrem k místnosti, z níž vycházelo teple žluté světlo.

„Obrazy, plátna, většinou bez rámu. To, co vidíš tady na zdech je jen mini zlomeček toho, co je vzadu, ale styl je podobný... Minimálně z toho, co jsme viděly, než jsem odešla,“ popisovala jsem tátovi zadní místnost.

„Jdu dozadu za holkama, jo, něco si prý vybraly,“ zavolal táta přes obchod máminým směrem.

„Dobře a co tam je?“ ptala se zvědavě a ukazovala k rozsvícenému průchodu.

„Obrazy jako celek i jen plátna,“ odpovídala jsem za tátu.

„Tak já se tam pak přijdu taky kouknout,“ konstatovala máma a vrátila se k prohlížení toho, co jsem stále neviděla, ale vzhledem k délce obhlídky to vypadalo na další skříňku do sbírky.

„Oh, welcome back, are you family?“ zajímal se David a prstem ve vzduchu kreslil ovál na znak spřízněnosti, když jsme vešli do místnosti za přepážkou.

„Yes, this is our father,“ odpověděla mu Leontina a ustoupila kousek dozadu.

„Tak našly jste si něco?“ ptal se mojí sestry stojící v průchodu.

„Pár hezkých věcí by tu bylo, třeba tento s rybkami je super,“ řekla Leontina a pokývla na Davida, aby ukázal tátovi inkriminované plátno – narůžovělý strom s rybami v korunách i kořenech a světle modrým pozadím.

„To je ti podobné, pět minut a chlopa máš omotaného kolem prstu,“ říkala jsem si sama pro sebe tiše mezitím, co David mluvil o významu obrazu a jeho autorovi a Leontina to překládala tátovi. Nebo minimálně si myslím, že byla řeč na toto téma vzhledem k tomu, jak chytře se všichni tvářili. Já se rozhlížela, abych mohla ukázat malé plátýnko, které jsem si vyhlédla už předtím.

„Nebo tady tento s tukanem,“ ukazovala jsem tátovi malý obdélník pro změnu já. Černo-bílé tělo tukana sedícího na větvi bylo doplněno neonovými barvami. Tohle bylo hodně typické pro zdejší obrazy. Výraznou barevnost doplňovalo ještě fialové pozadí. Celkově extravagance, výrazné barvy a zdejší motivy byly vlastní téměř všem obrazům ve Weil Gallery.

„Dobře, tak si to vezměte a podíváme se ještě za mámou, co si našla,“ odpověděl táta a byl už na odchodu, když do mini zadní místnosti dorazila máma v doprovodu staršího muže, kterého jsme minuli hned při vstupu.

„This is my husband and these are my children,“ oznamovala máma staršímu opálenému bělochovi s bílou torzulkou.

„Welcome, I'm Carlos Weil and this is our gallery. That is my son David, you probably already know him,“ představil se nám elegantní starší muž jako vlastník galerie a dál prohodil rychlou španělštinou pár vět s Davidem, svým synem. Ten zrovna roloval naše plátna do papírových tubusů kvůli bezpečnější přepravě. Abychom měli aspoň nějakou šanci se do místnosti vlézt, udělala jsem pár kroků vzad, směrem k výklenku, odkud nás předtím vyděsil mladší z dvojice ve lněné košili.

„There is another room full of art,“ řekl hned se zájmem Carlos, který si mého couvání všimnul a patrně si jej vyložil „po obchodnicku“.

„Oh, really?“ reagovala jsem překvapeně a uhýbala na jednu stranu výklenku, který se ukázal jako další průchod. Překvapená jsem skutečně byla, takže jsem beze slova vrhla zmatený pohled směrem k Leontině

„Yes, here are many more canvases and also some sculptures,“ oznamoval mi starší muž, když prošel výklenkem/průchodem kolem mě a natahoval se k vypínači. No a pak jsem to uviděla...

„Jezu,“ řekla jsem si tiše. Přede mnou se teple žlutým světlem prozářila další nekonečná obdélníková místnost bez oken plná umění.

„Tak jestli mě tady něco nesejme...“ mumlala jsem si pro sebe a s obavami vkročila dovnitř. Vzduch byl už na prahu o poznání těžší než ve vstupní části. Smrděly tu barvy, ředidla a zatuchlina. Krom toho tu bylo i dost horko. I když tomu ze začátku nic nenasvědčovalo, obavy ze ztráty orgánů, pokoutných pohledů a nedůvěryhodných až příliš milých mužů byly zpátky. Tentokrát to bylo o to horší, že jsem byla sama, jelikož Leontina ještě stále procházela plátna v předchozí místnosti předělené přepážkou. Poprvé za celou dobu v galerii jsem vytáhla telefon.

„Super, takže pokud' cosi, tak radši nic,“ komentovala jsem si prázdné políčko signálu a pohlédla doprava na usmívajícího se opáleného elegantně oblečeného bělocha v důchodovém věku. Stále víc jsem v milém dědouškovi viděla nemilosrdného bosse. „Nic se ti nestane, jsi jen iracionální, zbytek výpravy je sotva tři až pět metrů od tebe, co by ti asi tak stihl udělat?“

Utěšovala jsem se, ale moc mi to nepomohlo. Moje nervozita stále stoupala a místnost za mými zády mi připadala vzdálená aspoň sto kilometrů. Zadívala jsem se na konec místnosti prozářené sytým žlutým světlem. Prostor se musel táhnout pod dalšími domy obytného bloku, před nímž jsme minimálně před hodinou zastavili s Ubrem. Celá místnost, a abyste věděli, zvažuju tady i označení hala, protože tohle bylo na obytný dům ví než neobvyklé, se táhla kolmo ke dvěma předchozím a pokračovala, kdo ví kam. Stěny pokrývala hrudkovitá bílá výmalba na vápenné omítce vypadající jako plíseň.

„Nádhera,“ konstatovala jsem ironicky, když mi ani bližší pohled neodhalil, zda jde o specifickou uměleckou techniku zdobení zdí, které samozřejmě nerozumím, nebo o poměrně častý sklepní nedostatek. Navzdory tomu, že všechno kolem mě mi evokovalo sklep nebo ještě lépe kobku, terén předchozích místností nepůsobil svažité.

„Tudíž bychom stále měli být na úrovni ulice...“ uvažovala jsem a mluvila evidentně tišeji, než jsem myslela. Můj pohled stále směřoval do nekonečné místnosti, na jejímž konci, a skutečně už chci věřit tomu, že to konec byl, jsem očima přejížděla poměrně velké plastiky. Přiznávám, že jsem už nebyla úplně fit, ale rozum mi zůstával stát nad tím, jak se ty sochy tři na tři metry (a větší) vlezly prosklenými vstupními dveřmi...

„Takže všechno vybráno?“ ptal se táta dnes už asi popáté. Abychom si to ujasnili, já zůstala u svého mini plátna s tukanem. Já nebyla ten problém... Od minulého dotazu uplynuly už asi další dvě hodiny rozkládání a prohlížení nesčetného množství pláten, takže se není co divit, že tátův výraz měl do spokojeného hodně daleko.

„Jo, můžeme,“ shodly se máma s Leontinou, takže jsme konečně mohli přejít zase do přední místnosti, aby nám vše, otec a syn, namarkovali.

„And where are you from?“ ptal se David při balení posledních uměleckých kousků, zatímco jeho otec zkušeně klikal na počítači.

„From Czech Republic,“ odpověděla máma stroze.

“Wow, that’s impressive, it’s on the other side of the world,“ komentoval ohromeně tmavovlasý třicátník.

„Myslíš, že má tušáčka, kaj to je, nebo použil jen frázi na zmatení nepřitele?“ prohodila jsem k sestře stojící po mém boku.

„Hmmm, o tom se dá polemizovat...“ odpověděla mi a zvedla oči od Davidových balících rukou k jeho očím.

„You know where it is? Have you ever been in Europe?“ zeptala se Leontina s potutelným úsměvem. Bylo mi jasné, že pokud to předtím byla pouze planá fráze ve stylu „nic mi to neříká, bude to daleko“, teď mu to natře.

„Of course!“ odpovídal nadšeně a pokračoval, „I’ve visited many european countries. In your homeland I’ve been to Colours of Ostrava, it’s a music festival. Do you know that?“ Upřímně jsme zůstaly zírat s otevřenou pusou.

„Tuto referenci jsem nečekala,“ řekla moje sestra první. Já naprázdno polkla, než jsem dokázala odpovědět.

„Řekl právě, že byl na Coloursech, že?“ zeptala jsem se vedle stojící sestry polohlasem.

„Jop...“ odpověděla stejně paf Leontina. Tihle dva byli asi první, kdo tušil, kde Česko je, a že to už není Československo. Za mě znalosti hodné génia.

„Myslím, že už máme vše naučtované,“ vmísil se do hovoru opět táta, kterého nekonečné čekání už skutečně nebavilo.

„Dobre... No a nechceš se zeptat ještě na tu poštu?“ připomněla mi chytře má sestra.

„Vidíš, měla bych,“ odpověděla jsem jí vděčně. Pohledy z dovolených posílám často. myslím, že nějak v té době ta tradice začala a panamský poštovní lov je skutečně legendární historkou v naší rodině dodnes.

„Can you help me, where the post office is?“ řekla jsem a pohledem přebíhala mezi otcem a synem.

„It depends... What do you want to sent? Some sort of container?“ zeptal se Carlos. Bylo na něm vidět, že přemýšlí, což samo o sobě signalizovalo problém.

„No no, nothing like that, just a postcard,“ odpověděla jsem stručně.

„A postcard?“ zasmáli se oba muži najednou.

„Well, for how long have you been here?“ položil mi otázku stále pobavený David ve lněné košili.

„For a week,“ zodpověděla jsem a čekala, kam tou otázkou míří.

„So, if you don't find anything like post office by then, come back here and we'll try to send it somehow, okay?“ navrhoval mi třicátník se slunečními brýlemi ve vlasech náhradní řešení v případě, že bych ani v následujícím týdnu nebyla úspěšná, „but... It's way more easier to send a container from here than a postcard.“ Jak za rady ohledně pošty, tak ohledně míst, která v Panamě ještě navštívit jsme poděkovali. Následovala společná fotka, že prý je to jejich tradice.

„Tak, kam teď?“ zeptala se nadšená máma, zatímco já s tátou jsme vycházeli obtěžkáni papírovými rourami skrze skleněné dveře do dusivého pozdního odpoledne. Minimálně tady mě nikdo nebalil, ale zase víckrát se tady radši neukážu, děsu bylo dost...

Kapitola sedmá – Park

Panamská příroda je jednou z nejrozmanitějších na světě. Svůj podíl na tom má neustále teplé a vlhké klima s množstvím srážek. Ačkoliv v posledních desetiletích musí čelit odlesňování, stále je domovem více než deseti tisíc druhů zvířat. Například plazů zde žije více než dvě stě třicet druhů. Toto číslo není konečné, jelikož deštné pralesy jsou stále neprobádaným územím. Například hadů zde lze pozorovat více než sto druhů od těch naprosto neškodných přes jedovaté až po ty smrtící. Některé druhy jsou stromové jako například bičovka zelená, elegantní had s až jeden a půl metru dlouhým tělem a typicky protáhlou špičatou hlavou. Živí se malými ptáky a hlodavci, které loví zavěšená dolů ze stromu či větve. Její jed je pro člověka slabý, avšak může způsobit alergickou reakci. Jiné a o poznání smrtelnější druhy jsou vodní. Vodnář dvoubarvý je mořský had typický světlými skvrnami na konci ocasu a podélně rozděleným černo-žlutým zbarvením těla, kvůli kterému se mu v angličtině říká „žlutobřichý mořský had“. Zajímavostí je, že se vyskytuje podél pobřeží všech teplých oceánů až na ten Atlantský. Pro našince jsou zavádějící především mnohé druhy zmijí, jejich kousnutí u nás lze překonat bez vážnějších zdravotních potíží, avšak v tropických oblastech může být smrtelné.

1. Pikolík

18. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 12:00 PM EST / 19:00 ECT

Ve skořicové poloprůsvitné halence a dlouhých riflích jsem vystoupila z prostorného výtahu do luxusního vestibulu vyloženého tmavým mramorem. Máma zůstala nahoře v pokoji a četla si. Spolu s hledáním dalších míst, která bychom měli navštívit, to byl její program ostatně skoro každý den. Táta s Leontinou měli za chvíli sjet za mnou dolů z našeho šestnáctého patra a já mezitím čekala v krásné, ale trochu arktické hale. Byli jsme tady už týden a stále jsem si nezvykla na lásku Panamců ke klimatizaci a všudypřítomný kontrast mrazákovitého interiéru a skleníkovitého exteriéru. Moje blůzka byla skutečně velmi tenká, takže asi po dvou, třech minutách čekání se mi na rukou objevila husí kůže.

„Tak kde jsou...“ mumlala jsem si pro sebe, zatímco jsem přecházela po vestibulu a třela si ruce, aby husí kůže trochu zmizela. Moji soukmenovci nebyli stále v dohledu, tak jsem si sedla do elegantního fialového polstrovaného křesílka s tmavě hnědýma nohama a čekala, až se ti dva objeví. Nudila jsem se, co taky chcete dělat v hotelové hale, kde si kvůli jazykové bariéře můžete povídat maximálně sami se sebou... Vytáhla jsem si z kapsy riflí telefon a procházela si fotky z předchozích dní. Nestihla jsem jich projít moc, když jsem zacítila, že mě někdo probodává očima...

„Wtf...“ řekla jsem si pro sebe zaraženě a rozhlédla se po hale. Jak jsem říkala už dřív, přijeli jsme hodně mimo sezónu, takže hotel nebyl příliš obsazený. Největší skupina – cyklisti – byli v tuhle dobu už dávno pryč, z čehož plyne, že hala byla prázdná, situace přehledná a nebylo těžké určit, kdo mě to pozoruje. Pikolík. V tom se naše pohledy střetly a...

A já překvapeně povytáhla obočí a zachovala neutrální výraz, žádnou romantiku nečekejte. Z pozornosti, kterou mi zdejší lidé věnovali, jsem byla stále nesvá. Téměř dvacet let jsem pro nikoho nebyla hezká, nestála jsem za otočení na chodníku a tady bylo všechno jinak... Ať už za to mohla moje bledá pokožka, barevné vlasy, odhalený dekolt, nebo poměrně výrazné tvary, které tady asi byly víc trendy než v Evropě, bylo to svým způsobem milé... A svým způsobem i děsivé, protože na tolik pohledů jsem nebyla zvyklá.

Oproti mojí byla pikolíkova reakce mnohem temperamentnější. Rozverně se na mě usmál a mrknul na mě čokoládovým okem. Věděl, co dělá a co udělat chce. Není divu, blond vyžilých padesátek s vytahaným břichem po dětech sem jezdilo v hlavní sezóně víc než dost... Žádnou

jsem sice neviděla, ale když jsem se o celém našem výletu po návratu bavila se známými, mnoho z nich s tímto výrokem souhlasilo. Není tedy divu, že si mě všiml.

Nikdy nevím, co v těchto situacích dělat, nerada jsem lovnou zvěří, a navíc jsem tady byla s rodinou, která měla každou chvíli dorazit. Zkousla jsem si ret, zakroutila hlavou a zhluboka vydechla... Až později mi došlo, že to nemuselo být vnímáno jako odmítavá reakce... Pohled jsem radši sklopila zpátky k obrazovce telefonu a snažila se předstírat, že tu nejsem. Díky bohu, příchod staršího manželského páru zvenčí mě zachránil, jelikož pikolík musel zůstat na svém místě a otevřít jim dveře jako každému hostovi. Všudypřítomná družnost a množství pozornosti, které mi zde zejména muži věnovali, mě stále zarážely, a i když to ego dělalo dobře, vlastně se mi každým dalším pohledem svíralo srdce...

Pár prošel. On tam stál. Černá uniforma s nažehlenými puky. Bála jsem se nejhoršího. V tu chvíli zašuměly výtahové dveře. „Taxík by tady měl být zhruba za tři minuty,“ pronesla Leontina jednu z nejsladších vět mého života.

2. Záchrana

18. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 12:10 PM EST / 19:10 ECT

Konečně dorazil zbytek průzkumnické skupiny a já jsem byla už skoro zmrzlá na kost. Ve fialovém křesílku jsem ovšem paralyzovaně seděla spíš kvůli kradmým pohledům ode dveří než kvůli zimě. Skořicovou poloprůsvitnou blůzu jsem už teď proklínala.

„Čekáte na stříbrný pětidveřový Nissan,“ oznámila Leontina, jakmile s tátou zastavili u mého křesílka.

„Jaký má tvar?“ zajímala jsem se, abych zamaskovala předchozí nervozitu. Navíc stříbrných aut tady jezdilo dost a Nissan taky nebyla zrovna vzácná značka.

„Rakev, asi. Divej,“ usoudila sestra z miniaturního přiloženého obrázku vedle jména řidiče a strčila mi jediný funkční telefon do tváře.

„Že by konečně někdo, kdo umí anglicky?“ Podívala jsem se britské vlaječce v kolonce „jazyky“.

„No, tomu bych moc nevěřila,“ pronesla sestra a zašklebila se. „Včerejší Esteban to tam měl taky a víme, jak to dopadlo...“ V tomto měla pravdu, řidiči tady měli tu angličtinu navolenou dost náhodně. Asi proto, aby si je turisté vybrali. Skutečnost, že uměli tak „hello“ a „bye, bye“, byla věc druhá a tady asi nepodstatná.

„Za minutu by tu měl být,“ hlásila Leontina o půl jedné. Podívala jsem se ke dveřím a opět mi přejel mráz po zádech. Leontina si nějaké změny v mém chování asi všimla, ale prozatím to nechala být.

Všichni tři jsme z mrazivého vestibulu zamířili k proskleným dvoukřídlovým dveřím. Ty nám otevřeli uniformovaní pikoloci s mírným pokývnutím hlavy. On a jeho starší kolega, který se vynořil odnikud. Dovnitř se nahrnul horký, lepkavý vzduch a mně znovu naskočila husí kůže.

„Gracias,“ řekla jsem směrem ke staršímu z dvojice, když jsem z hotelu vycházela do slunečného dne. Byli jsme jedni z mála, co je zdravili a děkovali jim, tak možná proto to pokývnutí. Pohledem jsem radši nevyhledala ani jednoho z nich. Drby fungují všude stejně, jakmile se za mnou zavřou dveře, budu na dalších deset až dvacet vteřin tématem číslo jedna. Vzhledem k malému počtu hostů možná i na půl minuty.

Zdálo se mi, že jsem ještě zaslechla ze strany mladšího muže něco jako „chica“... Mohla jsem jen doufat, že další dny to nebude horší a službu bude mít někdo jiný...

3. Řidič mluvka

18. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 12:15 PM EST / 19:15 ECT

„Tak čau, pak napište,“ rozloučila se s námi Leontina, když pod schody zastavil naleštěný stříbrný Nissan rakvovitého tvaru.

„Čau,“ odpověděli jsme sborově a mávli s tátou za sestřinými zády pomalu mizejícími ve vestibulu.

„Hola,“ pozdravila jsem při nástupu do auta. Řidič v bílém polo triku měl pleš, kterou kryl hnědý baret. Pokrývka hlavy skutečně nevhodná na léto v tropech, ale možná proto měl v autě opět jak v chladítku na mrtvoly. Paranoia, že se stanu jednou z nich stále ještě úplně nezmizela.

„Hola,“ údajně zopakoval i můj táta. Nedokážu říct, co tomu slovu najednou bylo, ale ani po téměř týdnu jsem neměla pocit, že by sám věděl co říct na pozdrav. Krajově obligátní „zduř pyčo“ v některých zemích prostě nestačí...

„Buenos, ¿qué tal?“ chtěl rozvinout konverzaci ve zpětném zrcátku plešoun, ale už tato základní věta začínala být nad moje znalosti. Španělštinu měla ve škole Leontina a ta tu teď nebyla...

„Bien and you?“ odpověděla jsem dvojjazyčně a gramaticky asi úplně špatně, ale hlavně vždycky je neposrat se, jak říká možná trochu překvapivě moje máma.

„Voy bien, solo que el tráfico esta horrible. ¿Tienes entradas a una hora exacta o no lo importa cuando venimos?“ hrnul na nás řidič cize znějící slova. Zachytila jsem jen něco s dopravou (tráfico = traffic), čímsi hrozným (horrible = horrible), přesností (exacta = exact) a důležitostmi (importa = importance) ... Nic víc mi moje již vzpomínaná úroveň angličtiny, kdy při počítání do deseti přejdu od four rovnou k seven, nedovolovala pochopit. Na tátou vedle sebe jsem se ani nepodívala. Bylo by to bezpředmětné. Málokdy poslouchá, co mu říkám česky, takže u cizího jazyku... V takovou chvíli je téměř stoprocentní jistota, že se hned přepne do továrního nastavení.

„No hablamos español,“ řekla jsem španělsky do zpětného zrcátka hnědým očím, že nerozumím, což mohlo být poněkud zavádějící. Ačkoliv se za dobu pobytu mé znalosti rozšířily z vamós (z F1), agua (tak nějak z podstaty věci) a papi chulo (ok, o původu téhle znalosti se nemusíme bavit), nemyslím, že by se s tím v terénu dalo příliš přežít. Táta možná neznal ani

to, ale těžko říct... Je to můj táta, do konverzace by se nezapojil ani kdyby jazyk ovládat mistrně. Prostě z principu...

„Vamos, esta similar a inglés, todos los hablan español...“ mluvil si plešoun dál spíš sám pro sebe, ačkoliv se mnou stále snaživě navazoval oční kontakt. Pochytila jsem něco o jednoduchosti (similar), angličtině (inglés = english) a español, to je myslím jasné... Nervózně jsem se podívala na tátu po své pravici, ten ovšem zarytě hleděl z okna. Netuším, co bylo tak extrémně zajímavé v nekončící šedi vchodů výškových budov, které jsme měli, něco asi ano...

„El camino costero conecta centro nuevo, donde se encuentra su hotel, y el Casco Viejo. ¿Ya has estado allí?“ otázková intonace a kontakt s tmavě hnědýma očima v zpatlané zrcátku mě donutil k spontánnímu „sí“, ačkoliv jsem z věty rozuměla pouze nuevo jako nový a hotel bez vysloveného H, nabyla jsem dojmu, že komentuje, kolem čeho projíždíme. V tu chvíli jsme minuli parčík z prvního dne v Panamě a já se hned cítila jistější. Z mapy, kterou mi táta snaživě ukazoval na pokoji před odjezdem, jsem si pamatovala, že kolem tohohle jsme měli jet. Byl to pouze jeden malý bod, ale mně dodal aspoň tolik optimismu a důvěry, že jsem začala věřit, že skutečně dojdeme do národního parku, a ne na operační stůl uprostřed špinavé garáže.

„A lo lejos se ven los barcos haciendo cola para entrar al canal,“ konečně jsem se dovtípila, proč plešoun ukazuje nalevo. Drcla jsem loktem do táty vedle sebe a přes okýnko mu ukazovala na řadu lodí před úžinou. Plešoun se zaradoval, že jsme našli společnou řeč... Zachránilo mě, že řekl něco jako „barco“, což připomínalo české „bárka“, i když tedy velikost plavidel tomuto výrazu rozhodně neodpovídala.

Zbytek cesty probíhal v podobném duchu čili vždy, když si řidič náhodou vzpomněl na příhodný anglický výraz, použil ho. Naše znalost tohoto světového jazyka byla na stejně záporném levelu (znali jsem slova „pay“, „money“, „taxi“, „hamburger“ a „hotel“), takže když jeden pochopil, o co jde, ten druhý se zaradoval. Přesně tohle mi na něm bylo sympatické, i když jsme si nerozuměli, prostě se neposral...

4. Dusno

18. srpna, Av. Juan Pablo II, Panama City, 12:45 PM EST / 19:45 ECT

„To je to, kam jedem?“ ukázal táta na bílou tabuli se zelenými listy, kolem níž jsme právě projeli.

„Asi jo, přijde mi to sice nějak blízko, ale má to v názvu park, tak snad,“ odpověděla jsem s pokrčením ramen, když si dával řidič zrovna pauzu v monologu.

„Takže ty nevíš přesně, jak se to jmenuje?“ zvedl obočí táta a poprvé za celou cestu se přestal dívat z jednoho nebo druhého okénka. Ačkoliv bylo auto více než dobře vyvětrané a klimatizované, vzduch uvnitř se po této otázce stal mírně dusivý. Tohle můj táta umí perfektně. Je to jeho nátlaková metoda. Musím ovšem říct, že za těch skoro dvacet let jsem imunní, zvyklá, vycvičená. Vím, že se mi nemůže nic stát, maximálně bude zbytek cesty otrávený, což je jeho osobní problém, ne moje starost. Že tati?

Náhle zhoustlou atmosféru nerozproudil ani řidič, který se opět chtěl zapojit do konverzace. „Sí, el parque. Estaremos allí en un momento,“ ozvalo zepředu. Rozuměla jsem park (parque) a momento. Usoudila jsem tedy, že cedule by mohly mít pravdu a za chvíli budeme na místě. Oční kontakt jsem už radši nenavazovala, nechtěla jsem zažít znovu tu stejnou situaci jako sotva před hodinou ve vestibulu. Můj táta byl *zatuřený*, jak často komentuje jeho výraz máma. Řidičovu větu jsem nechala vyznít do prázdna.

„Spoléhám na to, že hlavní město nemá několik národních parků,“ řekla jsem, abych rozptýlila jeho obavy. Avšak jeho zachmuřený výraz zůstal beze změny. „Ostrava taky nemá tři zoo, to trefíme,“ zkusila jsem tátu znovu ubezpečit, ale napětí sílilo. Nepomohlo ani, že jsem použila známý přírůbek. Máme sice už něco nacestováno, ale téměř vždy je mu nemožné vysvětlit, že věci všude nefungují jako v Opavě nebo Ostravě. S přibývajícím věkem je to jenom horší. Nedokáže prostě pochopit, že tady nejede vlakový spoj, co hodinu a možná ani každý den... Nedokáže pochopit, že všichni zaměstnanci nestojí v 6:00 v pozoru před svým ředitelem... A nejvíc nedokáže pochopit, že zatím o nic nejde. Začala mi s ním docházet trpělivost.

„Park se to jmenuje, tak jako tak,“ řekla jsem rázně. „Když tam nic nebude, což dost pochybuju, když se to jmenuje NÁRODNÍ PARK,“ zvyšovala jsem důraz svého hlasu, „tak se prostě otočíme a pojedeme zpátky.“

„A jak to chceš asi udělat?“ ohradil se táta.

„Postavím se a budu volat z okna,“ uzavřela jsem nekompromisně svým oblíbeným prohlášením nesmyslnou debatu.

„Děláš z toho nesmyslnou kovbojku,“ pokračovala jsem po chvíli. „Taxametr stále běží, ukazatele k jakémusi tomu parku ukazují stále menší vzdálenost, podivné čtvrti jsme nechali za zády tak před čtvrt hodinou... Pokud trpíš utkvělou představou, že nás drogový kartel chce unést do džungle a použít na orgány, i když tomu sebemenší cyparna nenasvědčuje, tak jsi neměl vůbec jezdit,“ dodala jsem od plic.

Neřekl mi na to nic. Co taky... Nemám ani polovinu jeho věku, ale z koncertů, Stodolní a Prahy by pár zkušeností bylo, znáte to...

5. Příjezd do parku

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 1:00 PM EST / 20:00 ECT

„Tohle byla jedna z nejdelších půl hodin mého života,“ řekla jsem si sama pro sebe, když jsem nalevo vystoupila ze stříbrné rakve a moje bílé adidasky dopadly do žlutého prachu parkoviště zvířeného našim příjezdem. Dalších podobných aut, starších a mladších, tam stálo asi deset. Z toho jsem usoudila, že návštěvnost by nemusela být dnes příliš vysoká.

„Maximálně si to tady projdeme a zeptáme se někoho,“ řekla jsem tátovým směrem, ale dost pochybuju, že mě vůbec slyšel. Jakmile vystoupil, zařadil tzv. třetí kosmickou a uháněl směrem do parku. To je další z jeho taktik. Když ho člověk rozzlobí, tak si myslí, že ho jako pomstu užene. Možná to na ostatní funguje, ale já proti ohni bojuju jedině ohněm. Zaplatila jsem tedy za taxík a zařadila šnečí tempo.

„Adiós, señorita,“ slyšela jsem ještě za sebou a koutkem oka zahlédla vzdušný polibek, když jsem přecházela kolem čelního skla taxíku. Tolik asi k tomu, proč chtěl plešoun neustále konverzovat a vyhledával mě ve zpětném zrcátku.

Obklopovalo mě parné odpoledne, vůně prachu a přírody. Postranní nízké žluté budovy vpravo jsem si příliš nevšímala. Brala jsem ji jako technické zázemí parku, sklad hadic, místnost na čističku vody, něco takového... Nalevo pokračovalo další stání. Nezbyvalo než se vydat rovně ke dvěma posekaným travnatým pláckům, kde vesele pobíhaly a pokřikovaly dvě děti předškolního věku. Tímhle směrem jsem před chvílí taky zahlédla jít tátu, i když teď mi někam zmizel. Nerozrušilo mě to, byl krásný den a já byla zvyklá objevovat sama. O pár let později se ukázalo, jak je dobře, že mě tyhle jeho výlevy a útky neděsí, když nás – mě a Leontinu – nechali rodiče uprostřed Florencie, jelikož a cituji „si mysleli, že jsme šly už na hotel, když nás nemohli deset minut najít“. Nešly. Chodily jsme hodinu proti sobě do kruhu na náměstí kolem Duoma, abychom je našly, protože jeden si telefon radši nevzal vůbec a druhému nefungoval roaming...

Vítací cedule *Parque Natural Metropolitano* stála hned vedle okrové stezky, která protínala travnatý plácek a mířila ke svahu zarostlému stromy. Zhuštěná kamenná drť zvaná mlat, která pokrývala spolu s hrubým šterkem parkoviště a cestičku, se ukázala jako nevhodná v kombinaci s mou obuví. Miniaturní zrníčka mlatu, která bych jako laik označila za prach, mi bílou síťovinou pronikala do bot a barvila ponožky. Větší kousky kamínků se mi naopak zasekávaly do rýh v podrážce. Ani jeden z problémů nebyl aktuální v tuto chvíli, ale po návratu

do hotelu každý můj krok na naleštěném mramoru skřípal a bílé kotníkové ponožky jsem mohla rovnou vyhodit...

6. Průvodce

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 1:15 PM EST / 20:15 ECT

Úhledně posekaný trávník s hrajícími si dětmi mi tiše naznačovaly, že jsem skutečně udělala chybu a jsme na špatném místě. Nebo minimálně já. Kde je můj táta, jsem poslední půl hodinu neměla ani ponětí. Vracela jsem se pěšinou od cedule zpátky ke žluté budově a parkovišti.

„Na deváté hodině. Tukan,“ řekl táta, který se odnikud vynořil zpoza mne. Skutečně. Jeden z mých nejoblíbenějších ptáků zrovna přelétal mezi světle zelenými korunami dvou exemplářů březule balzámové. Byla jsem sama sebou překvapená, když jsem si i po letech začala vybavovat informace z biologické olympiády, které jsem se účastnila celý druhý stupeň a střední školu.

„Víš, čím je zajímavý tenhle strom?“ zeptala jsem se táty a ukázala na plácky před námi. Dělal jsem, jakože se předtím nic nestalo. Většinou je svolný na tuto taktiku přistoupit i táta, protože oba víme, že ani jeden nekapituluje dobrovolně.

„No?“ zeptal se, zatímco jsme oba pozorovali, co se děje ve větvích.

„Docela často se mu na kmenu loupe kůra, která když praská, tak je zelená, protože je v ní hodně chlorofylu,“ říkala jsem a táta jako zapálený divák televizních přírodopisných dokumentů pouze přikyvoval. „Když ale opadá, tak je kmen takový hnědočervený. Podle toho se mu taky v angličtině říká copper wood, doslova měděné dřevo,“ mluvila jsem dál. „Vidíš, na té pravé březuli, kam zrovna zaletěl ten tukan? Je to docela dobře vidět nadole na kmenu,“ ukazovala jsem do dálky.

„No jo, to máš asi recht,“ konstatoval táta. V tom ve větvích něco zašustilo. Mezitím, co jsem mluvila se slunce stihlo schovat za bílý mrak. Nyní ovšem zase nabýval jeho svit na síle a já viděla pouze černou, ale nezaměnitelnou siluetu tukana v nemotorném letu, jak se přemístil zpět do koruny březule nalevo přes cestičku.

„Zajímalo by mě, jaký je to druh,“ řekla jsem v naději, že táta možná bude vědět něco víc než já.

„Takhle proti slunci těžko říct... Ale byl to jeden z těch větších druhů, takže možná tukan obrovský, i když toho by sem museli dovézt, sám od sebe se vyskytuje spíš na území Pantalanu... V úvahu připadá vzhledem k poloze a podmínkám tak krátkozobý, nebo žlutohrdlý. Existuje ale i tukan panamský, ale ten je výrazně žluto-červeno-černý a má trochu

jinou stavbu těla. Přirovnal bych to spíš k vráně...“ Zahlcoval mě táta přírodopisnými znalostmi. Najednou jsem si zase tak chytrá nepřišla... Vytáhla jsem telefon a snažila se tukana vyfotit při dalším přeletu mezi stromy. Bohužel neúspěšně.

„Pojď, možná uvidíme někde dál dalšího,“ řekl po chvíli táta a vyrazil po okrové mlatové pěšině směrem ke žluté přízemní budově. Zdálo se, že přesně ví, kam jdeme, což bylo krajně podezřelé i na samozvaného vůdce stáda.

„A tudyma se dostanem kaj?“ ptala jsem se zvědavě sportovního batohu na zádech svého otce, který určoval kurz.

„Viděl jsem na mapce bazének s želvama, tak bychom tam mohli začít,“ odpověděl a hrnul se dál kolem budovy.

„Po-zor...“ nestačil doříct táta, než jsem narazila do vysportovaného mladíka v khaki uniformě. I když bych byla ochotná přísahat, že se před námi objevil zčistajasna, tátovo varování napovídalo opaku. Musela jsem být hodně soustředěná na krajinu kolem sebe a vyhledávání zvířat a zajímavých rostlin v ní, jinak si nedokážu vysvětlit, proč bych během tak krátké chvíle přehlédla příchod jiného člověka.

„Buenos,“ začal s úsměvem snědý mladík v uniformě poté, co nám zastoupil cestu. „Or should I say hi?“ reagoval pružně, když viděl pohled, co jsem si s tátou vyměnili. Pomyslela jsem, že trapas už bych úvodním nárazem mohla mít za sebou a má odpověď by nemusela nastatou situaci příliš zhoršit.

„Yes, English will be better,“ vypadlo ze mě první, co mě napadlo. Na rozdíl od většiny místních, s nimiž jsem si při svých sto šedesáti centimetrech koukala z očí do očí, jemu jsem koukala na prsa. Vypracovaná. A možná až moc okatě zdůrazněná těsnou košilí, pokud se ptáte. Mladíkova výška ani jazyková vybavenost zdejšímu průměru neodpovídala. To bylo dobré i špatné znamení...

„Welcome to the Parque Natural Metropolitano. Do you have a wristband?“ uvítal nás. Štíhlými prsty si obejmul zápěstí a tázavě se na nás podíval. Já jen zavrtěla hlavou. Žádný návštěvnický náramek jsme neměli.

„Ok, so come with me,“ řekl a mávnul rukou, abychom ho následovali.

„Pojď, ideme za nim,“ bouchla jsem tátou do ruky a hlavou ukázala k budově, o níž jsem si myslela, že je pouze technickým zázemím.

Interiér vestibulu nevypadal nijak nově, dokonce ani vábně. Zdi měly na pohled odpudivou těstovitou strukturu a nábytek, který jsem mohla zahlédnou upatlanými prosklenými dveřmi přehrazujícími chodbu na dvě části, vypadal jako ze socialistických seriálů. Jakých si domyslete sami, na českou tvorbu jakéhokoliv období koukám jen v ohrožení života. Tohle byl tátův postřeh. Výslednému dojmu nepomáhala ani sluníčkově žlutá výmalba, kterou byla budova opatřena i zvenčí. Vše ještě umocňoval sklepní zápach a stará, silně žlutá žárovka na stropě. Tahle budova byla jako zastavárny v Přívoze – místo mimo reálný časoprostor plné socialistických skříňových sestav, plesnivého oděru a nejistoty dalšího jednání...

„Možná, že to nebyla paranoia...“ řekla jsem směrem k tátovi, když náš průvodce prošel skleněnými dveřmi k hnědému překližkovému pultu na druhé straně.

7. Pasy, asi...

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 1:45 PM EST / 20:45 ECT

„Myslím, že tady máme vyplnit jméno, číslo pasu a takové věci,“ řekla jsem, když jsme po tukunutí dveří osaměli v zasmrádlém vestibulu bez oken a jediné dvě věci, které se v naší blízkosti nacházely byly rozvrzaný stolek a linkovaný sešit v tvrdých deskách.

„Anglicky sice umím líp, ale říká mi to asi tolik, co tobě,“ pokračovala jsem, zatímco jsem neúspěšně luštila ručně nadepsané sloupce v knize.

„Podívej se, kolik čísel má pas. Možná by se to podle toho dalo odvodit...“ přemýšlela jsem nahlas a instruovala tátu. Podle údajů, co jsem našla na předcházejících stranách se museli takhle upsat všichni výrazní cizáci. Problém byl, že je při vyplňování nikdo nekontroloval...

„Čum, tu se kdosi podepsal jako Donald Duck, jako Kačer Donald prostě,“ smála jsem se, zatímco táta procházel všechny karty v peněžence. Zpětně se dívím, že mě to nezarazilo... Proč, proboha, prohledával karty, když měl hledat pasy? Nic jako občanku jsem si s sebou nebrala, vždyť jsem měla pas... Otočila jsem se, poněvadž jsem čekala, že táta na můj vtipný nález nějak zareaguje, to se ovšem nestalo...

„Co je?“ zeptala jsem se, když jsem viděla, jak se bezmocně probírá hromádkou karet. Už asi potřetí. Znovu opakuji – měl najít naše pasy, tmavě červenou texturovanou knížečku se zlatou ozdobou na přední straně, neměl hledat žádnou kartu.

„Ale...“ řekl táta a chtěl zkusit štěstí znovu. Jak by řekla babička, hrabal se v tom jak kura v hnoju.

„My je nemáme?“ zeptala jsem se s cukajícími koutky, ačkoliv mi bylo jasné, na čem jsme.

„No...“ Připustil táta s bezradným pokrčením ramen.

„Tak jo, poslouchej a piš,“ začala jsem diktovat osmimístné číslo. Dávala jsem si přitom pozor, abych příliš nekopírovala čísla nad naším zápisem a nestala se tak podezřelou, kdyby se náhodou dneska někdo do knihy podíval.

„Jak si to všechno pamatuješ?“ žasl táta a psal číslice jednu za druhou jako v transu.

„Pamatuju si čísla všech tvých kreditek... Tohle tě překvapuje?“ zeptala jsem se sebevědomě, aby neměl ani stín podezření, čeho se stal obětí... Pravdou je, že já se poměrně dobře bavila, i když přiznávám, že jsem měla co dělat, abych udržela kamennou tvář a tátovi nic nedošlo. Zcela nepřekvapivě, milí čtenáři, není to prvně co se nacházím v situaci, kdy poskytuju faleš...

Ne, rozhodně reálné údaje o své osobě... Jsou prostě místa, události a časy, kam je rozumnější tyhle kartičky netahat, aby ony nakonec nezatáhly do maléru vás... Na tom se asi shodneme, ne?

„How's going?“ zeptal se mladík opírající se o kovová futra skleněných dveří vedoucích hlouběji do budovy k vyžilému překližkovému pultu ve chvíli, kdy už jsme měli téměř hotovo. Opět jsem si ani nevšimla, kdy se objevil...

„Everything is fine, we're almost done,“ odpovídala jsem s úsměvem a dle mého soudu poměrně zdařile anglicky, zatímco si táta něco brblal sehnutý u sešitu.

„Okay, nice,“ pokyvoval hlavou a nešetřil úsměvy a dobrou náladou.

„Your IDs' and passport numbers are important in case you get lost,“ vysvětloval nám mladík v khaki důvod jednotlivých kolonek. Hlavou mi proběhlo, že v takovém případě jsme asi z obliga a můžeme v klidu začít nový život „za kopečky“ po vzoru všech prajských poválečných migrantů s dosud zapečetěnými složkami na ministerstvu... Zdravím všechny známé do Argentiny, zejména z babiččiny strany.

„Co říká?“ chtěl samozřejmě hned vědět táta.

„Jen, že jsou ta čísla pasů důležitá, kdybychom se ztratili,“ tlumočila jsem. Tiše jsem si přitom představovala, že by nás za podobný rozmar mohli zatknout a dát do deportační cely. Z doslechu jde o dost adrenalinový zážitek. Představte si to, hotový námět na román... Běloška v rozpuku nelegálně emigruje do Latinské Ameriky se svým otcem, protože... Dobře, možná jen zpola hotový... Přece vám nemůžu dát hotový nápad na román, zvláště, když hlavní vlna evropského odlivu do Latinské Ameriky byla už tak sedmdesát let za námi a minimálně Deutsch Krawarn drží svou pravou vlajku stále hrdě vysoko zdviženou...

„That's fine, you have as much time as you need,“ usmál se přívětivě, když viděl, že se o něčem ještě dohadujeme.

„That's okay, we're finally ready,“ řekla jsem zřízenci a přistoupila k futrům. Stejně jako v letadle jsem stále spoléhala na to, že se neupisuju nějakému místnímu kartelu...

8. Kobka

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 2:00 PM EST / 21:00 ECT

„Ok, come here,“ otočil se na nás a pokývnul rukou ke vstupu za skleněné dveře. Druhá místnost vypadala stejně nemoderně jako ta první. Rozdíly byly tři – zaprvé, bylo tady víc nábytku. Zadruhé, denní světlo už sem od vchodu nepronikalo skoro vůbec, takže sýrově žlutá zářivka plná mrtvých much ledabyle drátem přichycená ke stropu nenavozovala zrovna důvěryhodnou atmosféru. Zatřetí, sklepní odér byl stále silnější. Místnost jim byla za tu dobu už načichlá celá a nedalo se specifikovat, odkud přesně vycházel, okem viditelné mapy plísně jsem nenašla.

„Krása...“ poznamenala jsem ironicky a táta ke mně přistoupil blíž. Možná ani on z místa neměl nejlepší pocit.

„Zažilo to tu už asi aj lepší chvílky,“ konstatoval zjevně už jen při zběžném pohledu na nábytek. Zduřelé paty překližkových desek v barvě ořechu, z nichž byl postavený recepční pultík, se odspodu odíraly. Příčinou bylo asi nedávné vytírání. Budova měla zjevný problém s vlhkostí od podlahy, možná spodní vodou, těžko říct. Průvodce mezitím zašel za pult a někomu, koho jsme s tátou zatím neviděli, tam něco vysvětloval.

„To teda... Je mi naprostou záhadou, jak můžou být vyšisované ty plakáty a letáky za pultem, když tady slunko nedoleze, jak je rok dlouhý,“ zarazil mě zvláštní detail. Byla jsem na hodně podivných místech... Procházela jsem setmělou De Ruijterkade, kolem třetí ráno jsem hledala neznámý klub na Václaváku a nezřídka jsem měla tu čest jet z ostravského Hlaváku... Věřte mi, byla jsem na dost divných místech, ale pocit z této kobky rozhodně vyhodil z elitní trojice vyhlášenou amsterdamskou ulici táhnoucí se kolem Centraalu.

„Máš pravdu,“ odpověděl zadumaně táta a dál zkoumal pohledem místnost kypící upomínkovými předměty různého data. Došli jsme k pultu a čekali, co bude následovat.

„Nepřipadá ti to jakésik rozmazané?“ zeptala jsem se táty, když jsem viděla, kam směřuje jeho pohled. Z téhle vzdálenosti už bylo jasné, že to nedělá odraz zářivky či šmouhy na skle, které obrázky chránilo.

„Taky se na to dívám... Je to šure,“ odpovídal stejně zaraženě. Až s odstupem času mi došlo, tohle byl další střípek do skládačky technického pokroku v Latinské Americe, který se zjevně neodvíjí až tolik od financí, jak by se nám mohlo zdát. Panama není chudý stát, jde o jeden z nejstarších daňových rájů, a přesto byly jejich propagační materiály po celém městě nafocené

a vytištěné technikou tak o patnáct, možná dvacet let starší než v Evropě. Webové stránky v HTML na tom nebyly o moc lépe a Instagram tady skutečně měli jenom lidé jako David a Carlos – umělci a obchodníci.

„Here you go,“ podával nám přes pult zelené náramky chlapík, kterého předtím nebylo ani vidět. Já sama jsem měla pult po prsa, takže sedící muž průměrného panamského vzrůstu, který je podle National Institute of Health 165 centimetrů, se za ním hravě skryl. Byl mladý, tmavovlasý, tmavooký s delšími vlasy ulíznutými dozadu. Bílá košile napovídala, že v parku zastává spíše vedoucí pozici.

„Dej mu ruku,“ přikázala jsem tátovi, který nepochopil, co má udělat. Mladík v bílém nám lepil křiklavě zelené náramky na ruku, když se ozval náš průvodce s další otázkou...

9. El agua de nuevo

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 2:05 PM EST / 21:05 ECT

„How much water do you have with you?“ zeptal se stále dobře naladěný průvodce, když jeho kolega v bílém začal něco tlučit do počítače. Znejistěla jsem a očima rychle těkla doprava, kde stál táta. Jako častý návštěvník koncertních hal jsem chtěla vodu v batohu instinktivně zapřít, jenomže člověk miní...

„Na co se ptáš?“ chtěl nedočkavě vědět táta, když zachytil můj pohled. Obecně nemá rád, když není v obraze, poněvadž mu to zabraňuje být hybatelem celého dění. Tudiž představa, že by ho situace přestala zajímat po pár jemu nesrozumitelných výměnách, je nereálná.

„Chce vědět, kolik máme vody, ale...“ Táta mě nenechal ani dokončit větu a už si akčně ze zad stahoval červeno-šedý sportovní batoh.

„Supr,“ řekla jsem si pro sebe a zavřela oči. Hluboký nádech. Výdech. Třeba to takový trapas nakonec nebude, snažila jsem se přesvědčit samu sebe v duchu, když jsem zaslechla...

„V-O-D-A, voda,“ hláskoval po písmenech česky a nahlas táta, přičemž svíral láhev české minerálky.

„Vatr, vater, vasr,“ zkoušel dál, když se ani jeden z mužů nedovtípil, o co mu jde.

„Vótr,“ zkusil ještě nakonec. Předchozí starost, na kolik nás přijde nová voda s parkovou přírážkou, protože starou nám dost jistě zabaví, byla dávno minulostí. Takovýhle trapas jsem si nemyslela, že někdy zažiju... Svět se zastavil a věřím, že pokud by můj otec vyslovil ještě jednu variaci na daný výraz, tak se pode mnou propadne podlaha... S nastalou situací se už nedalo nic dělat, jen jsem se modlila, aby to už skončilo. Táta si přirozeně při jeho velice všímavé povaze ničeho nevšiml a nerušeně vykládal z turistického batohu na červenohnědý recepční pult jednu velkou láhev minerálky ještě z Česka a dvě půllitrovky od snídaně.

„Great!“ pochválil nás vysportovaný mladík v khaki a něco prohodil k muži v košili, který se na něj pousmál a vzápětí se otočil na černé kolečkové židli směrem ke zdi s plakáty. Zaskočeně jsem pozvedla obočí. Zdálo se, že tátovo blekotání přešli bez povšimnutí a k žádnému dramatu s „nelegálně“ pronesenou vodou se neschyluje. Tak tohle se mi stalo asi prvně a dost možná naposled, znáte to... Za to táta nevypadal vůbec překvapeně, že nám něco takového prošlo a srovnával si jednotlivé láhve zpět do batohu.

„So, take a look,“ rozkládal před námi průvodce na pult jednu z mapek, kterou mu podal kolega v košili aktuálně se již opět věnující něčemu na počítači. Po zádech mi přejel mráz. Začalo mi docházet, k čemu se tady schyluje. Mladík v khaki se posunul nějak moc blízko ke mně a já se začala cítit nepříjemně. Neměla jsem kam uhnout a teplo jeho těla přicházelo ze stále menší vzdálenosti... Dotáhl to téměř k dokonalosti, zatímco ostatní chlapi mě jen sledovali jako lovnou zvěř, on se nebál. Ještě, než jsem pocítila fyzický důkaz, bylo mi jasné, že jeho pravá ruka už dávno nesplývá volně podél jeho těla... Pak se dotknul mého zadku...

10. Atta

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 2:15 PM EST / 21:15 ECT

„Co děláš? Počkej na mě!“ volal nechápavě táta, když jsem se ze dveří zatuchlé místnosti hnala ven jako neřízená střela.

„Halooo! Tak slyšíš?“ křičel dál a hnál se za mnou mlatovou cestičkou kolem uvítací cedule parku a březulí. Hrající si děti, které jsem viděla hned po příjezdu už někam zmizely. Ačkoliv jsem tátu slyšela dobře, odmítala jsem se zastavit dřív než pod kopcem.

„Co se stalo?“ vyzvídal, jakmile mě dohnal.

„Udělalo se mi špatně z toho puchu tam, tak jsem musela rychle na vzduch,“ odpověděla jsem mu a zvolnila tempo. Jestli mu má výmluva přišla dostatečná, netuším, ale dál se mě už na nic nevyptával.

„Dobře a kam vůbec jdeme?“ ptal se dál.

„No, máme tři možné trasy. První trasa je cosi s exotickými plody typu jabka, to si doufám odpustíme. Druhá je v tom kopci, což neříká, že první v kopci není a třetí je po rovince podél želv. Takže myslím, že stačí přijít na to, kterou z prvních dvou jdeme,“ řekla jsem a pro jistotu se na tátu i podívala.

Vycházkovým tempem jsme se dostali zpod odpoledním sluncem prohřátých travnatých plácků do stínů vzrostlých listnáčů. Cestička z mlatu přecházela v ušlapanou hlínu s vymletými stružkami od ranního deště. Půda byla očividně dost jemná a propustná, jelikož byla sotva vlhká, rozhodně ne blátivá, jak by se po takové průtrži dalo čekat. Začali jsme mlčky pozvolna stoupat do táhlého kopce a prohlíželi jsme si neprostupnou zeleň kolem nás.

„Z toho, jak to popisoval, jsem čekala, že to bude horší teda,“ přerušila jsem ticho hodnocením prozatímní náročnosti cesty. Obecně s tátou na podobných výpravách příliš nemluvíme a pouze se upozorňujeme na zajímavosti, které zahlédneme. Je to takové naše nepsané pravidlo.

„Taky jsem si myslel, že to bude horší, ale nechval dne před večerí, ještě nejsme nahoře,“ odpovídal táta a dál jsme stoupali ve stínu vysokých exotických dřevin. Vzduch byl teplý, lepivý a voněl zeminou.

„Atta,“ řekl táta zezadu. Otočila jsem se, abych viděla na průvod rezavých mravenců stříhačů zhruba dvakrát tak velkých jako je „normální český“ mravenec, kteří uháněli s potravou k mraveništi.

„Ooo, divej, jaké nesou kusy těch listů,“ komentovala jsem náklad těchto typických středoamerických obyvatel. Vybavila se mi informace, kterou jsem si pravděpodobně předtím někde přečetla, totiž že každý takový mravenec dokáže unést i desetinásobek své váhy. To je asi jako bych já měla nad hlavou nosit dospělého jedince krokodýla mořského.

„Vědělas, že dokážou ujít i stovky metrů, aby přinesli ty listy, na které má jejich mateřská houba zrovna chuť?“ říkal táta-přírodopisný divák, když už jsme oba seděli v podřepu a pozorovali mravenčí dálnici mizející přes dřevěný pražec lemující prašnou stezku do uschlého popadaného listí. Souhlasně jsem přitom kývala hlavou.

„Jdou strašně rychle, nemyslela bych si, že to bude takový švunk,“ pronesla jsem s pohledem stále upřeným na změť rezavé a zelené pulzující masy. Když jsem se vynadívali na mravence a překročili jejich průvod křížující naši pěšinu, pokračovali jsme směrem vzhůru do levotočivé zatáčky, jejíž stoupání bylo o něco málo příkřejší než doposud. Pod nyní již okrovými teniskami mi začal skřípat písek. I tyto nepatrné rozdíly stačily na to, aby se idylická procházka zvrhla a před námi se objevil lidský špunt...

11. Zdolat Everest a zkusit neumřít v základním táboře

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 2:30 PM EST / 21:30 ECT

„Tak tohle bude na dlouho,“ utrousila jsem, když se před námi za zatačkou objevil obrovský sípající problém. Muž, tvarohově bílé pleti, pravděpodobně holé hlavy, soudě dle typicky panamského slamáku, zpod něhož nevyčnívaly žádné vlasy, postavy rozložené patrně i v baroku, nastínil rytmus zbývajících dvou set metrů výšlapu.

„Chceš tady zastavit a počkat, nebo se v tempíčku pošineme za Mašinkou Tomášem nahoru?“ zeptala jsem se táty přes rameno a měla svůj klasický nevrlý pohled. Nová přezdívková tátu evidentně pobavila. Já osobně rozhodně nejsem sportovní typ, bůh chraň, ale do tohohle chlapíka bych se vlezla minimálně dvakrát.

„Těžko říct, co bude lepší, snad nahore bude víc místa, bo tu ho prostě neoblezem,“ odpovídal táta a měl pravdu.

„Při mém štěstí to bude nějaký vlezdoprdelný Čobol,“ ulevila jsem si nahlas, když jsem usoudila, že supící parní lokomotiva už je z doslechu. Tátovi jen cukaly koutky. V té chvíli mi to nedošlo, ale možná ho slyšel mluvit ještě předtím, než jsem něco řekla. I když mě tyhle věci většinou chytanou za ucho a okamžitě se chci evakuovat, ve chvíli „výšlapu“ jsem byla příliš zaměstnaná sledováním krajiny.

Chvíli jsme se rozhlíželi po okolí, ale nenarazili jsme na nic, u čeho bychom se zastavili. Cestičky nám stále křížily nesčetné kolonie mravenců rodu *Atta* až na jedné z mladých cekropií s typicky tenkým kmenem, úzkou korunou a velkými deštníkovitými listy jsme objevili podivné lesklé černé hrboly.

„Tušíš, co to je?“ ptala jsem se táty a ukazovala k černým útvarům na jinak celistvé kůře.

„Netuším,“ přiznal táta více zaujatý neznámým přírodním úkazem než zkormoucený vlastní neznalostí. Když jsem potom pátrala na internetu, zjistila jsem, že jde o dílo mravenců rodu *Azteca*, kteří o své domovské stromy pečují. Ukázal to prý výzkum středoškoláků za korony. Mravenci nosí stromu údajně takové obklady z dřevních vláken a enzymů vlastních slin, aby se uzdravil a oni se nemuseli přestěhovat. V souvislosti se stěhováním jsem si vzpomněla opět na Hanku, kdoví, jak to teď zvládá...

„Najednou dává smysl to označení jako středně obtížná, jak říkal ten maník na recepci... V některých případech dokonce nadlidsky obtížná,“ ozval se do mého zamyšleného ticha táta

rezolutně. Nedělá to často, ale asi už byl teď pěkně dopálený, když si neváhal takhle rýpnout a teatrálně zvedl obočí. Dobře, že už jsme byli skoro nahoře. Musela jsem se škodolibě pousmát, když jsme zanedlouho zjistili, že celá obtíž stezky byla v tom jednom táhlém kopci.

„Heká a funí, jak by byl v posledním tažení,“ komentoval zachmuřeně táta a moje koutky stále pohrávaly úsměvem. Pro srovnání, dostat se k Javoříčku je tak třikrát náročnější. Zkrátka, vysokohorský výšlap, jak by se mohlo zdát z délky a četnosti pauz expedice před námi, to nebyl...

Jako nesportovec jsem nahoru vyšla asi stejně mokrá jako při chůzi po rovině a nezdýcháná, narozdíl od našeho špuntíka, takže si asi dokážete představit, jak náročná ta trasa asi mohla být... Ten po nekonečném opakování plácavých a čvachtavých zvuků, pravidelně doplněných hekáním se konečně svalil na lavičku, aby popadnul dech. Podle výrazů návštěvníků v procesí, které za sebou zadržel, jsem nebyla jediná, kdo čekal, kdy to s ním sekne...

„Zuzka, počuješ ma dobre?“ ozval se sípavý hlas Mašinky Tomáše, kdy mezi každý slovem byla několika vteřinová proluka. Podle tátova pobaveného výrazu jsem viditelně zbledla. Přesně v ten moment jsem myslela, že to sekne se mnou...

12. Šangri-La

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 3:00 PM EST / 22:00 ECT

„Jestli bych někde měla umřít, tak tady umřu šťastná,“ napsala jsem si jako popisek fotky panoramatu a ještě netušila, jak moc rouhačská myšlenka to byla. Těsně pod vrcholem se v neprostupné zdi pralesní zeleně nečekaně otevřel průzor a z výšky, do níž jsme pozvolným tempem vystoupali jsem měla Panama City jako na dlani.

„Na co koukáš?“ zeptal se táta, který se právě vracel z absolutního vrcholu ještě o pár metrů výš.

„Na město,“ odpověděl jsem a ukázala. „Vím, že ty města nemusíš, ale mi připadá cool, jak se ta divoká zelená džungle, kterou vidíš pod náma nakonec na jedné straně mění v modrý oceán a na druhé v moderní město z betonu, skla a kovu,“ popisovala jsem majestátní výhled.

„Nevím, jestli bych zrovna tomuhle říkal cool,“ oponoval mi táta. Města byla jeho s přehledem nejoblíbenějším krajinným typem, kterému nikdy nedokáže odolát... Myslím, že všichni známe aspoň jednoho takového.

„Je to cool, protože, i když tam to město je a víš, že existuje, prosperuje, máme tam hotel, támhle někde naproti té vrtuli, tak odsud to stejně vypadá, že si to ta příroda jednou vezme všechno zpátky jako Maye, Aztéky atd... Prostě se mi líbí ten kontrast,“ pokračovala jsem po chvíli.

„Hmm,“ komentoval můj táta.

„Proč vlastně nevidíme Casco Viejo?“ ptala jsem se na polohu starého města, které jsme od začátku našeho pobytu navštívili již několikrát a od našeho hotelu bylo na stejnou stranu jako park.

„To by bylo vidět až za tím kopcem, nebo z něho shora, ale tam se nedostaneme,“ ukazoval, kde tušil mou odpověď.

„Škoda,“ odpověděla jsem a ustoupila na vzdálenější stranu pěšiny, po níž jsme přišli, abych v záběru měla u černé siluety palmových či fikusových listů, které zasahovaly do výhledu a krásně jej rámovaly. Bylo mi jasné, proč nemůžeme pokračovat na sám vrchol kopce, ale přesto jsem se za jistých okolností této myšlenky úplně nebránila... Samozřejmě, hrozila by nám pokuta, vykázaní z parku, zákaz vstupu a jiné duchaplné věci. Co bylo ovšem horší, byla

skutečná neprostupnost džungle plné trnitých lián, která začínala přesně za prazcem písčitého chodníku.

„Půjdem?“ zeptal se táta, když to vypadalo, že mám nafoceno.

„Jo, jasně,“ prohodila jsem, „co Mašinka Tomáš?“ Zvedla jsem obočí a bradou naznačila směrem k nejvyššímu bodu stezky s odpočívadlem.

„Stále v depu. Díky bohu,“ odpověděl mi táta a úkosem se podíval inkriminovaným směrem. I s odstupem času je skomírající Mašinka Tomáš jedna z mých nejoblíbenějších postavíček všech našich cest.

Při sestupu dolů druhou stranou kopce byl terén v našem okolí volnější a bylo vidět dál do hnědo-zeleného houští, z něhož razily desítky druhů kostrbatých květů helikonii v barvách od žluté přes červenou až do fialova. Máma by exotických květů poznala nesrovnatelně víc, je to její velká vášeň, ale já jsem přes všechny olympiády dokázala rozpoznat už jen mou milovanou oranžovo-fialovou, špičatou strelicii, která tady ovšem podle mě neměla, co dělat...

„Čumím blbě, nebo je to fakt strelicie?“ ptala jsem se táty.

„Jo, je a co je na tom?“ snažil se zjistit, kam tou otázkou mířím.

„Nejsou to náhodou africké kvítka? Bo jak jsme jezdili do Dvora na safari, tak tam vždy byly na recepci,“ rozvíjela jsem dál myšlenku.

„Máš pravdu, že Dvůr je zaměřený převážně na Afriku, takže by dávalo smysl, že bude z tama, ale jsou tam i orangutani, tak nevím...“ uvažoval táta nahlas. „Kouknu se, jak přijedeme na pokoj, protože si teď taky nejsme jistý,“ uzavřel a pokračovali jsme v sestupu. Abyste to měli komplet, tak prozradím, že zlatého bludišťáka jsem vyhrála tentokrát já, jelikož strelicie skutečně pochází z jihu Afriky. Nebo to minimálně wiki tvrdí.

„Představ si, že bychom tady chtěli předbíhat Mašinku,“ řekla jsem tátovi dozadu a zastavila v jedné ze svažujících se zatáček před tropickou variantou akátu a popelavou kůrou, abych si opatrně sáhla. Ano, milý čtenáři, jsem jako malé dítě, a dokonce se později v životě podezírám, že trpím syndromem neklidných rukou.

„Aha, olneya,“ rozpoznal hned táta, jakmile mě dostihnul.

„Já to znám jako iron wood, ale asi to bude to samé,“ odpovídala jsem vlastně sama sobě, jelikož můj táta už mi stihl utéct na konec kůrové stezky k naučné konstrukci. Cesta dolů trvala sotva deset minut a na konci nás čekal zase úplně jiný porost, než jsme viděli do té doby.

Podobně interaktivních her jsem si všimla už před správní budovou a na úpatí kopce, jednou šlo o semena, podruhé o listy. Ted' při zběžném pohledu asi o druhy dřeva.

„V Česku je to jednak snazší, jednak to nevypadá tak jetě,“ zhodnotila jsem nahlas věci jasné na první pohled.

„Může za to ta vlhkost,“ vysvětloval táta,“ některé ty dřeva jsou sice hodně tvrdé a v Evropě se z různých těchtole pichlačů dělá luxusní nábytek, ale tady, když to takhle rozřízneš a vystavíš, tak to jde dole vodou a rychle ti to pohnije.“ Vzal ze země malou větvičku a začal se rýpat v pozůstatcích měkké dvoubarevné cekropie. Ani dnes nemám tušení, co tam zkoumal...

13. Pomyslné ticho před bouří

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 3:45 PM EST / 22:45 ECT

„To je cikáda?“ ukázala jsem na asi tří centimetrového brouka sedícího na kmenu jednoho z impozantních stromů.

„Modrá cikáda? No nevím, podívám se na to,“ zaujatě odpověděl táta a přešel od rozpadající se sbírky dřevin ke zkoumání hmyzu.

„Jestli jsme tam, kde si myslím, že jsme,“ říkala jsem na celý prostor a snažila se zorientovat. Nemyslete si, že to bylo tak snadné, stezka dolů byla ještě klikatější než ta nahoru, takže stejně dobře jsme mohli kopec obejít po jeho jedné polovině jako po dvou třetinách a nevšimli bychom si toho. Hlavní úkol byl zbavit se Mašinky Tomáše jednou provždy, naštěstí jeho rychlost byla taková, že nezvládnout to by asi bylo umění.

„No?“ odpověděl táta bez většího zájmu. Měla jsem za to, že jsme ve dvou třetinách dlouhé rovinky, která vedla podél vzrostlých stromů za správní budovou. Pravděpodobně jsme se tak napojili na poslední nabízenou trasu kolem želvího rybníčku, kterou jsme zprvu odmítli.

„Jestli jsme, kde si myslím,“ začala jsem znovu, „tak tohle je hájek panamských národních stromů.“ Ohnula jsem se dolů k cedulce. „Ano, vidíš, tady to je i napsané *Sterculia apetala*,“ říkala jsem opět spíš někomu nepřítomnému, jelikož táta stále ještě zkoumal modrý stromový hmyz. Jak jsem zmínila dřív, málokdy mě poslouchal i v češtině.

„Typické,“ zamumlala jsem si pro sebe a přidřepla k focení stromů. Chtěla jsem hezké fotky a tato část parku pro ně byla pro minimální pohyb hlučných turistů ideální.

„Kžííí, kžííí, kžííí,“ prořízl ticho znenadání hlasitý řev. Otočila jsem se tátovým směrem, odkud vycházel i zvuk. Neidentifikovatelné vrzání už potom slyšet nebylo, ale tuším, že to mohlo nějak souviset s tím, proč táta kroutil nohou na jednom místě a že upustil od dalšího studia, teď už potvrzených, cikád.

„Divej na ty kořeny, jak rostou v takových plátech nahoru a vytvářejí takový jakoby labyrint a schovku pro ještěrky a tak,“ řekla jsem v podřepu někomu, kdo se podle šustění listů na cestičce z kůry přibližoval zezadu. Než jsem se ohnula zpátky ke stromu viděla jsem, že se táta-lovec ze svého místa činu vydává za mnou. Neměla jsem tedy důvod pochybovat, komu šustění patří. Proto jsem se neotočila a fotila si malinkou hnědou ještěrku sedící na sametově vypadající šedé kůře stromu.

Většinu času na mých výletech s tátou probíhá komunikace zřídka. Oba jsme pozorovací typy. Naše ticho a minimální, pozvolný pohyb umožnily zvířatům vylézt ze skrýší, takže najednou nám nad hlavou přeletěl hlasitě křičící černý pták a vykukla už zmíněná ještěrka. Jenže každá mince má dvě strany a možná mi to mělo dojít...

14. Had

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 3:55 PM EST / 22:55 ECT

Prvně jsem to zahlédla periferně. Zvedla jsem se ze dřepu. Chtěla jsem vědět, s kým, nebo čím mám tu čest. Ztuhla jsem. Tohle je moje nevýhoda. V kritické situaci nekřičím, nesípu, nevyluzuju žádné zvuky, které by značily, že potřebuju pomoc. Stojím a sleduju, co se bude dít dál.

Najednou se mi vybavily všechny ty dokumentární rady „dělejte hluk“, „choďte ve skupinách“, „dupejte“. Jistě... No, jak vám už asi z vyprávění výše došlo, nedělali jsme ani jedno...

„Ss,“ udělala jsem na tátu a dívala se přitom stále na stezku před sebou. Doufala jsem, že ho tento náš zažitý signál přinutí odvrátit pozornost od namodralého stromového brouka. Ráda bych řekla, že jsem nepochybovala, ale... Promiň, tati, vážně často nedáváš pozor tzv. co mluvím.

„Ss,“ udělala jsem podruhé a víc nahlas. Podle zašustění listů se táta pohnul. Pravděpodobně tedy můj signál zachytil. Šustění kroků ve směsi kůry a spadaneho listí jsem slyšela čím dál, tím blíž. On tam pořád byl. Přede mnou.

„Co je?“ zeptal se nechápavě, když přišel blíž. Stál ode mě ještě tak jeden a půl metru. Asi ho napadlo, že všechno nebude s kostelním pořádkem, jak by řekla máma, když jsem se zastavila uprostřed chodníčku a odmítám se pohnout. Většinou se nestává, že bych někde zůstala nehybná jako socha. Navíc jsem nebyla nijak zjevně ani zraněná.

„Had, na druhé hodině,“ řekla jsem potichu, aniž bych se na tátu dozadu ohlédla. možná si řeknete, že to nebylo zrovna slušné, ale já jsem z hada nechtěla spustit oči ani na minutu.

„Jaký?“ zeptal se ostražitostí věrného diváka televizních dokumentů. Vím, že hady nemá rád. Nebojí se jich k smrti, ale minimálně se jich štítí. Do ruky ho vezme, ale dle tátových slov by jim to lepší slušelo na rožni.

„Hnědý, bez kresby, nebo jsem ju nezhlídla, byl jakýsi prudký,“ snažila jsem se o co nejvěrnější popis, „dlouhý asi metr, možná metr dvacet.“ Pravdou bylo, že na tu dálku asi pět metrů, z níž se na mě ještě stále koukal, jsem si nebyla jeho délkou jistá. Poznám rozdíl mezi dvaceti centimetry a pěti metry, ale jsem žena, nikdo po mně nemůže chtít bystrozraké vidění.

„A asi jak tučný byl?“ doptával se táta.

„No... Asi jako moje zápěstí,“ snažila jsem se najít co nejlepší příměr. Najednou se znovu pohnul. O krok jsem ustoupila. Bylo slyšet, jak se jeho nedlouhé tělo vlní přes cestičku. Had najednou změnil směr. Znenadání odbočil doprava směrem k plotu parku. Svah, z něhož jsme přišli, byl na druhé straně.

„Esli to je křovínář, tak sme v prdeli,“ prohlásil táta zamyšleně.

„Pokud' vím, tak v prdeli bych byla já, ty těžko,“ odpovídala jsem našťavaně. Možná, že mi předtím odpověděl téměř hned, ale tím, jak jsem všechnu svou pozornost upírala pouze před sebe mi připadalo, že mě nechal samotnou trčet v situaci aspoň pět minut.

„No, to není tak jisté, křovínáři tím, že loví ve větvích a stromech nejsou příliš úspěšní, což vlastně znamená, že by snadno mohl kousnout i mě,“ opravoval mou neznalost táta. Nemůžu říct, že by mi tohle zjištění nějak ulevilo.

„Zajel doprava, do toho maleho, husteho křaku, ale asi jsem ho ztratila...“ řekla jsem se silným dialektickým přízvukem, kdy většina z vás čtenářů, by rozuměla asi polovině. Vydechla jsem. Teprve teď si uvědomila, že jsem celou dobu měla zaťaté snad všechny svaly v těle. Pohledem jsem z cesty ovšem neuhnula.

„Ztratila? Tys-ho-ztratila?“ zeptal se táta napjatě a důraz dával na každé slovo. V zádech jsem cítila jeho vyčítavý pohled. Atmosféra opět začínala houstnout.

„Možná tam ještě bude, nezdálo se, že by pohnul kajsí dál,“ odpovídala jsem tátovi dozadu. Přestože bezprostřední nebezpečí pominulo a na stezce na náš nic nečíhalo, odmítala jsem se otočit. Jedinou změnou bylo, že jsem nyní sledovala keř na druhé až třetí hodině.

„Dobře, zachovejme chladnou hlavu, třeba to nebyl křovínář,“ říkal si pomalu panikařící táta spíš sám pro sebe. Já klidná byla. Možná až moc...

„Hnědý, hnědý...“ opakoval si nervózně pro sebe, „takže by to neměl být korálovec, bičovka, kobra...“ Předváděl mi táta opět své přírodopisné znalosti.

„Tak ta už by měla vypadnout kvůli kontinentu, ne?“ skočila jsem tátovi do řeči a reagovala tím na posledního jmenovaného plaza.

„No jo, to máš asi pravdu, hať'a pať'a,“ odpověděl, a aniž bych se otočila, bylo mi jasné, že se drbe ve vlasech.

„Moc dobrých možností nám, ale nezbývá... Pořád ho nevidíš?“ ptal se, aniž by se sám šel přesvědčit. Strach byl možná nakonec větší, než vždycky říkával.

„Ne, co budeme dělat?“ zeptala jsem se radši, protože stání na místě v jedné pozici už mě pomalu ale jistě přestávalo bavit.

„Vím já?“ zeptal se poměrně teatrálně táta, „pokud vím, tak ti zbývají možnosti jako chřestýš, nějaký z asi deseti druhů křovinářů, co by se tu mohly vyskytnout, či jakási zdejší zmije. No a ty, jestli jsou tak smrtelné jak ty americké, tak bůh s námi.“

„Takže prostě budu stát na místě a čekat, než se ta hadica doplazí zpátky a já umřu. Pecka,“ nemohla jsem si odpustit ironii a špetku šibeničního humoru směrem k tátovi, který mě už prakticky odepsal. Díky, tati.

„Rád bych ti pomohl, ale...“ snažil se táta neúspěšně zmírnit mé podráždění. Narozdíl ode mě, on měl prakticky jistotu, že to přežije. Těm třeskům pleskům o tom, že had má v zásobě více kousnutí jsem odmítala věřit.

„Tyčku!“ řekla jsem rázně. Vzala jsem situaci do svých rukou. Už mě nebavilo tady stát jako solný sloup, situace se prostě musela nějak vyřešit. Buď tady budou mít mrtvou turistku a poměrně zásadní problém na krku, i když od toho odpočteme pravděpodobné běsnění mojí mámy, nebo to přežiju. V zásadě jsem v tu chvíli nebyla proti ani jedné z variant, prostě jsem už jen nechtěla dál čekat.

„C-co?“ zeptal se vyjukaně můj táta. Skutečně v krizové situaci překvapil. Takříkajíc srdce v gatích, bych čekala spíš u své mámy, která podle mě není na psychickou zátěž zvyklá.

„Větev! Podej mi prostě jakýsi klacek, kerym tam budu moct pošťárat,“ vysvětlovala jsem a bradou pokývla ke křoví, kde jsme tušili jeho polohu.

„Jasně,“ odvětil táta a slyšela jsem listím šustit svižně se vzdalující kroky. Přiznávám, že jsem si na chvíli pomyslela, že se na mě prostě vykašlal, nebo běžel pro pomoc dopředu ke správné budově. Kroky začaly šustit znovu. Nezdálo se, že by se zvuk opakoval, takže byla dost reálná naděje, že se táta vracel sám. Díky bohu, poslední, koho jsem tu v tuhle chvíli potřebovala byl nějaký šašek ze správy parku.

„Na, na,“ říkal táta už trochu vyrovnanějším hlasem a cpal mi do ruky větev. Byla víc než příhodná. Hladká kůra bez trnů s věčkem na konci.

„Tos kaj nabral?“ podivila jsem se nad až příliš dokonalým nástrojem na to, jak krátkou chvíli měl na jeho opatření.

„Uřezal,“ odpověděl již plně koncentrovaný táta-Steve Irwin pralesa. Nestačila jsem žasnout nad jeho proměnou. Ještě před chvílí to vypadalo, že si, lidově řečeno, nadělá do kalhot a teď

stojí za mnou, sice stále asi metr, a nepouští tyčku, kterou jsem již dávno chytla. Hezké gesto otce chránícího svou princeznu, avšak praktické to příliš nebylo...

„Tak jo, půjdeme k temu křaku,“ určovala jsem naše budoucí kroky. Bylo jasné, že had může být dávno pryč, anebo přesně tam. Bylo to klasicky padesát na padesát.

„Pust', ať se v tym možu trochu porypat,“ řekla jsem tátovi, ačkoliv jsem se na něj ještě stále neotočila. Náš nový lovecký nástroj nakonec pustil, ale myslím, že se v tu chvíli začínal bát i o mě, a proto se ho vzdával tak neochotně. Pomalu jsem se přiblížila ke keři. Krok za krokem jsem zkracovala vzdálenost mezi námi. Opatrně jsem našlapovala, abych hada teď nevydělala a úplně jsem v tu chvíli ignorovala variantu, že by při větším hluku třeba i utekl. Při zpětném pohledu to možná nebylo úplně nejlogičtější počínání...

Všechno dál se mi zdá, že trvalo aspoň pět minut, ale podle táty to nebyla ani jedna.

„Kurva,“ vykřikla jsem, když se proti mně had z keře vymrštil. Hůl jsem sice měla připravenou v bojové pozici, ale přece jenom lidské reflexy nepatří k nejrychlejším.

„Co je?“ řekl táta zděšeně a jedním skokem byl u mě a dotýkal se mého ramene.

„Drž, drž,“ opakovala jsem energicky, zatímco jsem tlačila vši silou dřevěnou vidlicí k zemi.

„Co je?“ zopakoval táta znovu svůj dotaz s naléhavějším tónem.

„Mám ho,“ řekla jsem příliš nahlas v důsledku přemíry adrenalinu.

„Tys ho chytla?“ žasl táta.

„Jasně, ale byla jsem nějaká pomalá, než jsem stihla cokoliv zrobit, zahryznul se,“ řekla jsem a poprvé za celou dobu jsem se na tátu otočila. Zbledl. V jeho očích jsem nedokázala vyčíst nic, ale patrně šlo o směs zmatení a pýchy. Aspoň doufám. Polknul.

„Kurva,“ odpověděl táta, když mu došlo, co jsem právě řekla a snažil se mě otočit k sobě.

„Nechej, vždyť ho držím,“ odporovala jsem hlasově i fyzicky. Bála jsem se, že pokud mě otočí, had zpod našeho loveckého náčiní vyklouzne.

„Kaj?“ křičel táta otázku, „kaj tě ten gizd hryznul?“ nepočkal ani na odpověď a začal obhlížet moje ruce pevně svírající větev.

„Do nohy, do této,“ řekla jsem a trochu inkriminovanou nohu povolila v kolenu a zapérovala s ní. Dodnes nepoznám pravo od leva, byl to tudíž jediný způsob, jak mu rychle ukázat, kde mám smrtelný zásah. Táta se sehnul k mému pravému lýtku a vyhrnul mi nohavici. V tu chvíli

jsem si vzpomněla na první zahraniční dovolenou, když nás vzali na řecký ostrov Kos. V příboji třísticím se o pláž se topila včela a já ji chtěla zachránit. Bála jsem se, aby mi nevletěla do obličeje a já ji třeba nespokla, takže jsem jí prisouvala malý úlomek vodou ohlazeného dřeva palcem na pravé noze. Včela zvládla vylézt z vlnek rozprostírajících se po sopečném černém písku a prodloužit si tak život o pár chvil. Když jsem se snažila klacík nohou posunout o něco dál, aby se na ni nedostala ani větší vlna, píchla mě. Rozbrečela jsem se. Bylo mi asi devět a tohle bylo moje první žihadlo v životě. Nikdo nevěděl, jestli nejsem alergická po tátovi. Ten přiběhl a ptal se mě, co se stalo. Včelu z prstu na noze vytrhnul a jed se snažil vysát. Nepamatuji si, jak moc to tehdy pomohlo... Ale vzhledem k tomu, že jsme nemuseli jet domů dřív a nepamatuji si, že bychom několik dnů zůstali jen na pokoji, tak se mu to asi povedlo dobře. Jenomže včela je včela. Já teď stála tváří v tvář něčemu mnohem smrtelnějšímu.

„Kaj? Kaj tě hryznul? Nevidím to,“ ozval se táta od země. To mě zarazilo.

„Cože?“ sama jsem zůstala zaražená, jelikož jsem si byla naprosto jistá, že hnědý plaz po mně vystartoval.

„No nic tady nevidím, podívám se ještě na druhou nohu,“ odpověděl táta a rychle vyhrnoval další nohavici. Já jsem si v hlavě mezitím začala sumírovat, jaké máme možnosti. V případě, že to byl nějaký druh křovináře, tak jich asi příliš nebylo. Nevím, jestli jsou na ně séra a nevím, jak rychle by se měly podat. Něco mi říká, že to bude kolem deseti minut, což by rozhodně nestačilo na dopravu do nemocnice a patrně ani na dobelhání se ke správné budově. Vyhlídky tedy nebyly nic moc...

„Takže?“ zeptala jsem se táty klečícího na kůrové cestičce.

„No nic, nic tam nemáš,“ odpověděl zmateně.

„Víš to jistě?“ zkusila jsem naposled pro jistotu.

„Ano, taky to nechápu, jak tě mohl kousnout, aniž bys tu měla cokoli vidět, ale nic na nohách nemáš,“ trval na svém táta. Myslím, že muselo být slyšet až v hotelu, jak nám oběma spadl kámen ze srdce. Možná to bylo trošku předčasné.

„Držíš ho ještě?“ ptal se táta.

„Ne asi... Pustila jsem ho, aby nás pohryz znovu,“ odpověděla jsem sarkasticky tátovi. Co jiného bych asi dělala celou dobu, a proč bych si tu nohu nezkontrolovala sama... Táta dal ruku nad mojí a zatlačil vší silou.

„A máme tě, ty hajzle,“ okomentoval táta-lovec tiché puknutí. V tu chvíli mi došlo, že možná všechny ty vtipné průpovídky o tom, jak bude s vidlema nahánět mého budoucího ženicha nebyly jen tak do větru... Tak dobře, že mám štěstí.

15. Nechval dne před večerí

18. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 5:30 PM EST / 00:30 ECT

„Cože se stalo?“ říkala máma na můj vkus až příliš dramaticky po našem návratu na hotel.

„Viděli jsme lenochoda s mládětem a pak taky hada no... Zblízka,“ odpověděla jsem klidně.

„Na nějakého lenochoda se tě vůbec neptám,“ hromovala máma a atmosféra začala být poměrně napjatá. Věděli jsme, že se bude zlobit, ale že až tak...

„Připadá vám to normální?“ zakřičela ona a já pohledem kontrolovala, zda se některá z věcí za ní nedá náhodou použít jako házecí zbraň. Měli jsme s tátou sedícím v téže linii na druhém konci pokoje docela smůlu. Předmětů na visuté lakované polici za máminými zády bylo dost. Nejprůhodnější se jevila hotelová brožura nebo kožené tmavě zelené hotelové desky s dopisním papírem.

„Jak se to vezme,“ odpověděla jsem bezradně a pokrčila rameny. Pohledem jsem se už předtím snažila vyhledat tátu, ale ten nezúčastněně hleděl do počítače a pracoval. Díky za nic, tati.

„Aha, tak ono záleží, jak se to vezme...“ nestihla máma dokončit další výlev, jelikož se ozvalo zaklepání.

„Jdu tam,“ řekla máma, aniž by změnila výraz či našťvaný tón hlasu. Neslyšně přešla prostornou místnost ze středu až ke dveřím po světle šedém a na došlap ne příliš příjemném linu. Před dveřmi se zastavila a zhluboka vydechla. Otevřela.

„Asi jsem tu hadicu našla,“ zahájila moje sestra energicky hned ve dveřích a zamířila na postel, aby tak vytvořila jakousi spojnici mezi mnou a tátou. Nevěděla, do čeho jde, ale strategicky to nebylo nejlepší místo. „Takže, říkáš jsi, že byl hnědý bez výrazné kresby, asi metr, možná metr a půl dlouhý, tlustý zhruba jako zápěstí, že?“ rekapitulovala informace.

„No,“ souhlasila jsem a čekala, co zní vypadne. Máminy výlevy nejsou mojí nejoblíbenější kratochvílí na volný čas a atmosféra před Leontininým příchodem už začínala být poměrně nabitá.

„České jméno nemá ani jeden, takže anglicky – mohl to být Neotropical Whipsnake, je to asi nějaký z čeledi bičovkovitých, což mě překvapilo, bo jsem myslela, že můžou být jen takové ty tkaničky. Tenhle ale může dorůstat až dvou a půl metru, takže ten váš byl ještě malý,“ přerušila svůj internetový výklad, aby zjistila, zda dáváme všichni pozor.

„Můžeš dál,“ ubezpečila jsem ji slovně i gestem dlaně.

„Dobře, kde jsem to skončila... Jo, tady, dva a půl metru... Vyskytuje se v otevřených prostorech, na okrajích pralesa, v mangrovech, u pláží...“ vyjmenovávala a tázvě na mě opět pohlédla.

„Jojo, to sedí všechno,“ souhlasila jsem s ní.

„Výborné... Zbarvení šedé až hnědé s tenkými černými proužky na hřbetě podél těla... Ale jak se dívám na obrázky, tak ty proužky jsou fakt teninké, takže se dají snadno přehlédnout, divej,“ popisovala Leontina a otočila na mě displej telefonu.

„Jo, to vypadá jako on,“ prohlásila jsem poměrně jistě. Shoda byla skutečně dobrá.

„No a tento Whipsnake teda není jedovatý, ale je známý tím, že je šíleně rychlý a rád kouše, což...“ uzavírala moje sestra popis hada a střelila pohledem po mých částečně mokřých kalhotách. Cítila jsem se pobaveně, ale máma to stále nenesla moc dobře...

„No a ta druhá možnost?“ zajímala se ještě máma stále jako na jehlách.

„Druhá možnost je takzvaný Bird Snake neboli Puffing Snake, ale ten má skutečně širokou škálu zbarvení, takže jsem našla jen přibližnou fotku, jakého jste viděli,“ říkala Leontina a opět na mě obrátila displej svého telefonu.

„I ten by to mohl být,“ uznala jsem.

„A ten je...?“ ptala se máma ostražitě.

„Taky nejedovatý, je to jakýsi druh užovky. Nejčastěji žije v korunách stromů, ale dolů slézá na lov, může mít tak zhruba toho dva a půl metru a říkám, zbarvení je dosti proměnlivé. Takže hádám, že kalhoty si budeš moct nechat,“ uzavřela sestra svou analýzu a znovu se podívala na mě stále ještě viditelně mokré rifle.

„Máte jediné štěstí! Ještěže už jedeme zítra domů...“ reagovala moje máma.

„Uff,“ vydechl úlevně táta. Abych vám to dovyprávěla celé, tak byl to právě jeho nápad, kvůli kterému jsem měla ještě i na hotelu mokré rifle...

16. Lenochoďi

18. srpna, Parque Natural Metropolitano, Panama City, 4:30 PM EST / 23:30 ECT

„Myslíš, že se jed může absorbovat kůží?“ zeptala jsem se táty do ticha.

„Nemám sebemenší tušení,“ přiznal okamžitě.

„Tak budeme doufat, že ne, protože se přece nemůžu sevřít uprostřed parku,“ odpovídala jsem.

„A proč ne?“ obrátil se na mě žertovně. Já mu vrátila značně kyselý pohled.

„Jakou regulérní možnost řešení teda navrhuješ?“ zeptala jsem se po chvíli mlčení.

„Můžeme to zkusit polít, třeba by to tou vodou mohlo nějak odtéct,“ navrhoval táta.

„Jed sice není skvrna, ale budiž, nic lepšího mě nenapadá, takže to zkusme,“ souhlasila jsem. Ačkoliv jsem nebyla o funkčnosti tohoto řešení příliš přesvědčená, zamlouvalo se mi mnohem více než to předchozí. Táta se tedy sehnul a opatrně mi polil konec volné nohavice zhruba v místech, kde mělo dojít ke kousnutí.

„Hello?“ neslo se vlhkým odpoledním vzduchem mužské zvolání ve španělské angličtině. S tátou jsme se na sebe podívali.

„Kurva,“ procedil a těkl pohledem směrem na zem k hadovi.

„Tohle se oficiálně nikdy nestalo,“ varovala jsem ho polohlasem, abych nás neprozradila. Špičkou bílé tenisky jsem nehybné tělo zatlačila směrem k dřevěným pražcům odlišující stezku od okolní bujné vegetace.

„Is anyone here? I want to show you something!“ mužský hlas se povážlivě přiblížil. Zatím stále nebylo slyšet kroky šustící spadlým listím.

„Rychle, pomoz mi!“ komandovala jsem tátu a zase o něco posunula hada pryč ze stezky.

„Ještě trochu listí,“ prohlásil táta, když jsme již měli skoro hotovo.

„A proboha, ty zahod' už někam tu hůl konečně,“ řekla jsem ještě tátovi, když jsem zaslechla blížící se kroky. Táta hůl odhodil asi metr od nás na poměrně hlinité místo svažující se k hranici parku. Dopad klacku tak neprozradilo šustění listí, ale méně hlasitá tupá rána. Nakonec se naše provizorní zbraň zastavila u plotu, kde již pár podobných leželo. Pokud nás nikdo neviděl, byli jsme v suchu.

„Hey?“ zazněl naposled mužský hlas.

„Yes, we are here,“ zakřičela jsem směrem k tmavému, pomalu se vynořujícímu obrysu.

„Great! Come with me! There are sloths,“ říkal radostně snědý pracovník parku s černým ježkem na hlavě a ukazoval směrem ke správní budově, odkud zrovna přišel. Pousmála jsem se nad příliš vyslovenou hláskou „a“ v anglickém výrazu pro lenochoda... Sami víte, že moje angličtina dost pokulhává, ale tahle záměna patřila k těm vtipným...

„Chce nám asi ukázat lenochody, ale vyslovil to tak...“ tlumočila jsem tátovi, který po mně střelil pátravým pohledem. Ano tati, tvoje holčička už osmnáct měla a pár sprostých slov uměla i předtím.

„Can you see them?“ ptal se zřízenec v tmavě zeleném pracovním kompletu s logem parku a ukazoval přitom do koruny vysoké štíhlé cekropie.

„Vidíš je? Tam jsou, dva,“ zopakoval téměř totéž můj táta.

„Yes,“ odpověděla jsem jen stručně, aby se dovtípili oba a dál jsem si stínila oči před ostrým sluncem, proti němuž jsem pohyb v koruně sledovala.

„There is mama and her baby,“ informoval nás muž na ježka a prstem ukazoval o něco víc napravo.

„Divej, tam je i malý,“ říkala jsem tátovi, zatímco jsem si z riflí vytahovala telefon na focení.

„Vidím, vidím,“ komentoval táta a nespouštěl z dvojice zvířat oči. Já jsem si začala fotit.

„Thank you,“ stihla jsem ještě poděkovat zřízenci v tmavě zeleném dřív, než nás opustil, aby našel nějaké další turisty, kterým lenochody ukáže. Pokývnul a usmál se. Ještě chvíli jsem si mládě s matkou fotila proti slunci. Měla jsem matný pocit, že spolu s další skupinkou turistů se na nás znovu řítí slovenský speciál Mašinky Tomáše, pro všechny případy jsme se s tátou radši přesunuli k želvímu jezírku.

Kapitola osmá

Slapové jevy jsou přírodní procesy, při nichž gravitační síla Měsíce a Slunce ovlivňuje rozložení vody ve světovém oceánu. Nejznámější jsou příliv a odliv, které se pravidelně střídají každých dvanáct hodin, což lze odvodit z čtyřadvacetihodinové doby otáčení země kolem své osy. Jednoduše se dá říct, že Měsíc k sobě táhne vodu větší silou, než jaká je odstředivá síla vyvinutá rotací země, a proto bude více vody (příliv) zrovna tam, kde je blíž Měsíc. Jelikož se Země točí, bude se místo příliš posouvat. Situace se ovšem komplikuje tím, že přesně na opačné straně planety nastává v tu dobu také příliv, jelikož přitažlivá síla Měsíce je zde menší než síla odstředivá. Odliv pak nastává v místech přesně uprostřed mezi dvěma přílivy. Za jeden den je proto teoreticky možné pozorovat dva přílivy a dva odlivy. Panama City patří k místům, které vlivem své geografické polohy a kanálu, v němž se může pohyb mořské vody násobit, mají větší než průměrný rozdíl ve výšce vodních hladin. Tento rozdíl se v Panamě pohybuje většinou kolem sto dvaceti až sto třiceti centimetrů, což je dost na dočasné odhalení reliéfu mořského dna, zároveň to ovšem neznemožňuje život na pobřeží. Ačkoliv je toto číslo asi čtyřikrát vyšší, než je průměr vypočítaný pro celý světový oceán, rozhodne nedosahuje patnáctimetrových hodnot, které jsou každoročně měřeny u francouzského Mont-Saint-Michelu.

1. Odjezd

19. srpna, Hotel Las Americas Golden Tower, Panama City, 8:00 AM EST / 15:00 ECT

„Máme všechno?“ zeptala se máma spíš řečnický ve chvíli, kdy jsme v plném slunci stáli před naším hotelem a podávali tašky snědému řidiči s hustým knírkem, který je skládal do svého černého SUV.

„Jo, já myslím, že jo, pokoj jsem celý prošla,“ odpověděla jsem jí a podala muži další kufr. Pokud jsme něco zapomněli, tak už to bylo asi jedno, z hotelu jsme se odhlásili asi deset minut dozadu a dost možná už náš pokoj začali uklízet.

„We are ready!“ zahlásil kníratý řidič, když do kufru svého Mercedesu naložil tašku s tátovým počítačem.

„Tak nasedáme,“ zopakovala máma i pro tátu a naposled sešla bílé kamenné schody k vyasfaltovanému plácku před hotelem. Sedla si dozadu doprostřed, já a Leontina jsme si sedly vedle ní. Nebyla to nejšťastnější volba, jelikož táta skočil na místě spolujezdce, ale už jsme vyjížděli.

„So, our next destination is Aeropuerto Tocumen, si?“ zeptal se mixem španělštiny a angličtiny na cíl naší cesty. Když si to vybavím zpětně, od druhého dne jsme měli vlastně docela štěstí na lidi, kteří mluvili anglicky aspoň tolik jako já, nebo uměli používat překladač. Domluvit se tedy většinou dalo, pokud byly názvy míst nebo měst aspoň trochu podobné, prakticky s kýmkoliv. Rozhodně jsme v následujících letech navštívili státy, které byly cestovatelsky dosažitelnější, ale komunikace v nich mnohem obtížnější.

„Si,“ potvrdila Leontina ze zadního sedadla a černé SUV se rozjelo cestou, kterou jsme chodívali k zátocě, aby mohl najet na dálnici. Pozorovala jsem z okna to moře betonu, skla a kovu, které opouštím patně v tom nejlepším, i když se mi ani trochu nechce. Ani po letech si nedokážu takhle patetický komentář odpustit, celkově byla Panama to nejkrásnější místo na zemi.

„Dívej z okna,“ upozornila jsem svou sestru, když městskou kulisu po chvíli vystřídaly mělčiny lemující dálnici.

„Nebyla tady náhodou voda?“ ptala se nechápavě Leontina. Já byla ráda, že nejsem jediná, která má ten pocit. Pokud jste byli někdy v Benátkách a určitě to bude i na jiných místech světa,

tak víte, o čem mluvím. Jedete po cestě a kolem vás není nic jiného než voda. Jasně skepticky se dá říct, že tohle můžu tvrdit o každém delším mostě přes větší řeku, ale já mluvím o situaci, kdy je tenhle „most“ přes moře, záliv, lagunu, co chcete. Když jsme přijížděli v noci sem, měla jsem pocit, že vidím přesně tohle, ale za to, kolik jsem dokázala vnímat, bych rozhodně nedala ruku do ohně.

„Taky jsem měla ten pocit,“ odpověděla jsem tedy sestře popravdě.

„Odliv,“ vysvětlil jednoduše táta-znalec televizních dokumentů.

„Ale tak velký?“ divila jsem se, jelikož vodu nebylo vidět až k torzu budoucí vilové čtvrti po pravé straně.

„Ty černé chuchvalce dole jsou řasy a někde dál možná bude ještě i voda,“ říkal trpělivě táta. A skutečně. Po chvíli se dno ještě o něco snížilo, písek nahradily ploché černé skály napůl lesklé líně přicházejícími vlnkami příboje.

„Pelikáni,“ řekla Leontina a přes zatmavené okno černého Mercedesu si scénérii i s ptáky vyfotila. Chápu, že si řeknete, pelikán, co si na tom tak často fotí, ale pro mě je pelikán zvíře ze zoo a tady najednou seděli na lampách u rybího trhu, obsadili strom na starém městě a doprovázeli nás i na letiště. Když jsem otočila hlavu na druhou stranu už i nalevo bylo zase vidět moře.

„Na začátku mostu bylo asi nějak zvednuté dno, možná stavbou mostu, možná přirozeně pískem, který sem voda zanáší. Stejně ale vidíš, že tady není nijak hluboké dno, jsou to všechno mělčiny, proto je tu tolik ptáků a plavební cestu musí čas od času prohrabat, aby se lodě s hlubším ponorem nezahrabaly,“ vysvětloval dál táta.

„You should say that you wanted to take some pictures,“ řekl přátelsky snědý řidič, když si všiml, že pozorujeme krajinu za oknem. Zpomalil svůj Mercedes, zapnul blikačky a stáhnul zadní okénka, abychom měly se sestrou lepší fotky.

„Thank you,“ poděkovala jsem překvapeně. Neudivil mě ani tak přátelský tón, který použil, ostatně na ten jsem si za dobu pobytu už zvykla, ale spíš to, že se nijak okatě nedivil, co si blázniví běloši fotí na mořském dně.

„Tímhle jsme měli jezdit celou dobu,“ řekla Leontina, když jsme vystoupili z prostorného interiéru v krémové kůži. Je pravdou, že to bylo poprvé a naposled za celou naši panamskou intervenci, co jsme se nemačkali vzadu, jak sardinky a co bylo možné na požádání maličko snížit stupeň klimatizace z Arktidy alespoň na Sibiř.

„Rozhodně bych nic nenamítala,“ odpověděla jsem a převzala si od kníratého řidiče svůj kufr. Naposled jsem nasála do plic vlhkem ztěžklý horký vzduch, který moje máma ještě nepřestala proklínat jako „nedýchatelný skleník“.

„Bye bye, have a good flight,“ rozloučil se s námi náš skutečně milý řidič a my zůstali s kufry stát před odletovou halou.

2. Moderní Tocumen

19. srpna, Tocumen International Airport, Panama City, 8:30 AM EST / 15:30 ECT

Letiště Tocumen působilo přes den překvapivě moderně. Kdybych ho sama neprošla a nebyla si jistá, že jiné mezinárodní letiště v Panama City není, přísahala bych, že jsme přistáli na úplně jiném místě. V odletové hale působilo všechno velmi... Kosmopolitně – to je asi to správné slovo. Nikdo by nepoznal, že tohle je Panama – elegantní, ale nic neříkající kombinace černé, bílé a šedé uspořádaná do geometrických obrazců na podlaze a stěnách. Moderní sklo a kov. Neberte mě špatně, neříkám, že to nevypadalo dobře nebo moderně, já jen říkám, že jsem měla pocit, že atmosféra příletové a odletové haly se od sebe diametrálně odlišují.

Na odbavení zavazadel a pasové kontrole se nic pozoruhodného nestalo. Za zmínku stojí pouze dva fakty. První, nechali nás projít s plnou taškou jídla, které se údajně nesmí vyvážet ze země, nebo nosit na palubu letadel... Nebo aspoň tohle si myslím, že znamenaly ty piktogramy, po stěnách, ale tašku nesli rodiče, takže pokud to nezajímá je, já jsem z obliga. Doma jsem se na to později ptala a máma mi odpověděla: „kdyby s tím někdo měl reálný problém, tak nás stopne, ne?“

Druhým faktem je, že jsme nevěnovali pozornost červenému štítku na tátově pasu, který nalepili ve Washingtonu. Tohle byla osudová chyba. Druhá největší. Hned po hadovi.

„Tohle jsem... Nečekala?“ řekla jsem Leontině stojící vedle mě před tabulí s odlety, když jsme hladce prošli všechny kontroly. Ta neřekla nic jen uznale pokývla hlavou a dál sledovala tabuli.

„Mám to, jdeme na gate A-19,“ řekla a já se točila dokola, abych našla správný směr. Stáli jsme totiž na místě, odkud se chodby jako chapadla chobotnice rozbíhaly do různých stran ke čtyřiceti dostupným gatům. Z reproduktorů vyhrával španělský pop a poprvé za celý pobyt tady byla přijatelná teplota uvnitř uzavřené budovy. Patrně kvůli velikost haly, kterou klimatizace nestíhala zchladit na místní poměry.

„Musíme úplně doprava,“ řekla jsem a spolu s kufrem a černým *Hello Kitty* batůžkem na zádech jsem se rozešla tím směrem, aby mě ostatní následovali. Cestou jsme míjeli výlohy světoznámých značek, butiky, parfumerie a všechny ty obchody, co potkáte v bezcelní zóně každého letiště.

„A-17, tu už vidím 18,“ říkala jsem si sama pro sebe a postupovala dál a dál směrem ke správnému gatu. Když jsem přišla před A-19, nebylo si kam sednout, jelikož před námi ze stejného místa odlétal někdo do Newarku, což jsem podle délky letu usoudila, že by mohlo být

někde kolem New Yorku. Nebylo se čemu divit, náš odlet byl hlášený sice bez zpoždění, ale až za dvě hodiny.

„Není si kam sednout,“ řekla jsem, když ke mně po chvíli dorazil zbytek rodiny.

„Dobře, tak nám to tu nechte a běžte se tu mezitím podívat, my s mámou najdeme nějaké místo k sezení a pak vás najdeme,“ prohlásil táta a vyslal nás na průzkum obchodů. Dnes už se to neděje tak často, ale když jsem byla mladší, nepamatuju, že by někdy tahle věta, nebo její modifikace, nezazněla.

„Kam půjdeme prvně?“ zeptala jsem se Leontiny poslušně klusající vedle mě.

„Čumla bych na tu kosmetiku a voňavky,“ odpověděla sestra a tím byl určen náš první cíl.

3. Bombastický nápad

19. srpna, Tocumen International Airport, Panama City, 9:30 AM EST / 16:30 ECT

„Já si vezmu ten fialový body mist hrozno a fialky a ty? zeptala jsem se sestry po dlouhém bloudění mezi regály a zkoušení všemožných vůní a vzorků.

„Asi nic, asi se podíváme ještě jinde,“ prohlásila a vytáhla tátovu kartu, abychom decentně nalíčené slečně za kasou naznačily, že máme v plánu si zboží vzít.

„Hello, how can I help you?“ zeptala se ochotně se silným španělským přízvukem asi pětadvacetiletá černoobláska s jemnými rysy za pultem. Bylo slyšet, že anglicky sice umí, ale s většinou zákazníků mluví jinak. Myslím, že nás předtím musela slyšet o něčem debatovat česky, jelikož španělštinu na nás ani nezkusila.

„We wanna buy this body mist,“ řekla za mě sestra a já se jen mile usmála a sprej jí ukázala.

„Ok, no problem, it will be 14.99. Would you like to pay in dollar or balboa?“ oznámila nám cenu výrobku, aniž by si ode mě lavičku vzala, což mi připadalo poměrně zvláštní.

„Can we pay by credit card?“ odpověděla černooblásce sestra otázkou.

„Of course,“ odpověděla pouze mladá prodavačka a něco klikala v systému. Po pár dalších minutách se nám podařilo zaplatit.

„So, here you go, here is a number of your package and that receipt,“ snažila se nám vysvětlit, k čemu bude v budoucnu účtenka, zatímco my jsme s Leontinou na sebe zmateně koukaly.

„Znamená to jako, že teďka nic nedostanu a budu mít kají v letadle připravený balíček?“ ptala jsem se překvapené sestry, která nevypadala, že by byla z předchozích instrukcí o něco chytřejší. Pokud jsou všechny vystavené předměty makety, absolutně nechápu, proč jich tu mají vystavených tolik a všechny jsou něčím naplněné.

„No zní mi to tak, ale taky jsem se s tím ještě nesetkala, je to nějaké podivné,“ souhlasila sestra bez větších výhrad, což se často nestává.

„No, tak jenom, aby to byla nakonec nějaká bomba...“ zašeptala jsem a s kyselým výrazem vrátila původní lahvičku do police. Karma přišla asi o pět hodin později v Houstonu v Texasu... A bomba to skutečně byla, jen jiná, než si asi myslíte...

4. Yeehaw

19. srpna, George Bush Intercontinental Airport, Houston, Texas, 1:30 PM CST / 20:30 ECT

Zpátky do Států jsme letěli s United Airlines a musím říct, že let byl o poznání nudnější. Dokonce aspiruje na ten nejnudnější v životě. Nebála jsem se, že mi půjde o život, neseděla jsem u záchodů a stevard nechtěl, ať na něho roztáhnu nohy a můj fialový body mist skutečně čekal na mém místě v zataveném a zapečetěném sáčku z letištního butiku. Seděla jsme v průměrně vypadajícím letadle s pitím a myslím, že jsme nedostali ani žádné jídlo. Že by se personál za ty čtyři hodiny zrovna přetrhnul, to se říct nedalo.

„Divej, jak je to dole zelené,“ upozorňovala jsem vedle mě sedící Leontinu.

„Je to cool,“ souhlasila, „skoro nikde žádné cesty, na první pohled se nic nezdá ani jako plantáže.“ Výhled na krásnou a svěží přírodu byl krásný, nakonec dokonce i pro moji sestru a já se těšila, že celá cesta zpátky bude mnohem snazší než cesta tam. Překvapení přišlo po výstupu na americké půdě.

„Nečekáme už nějak dlouho?“ zeptala jsem se spíš řečnický, ale moje máma to vzala jako osobní útok.

„Pokud s tím máš nějaký problém, můžeš zkusit jít najít někoho sama, jak vidíš, stojí tu všichni,“ odpověděla poměrně agresivně. Stupňující se horko a vydýchaný vzduch malého skleněného prostoru, kam nacpali dopravní letadlo napůl plné pasažérů, napětí ještě zhoršoval.

„Já problém nemám, ale oni jich mají evidentně hodně,“ odpověděla jsem, aby bylo jasné, že její protivný tón mě nezastraší. Postupem času jsme odhalili, kolik potíží vlastně měli.

Velmi pomalý postup byl způsoben ze začátku především jednotlivým procházením „uličky drogové hanby“, jak bych tomu řekla já.

„Vážně máme projít mezi těmi psy?“ divila jsem se nahlas. Nevezla jsem si s sebou sice žádnou nálož nebo drogy, ale taky jsem neměla v úmyslu odcházet s kousancem od vlčáka v případě, že se prostě rozhodne, že zaútočí. Padesátikilová psovodka mou důvěru příliš neposílila.

„Tak běž,“ pobídli mě rodiče a já vyrazila svou stezkou hanby. Museli jsme projít asi dvacetimetrový úsek mezi dveřmi a schody a kolem nás neustále chodili cvičení psi ze strany na stranu. Prý to je běžný proces po příjezdu ze zemí třetího světa, zejména takto rizikových. Jo, riziková země je ta, která je jedním z nejstarších daňových rájů a míra gramotnosti už v roce

2010 přesáhla devadesát sedm procent. Vzhledem k tomu, že v USA si museli vytvořit vlastní škálu gramotnosti, myslím, že nebezpečno je trochu jinde, ale dobrý pokus.

„Vidíš, nebylo to tak hrozné,“ řekl mi táta smířlivě.

„Netvrdím, že to bylo hrozné, ale že to bylo ponižující a zbytečné...“ oponovala jsem mu.

„Jako všechno, co benga dělají kdykoliv,“ přidala se k remcání Leontina, kterou to překvapivě taky nepotěšilo. Bylo to zvláštní, protože ona je většinou ta bojovnice za demokracii nebo politický systém a můj chaos příliš neuznává.

„Je to tu jakesi podivné,“ konstatovala moje máma s povytaženým obočím. Nepřestávala jsem vycházet z údivu. Evidentně podle úsloví „nepřítel mého nepřítele je můj přítel“ nás ten Texas spojil ve vzájemné nenávisti k němu.

„Jako atmosféra, nebo?“ zeptala jsem se, aby řeč nestála.

„To taky, ale i ten design,“ odpověděla máma, mně nezbývalo než souhlasit. Ani po těch letech moc nevím, co si o našem chvilkovém rodinném propojení a vzhledu tohoto letiště myslet. Zatímco Tocumen byl jiný na příletech a odletech, tady se styl měnil každých pár kroků. Střídal se části působící naprosto industriálně s těmi sterilně elegantními. Dlouhou chodbou lemovanou nablýskanými dlaždicemi jsme došli k pasové kontrole, kde začala další sranda. V tu chvíli jsem skutečně doufala, že už bude poslední. Nebyla.

„Good afternoon, sir! Passport, please,“ ozval se sebevědomý běloch za nízkou přepážkou poté, co jsme si vystáli asi hodinovou frontu pro vízový transfer. V případě, že bychom chtěli jako cizinci vstoupit do země zaslíbené, bylo by to čekání ještě delší.

„Dej mu pasy, tati,“ řekla Leontina stojící vedle táty před pultem. Já stála víc napravo a dívala se na skleněný turniket, který nás dělil od svobody.

„Hello,“ odpověděl můj táta jedno z mála anglických slov, které pochytil. Otevřel přitom peněženku a začal vytahovat naše doklady.

„Thank you,“ odpověděl úředník a pasy si začal prohlížet. Dalšímu dění jsem nevěnovala příliš pozornost, a když jsem se po těch letech ptala mámy a sestry, co k následující situaci vedlo, nebylo to nikomu už příliš jasné. Možná se mu nelíbila loňská víza z Ruska, kam jsme letěli na Vánoce a Nový rok. Nebo to bylo našim pochybným původem ze země, která podle něj ani neexistuje. Anebo ho prostě upoutal ten červený štítek na tátově pasu...

„Wait a minute, please, I have to call my colleague. Everything is alright,“ ujišťoval nás, že si pouze zavolá kolegu a je vše v pořádku.

„Kdyby to bylo tak alright, jak tvrdíš, tak si nepotřebuješ nikoho volat, cype,“ utrousila jsem na půl pusy znechuceně.

„Co ma ten chuj zas za problem?“ startoval táta. Neříkám, že jeho rozhořčení nebylo oprávněné, jen to tak vypadá, že pro další cestu za oceán zvolíme jakoukoliv jinou verzi než přestupovat v USA.

„Netuším, neslyšela jsem ho,“ odpověděla jsem já přípustnou variantu.

„Taky nevím,“ vmísila se do hovoru Leontina.

„Tak radši, ať žádný nemá,“ supěl táta. Nemá rád Američany celkově a přístupem ani na jednom letišti si u něho nešplhli. Řeknete, že je jasné, že nás kontrolují, ale my jsme tam fakt byli podezřele dlouho. Chápu, že mají nějaké předpisy, ale ruku na srdce... Čtyřlenná bílá rodina z centrální Evropy ověšená taškami a batohy roztodivných tvarů a barev, podle nichž by ji bylo možné dohledat naprosto kdekoliv, snažící se projít letiště pouze jako transfer, nebude asi prototyp nebezpečných teroristů. Ale barevné vlasy a pochybný původ generují předsudky, je mi to jasné.

„Kdyby tu nebyl ten pitomý točák, tak to projdu,“ řekla jsem směrem k sestře.

„Jenomže on tu je a ten člověk má naše pasy,“ hned mi oponovala máma. Jak jinak, já věděla, že ta vzájemná blízkost bude pouze dočasná.

„Pasy leží na stolku a kamera nám míří do zad, pokud se táta dobře postaví...“ naznačovala jsem možnost rychlejšího projití.

„Tak tě zatknou,“ odpověděla máma, která nemá pro tyhle věci moc smysl. Její představy o tom, co se musí, má nebo může jsou v poměrně výrazné opozici k mým. Ona dělá věci podle pravidel a správně, morálně, pravdivě... Proto jí za pár let jedno dítě uteče a druhé s ní bude mluvit tak hodinu denně. Stát na jiné straně nevede k důvěře, to jen tak, kdybys to někdy četla, mami.

„Deportace po měsíci, kdy se o tebe musí starat zní jako rychlejší odvoz domů, než co nám zařídí tento šašek,“ vedla jsem si dál svou, jelikož nejsem příliš příznivcem situací, v nichž se nade mě někdo (většinou muž) povyšuje a myslí, že mě má v hrsti.

„Už jde,“ utnul táta začínající hádku dvou nesmiřitelných táborů. Skutečně. Chlapík v bílé letištní uniformě se vracel s nějakým svým nadřízeným, soudě podle saka, které doplňovalo bílou košili – stejnokroj úředníků na přepážkách.

„Good afternoon Sir, we have some discrepancy with your passport,“ promluvil lépe oblečený na mého tátu, který ovšem hned zdvihl ruky v obranném gestu.

„Tady, prosím,“ řekl a přepustil místo před přepážkou mámě. Oba úředníci se zatvářili zmateně.

„No no, Madam, go back to your place, we want to talk to that man,“ snažil se situaci vyřešit starší.

„If you want to solve some problem, you have to talk to me, he’s not speaking English,“ snažila se máma oběma vysvětlit, že problém musí vyřešit s ní, jelikož táta jim nerozumí.

„Is he mute?“ zeptal se mladší, kterému to ještě nedošlo.

„No, George, he’s just...“ řekl starší a poslední slovo svému kolegovi bez saka pro jistotu jen pošeptal do ucha, přičemž si dlaní přikryl rty, aby se z nich nedalo odezírat a konfrontovat. Přesně o tomhle mluvím, když říkám, že nesnáším povyšování se a ukázky domnělé moci, kterou nade mnou nemají.

„Ehm, ehm,“ odkašlala jsem si co možná nejhlasitěji, aby pánové úředníci pochopili, že tady stále jsme a čekáme. Mladší po mně šlehl uraženým pohledem, na víc se nezmohl.

„So... Madam, do you see that red label on your husband’s passport?“ zeptal se starší v saku.

„Yes,“ souhlasila máma a intonací naznačila otázku.

„Great, it indicates that we have some kind of suspicion,“ mluvil velice pomalu, jelikož jednotlivá slova volil velice obezřetně a evidentně vyčkával na reakci.

„Došel už k něčemu konkrétnímu?“ zeptala jsem se jazykově lépe vybavené Leontiny vedle mě.

„Prý ta červená nálepka zezadu znamená, že mají nějaké podezření,“ okomentovala krátce předchozí děj.

„No neříkej, kdo by to byl od červené čekal,“ poznamenala jsem ironicky, jelikož jsme se stále nikam neposunuli, jenomže společným hovorem jsme ztratily nit.

„Holky, jdeme,“ upozornila nás máma, abychom se daly do pohybu.

„Cože? Jen tak? Prvně má spoustu blbých pindů a pak nás pustí?“ chrlila jsem zmateně jejím směrem otázky.

„Já nevím, říkali, že letadlo pohodlně stihneme, ale že musíme jít ještě na další kontrolu,“ vysvětlovala máma při průchodu skleněným turniketem. Neodpověděla jsem nic, slovní spojení „další kontrola“ mi totiž absolutně vzalo vítr z plachet... Vnitřně jsem začínala tušit, že to nejhorší je teprve před námi.

5. Do třetice všeho dobrého a... zlého

19. srpna, George Bush Intercontinental Airport, Houston, Texas, 2:30 CST / 21:30

ECT

Pokud byste si mysleli, že jednou projít psí uličku hanby bylo dostatečné pro odvrácení drogového podezření, tak byste byli na omylu stejně jako já tehdy. Nejen, že jsme museli procházet touto potupou znovu, a já se opět musela obávat, zda mě nějaký z pejsků nebude chtít posvačit, museli jsme podstoupit i další sérii kontrol.

„Myslela jsem, že tohle je jenom v kriminálkách,“ poznamenala duchapřítomně Leontina, jakmile jsem se postavili do řady na boxy k elektrorámům a skenerům celého těla v jednom.

„Já myslím, že to nebude dlouho trvat a kriminálku budou muset k nějakému případu volat,“ odpověděla jsem a v zásadě souhlasila s tím, co řekla. Místnost, kde jsme stáli a čekali byla koncem svažitě chodby a dál pokračovala za poslední kontrolou mnohem menším průchodem, kterým nikdo neprošel už hezkých pár minut.

„Vsadíme se?“ navrhla Leontina a já chvíli její návrh zvažovala. Situace byla poměrně přehledná. Nejnižší místo chodby, kde je spousta lidí, kteří se nemůžou hnout z místa. Zářivky, cedule, přístroje – všechno zdroje tepla. Teplo venku nebylo nijak nesnesitelné, ale v kombinaci s dalšími věcmi, tady bylo jako v pekle. Vzduch vydýchaný, těžký, mokrá. Zoufalí a unavení lidé, plačící děti, všichni napružení, s nervy v koncích. No jistě, tohle je ta svoboda, pomyslela jsem si, když jsem si něčeho všimla.

„Vidíš to?“ zeptala jsem se Leontiny a byla jsem zvědavá, co zaujalo na celé situaci nejvíc ji.

„Myslíš, že takhle vypadá peklo?“ odpověděla otázkou.

„Tak tím jsem si jistá od chvíle, kdy jsme přistáli,“ řekla jsem a hořce se usmála. Leontina neodpovídala.

„Ale ne, vážně. Nevšimla sis ničeho?“ zeptala jsem se jí znovu.

„Nevím?“ odpověděla nechápavě a čekala, kam tím mířím.

„Kolik je tady bílých?“ zeptala jsem se Leontiny přímo a nechala ji, ať pohledem přejede místnost.

„Nevím, odhadem tak patnáct, možná dvacet, proč?“ uvedla svůj hrubý odhad, i když stále nevěděla, o co jde.

„Správně, tak teď pomineme, že většina jsou jiné rasy, což je taky o něčem hodně vypovídající, ale... Co tam ti?“ pokývla jsem bradou k velmi upravenému mladému páru s dítětem.

„Co by s nima mělo být?“ nechápala sestra.

„On nabušený, opálený s vyholenou hlavou a hedvábným majolikovým setem asi od Gabbany, možná je to jiná značka, to je jedno, pásek má určitě jako přezku to DG a mokasíny vypadají taky poněkud luxusně. Ona je napůl umělá, blondýna, vymalovaná jako kraslice a stojí tu ve vypasovaném roláčku v minimálně třiceti stupních. Dítě taky světlolasé, což by ještě nemuselo být divné, ale vzhled toho černo-zlatého kočárku taky dost napovídá. Před nikým nemluví nahlas, vždycky se k sobě přitočí. Tak co myslíš?“ popisovala jsem znaky, které podle mě hráli při rozřazování na předchozí vizové přepážce roli.

„Chceš říct, že jsou Rusové? zeptala se Leontina, které to možná začínalo docházet.

„Možná, nebo Ukrajinci nebo tak... Možná i ruští Židé z Izraele, nedokážu dostatečně zaostřit na ten jeho řetízek, ale úplně přesná lokace nehraje roli, ale vypadá to, že to jsou lidi z bývalého Sovětského svazu, takže nepřátelé,“ rozvíjela jsem teorii nahlas.

„Takže myslíš, že jsme tady za to Rusko?“ zeptala se a přitom se na mě podívala.

„To úplně ne, nebo ne jediné za to, protože o nikom dalším bych tady neřekla, že vypadá tak stereotypně,“ řekla jsem jí a už se rozhlížela po někom dalším.

„Nebo tam ti dva,“ pokývla jsem hlavou na druhý konec sálu ke dvěma dobře vypadajícím mužům kolem třiceti.

„Jsou spolu, že?“ řekla Leontina a bylo vidět, že jí pomalu svítá.

„Taky si to myslím a rozhodně nejsme v téhle místnosti jediné, kdo je o tom přesvědčen,“ souhlasila jsem.

„Takže jsme prostě v sále impostorů,“ shrnula Leontina.

„Ano, ano, v sále podvratných živelů... Proto je tu tolik Mexikánců a jiných mladých Latinosů, tam ta skupinka je vyloženě z našeho letu,“ doprovodila jsem svůj komentář mírným ohlédnutím se přes rameno.

„Jižanské pojetí svobody...“ glosovala sestra trefně, ale to už jsme se postupně dostávali konečně k umělohmotným krabicím na osobní věci.

Pracovníci nás z husího zástupu rozřazovali do dalších řad, které už mířily ke skenerům. Nedalo se tak příliš dobře zabránit prozatímnímu rozdělení naší výpravy.

„Put your basket on the conveyor belt,“ vyzval mě pracovník u pásu, kam se pokládaly plastové boxy s věcmi a projížděly rentgenem.

„Do you have a phone or a laptop in there?“ zeptal se a ukázal na *Hello Kitty* batůžek, který jsem do boxu položila spolu se šperky.

„No, I don't have laptop and my mobile is here,“ snažila jsem se mu odpovědět a ukázala mu telefon svíraný v dlani. Muž za pásem pouze kývnul hlavou, že rozumí a položil šedý box na pás.

„Thank you,“ řekl, když jsem se neměla k odchodu a paží mi ukázal směrem k velkému skeneru celého těla.

„Legs and arms apart,“ řekla zrzavá kudrnatá žena střední postavy obsluhující zařízení.

„Pardon? I don't understand,“ nerozuměla jsem jí, co mám udělat, takže jsem zvedla ruce a naznačila otázku. Na své straně průchozího zařízení mi ukázala, že mám rozpažit ruce, rozkročit nohy a postavit se rovnoběžně s pásem, na němž projížděly osobní věci.

„Stay like that and wait without motion for ten seconds, okay?“ udělovala zrzka další pokyny a já se jimi snažila řídit.

„Okay, you can go here,“ vyzvala mě za chvíli, abych z přístroje bokem vyšla a postavila se na místo před ní, kde mě ještě zkontrolovala osobním skenerem.

„Next one,“ zavolala na někoho za mými zády a mně už dále nevěnovala pozornost. Usoudila jsem tedy, že můžu jít.

„Čekala jsem to horší,“ zhodnotila jsem si sama pro sebe situaci. Přes dlouhé čekání šly kontroly poměrně hladce. I když jsem začínala být nervózní z toho, že moje věci už čekají na konci pásu a já jsem sotva v polovině, čekala mě už jen poslední kontrolní stanice. Na ní pracoval prošedivělý muž s výraznými brýlemi a hladce oholenou tváří, která se ovšem kvůli množství a barvy vousů jevila šedá.

„Dobrý?“ vyslovila jsem tiše ústy směrem k Leontině, která čekala zhruba na stejném místě v protější řadě. Pokývla. Nemohla mě slyšet, ale žijeme spolu celý život, naučíte se od toho druhého něco odezírat a jeho vzorce chování, takže dokážete říct, co by v danou chvíli řekl.

„Tak jo, jen tenhle a jdu na řadu,“ řekla jsem si zase už jen pro sebe a sledovala počínání prošedivělého muže za pásem, který právě probíral věci Hispánce přede mnou.

„What is it?“ zeptal se ho, když z batohu vytáhl krabici originálně zabalených sušenek Oreo s dvojitou náplní. Pamatuju si ten detail jasně, jelikož jsem v té době sotva věděla, že nějaké Oreo vůbec existuje, a to se to vyrábí kousek od nás.

„Sweets, for my kids,“ odpovídal muž přede mnou. Jeho věk se dal těžko odhadnout, určitě přes dvacet, ale jestli přes třicet... Černé vlasy měl rovné a v krátkém účesu přiléhaly k hlavě. Jeho batoh byl překvapivě velký na příruční zavazadlo, ale takže chápu, že ho brýlatý kontrolor otevřel, jenomže to, co přišlo potom se podle mě nijak logicky ospravedlnit nedá.

„Open it,“ nakázal mladíkovi přede mnou a ukázal na inkriminovanou krabičku. Hispánec měl pravděpodobně více zkušeností než já, jelikož se tomuto příkazu vůbec nebránil a papírovou krabici otevřel. Kontrolor na druhé straně pásu všechny stříbrné balíčky sušenek po čtyřech vysypal na pult před sebou.

„Aha...“ řekla jsem si polohlasně a pozorovala, co se bude dít dál. Nechápala jsem to a dodnes to nechápu, jen vím, že za živého Boha, mě nikdo do Texasu znovu nedostane. Takové bezpráví a diskriminace, kterému podrobují každého s jinou než preferovanou barvou kůže a vlasů, nedej bože orientací, genderem nebo vyznáním, nechci znovu zažít ani mu přihlížet.

„Where are you from?“ ptal se mladíka letištní pracovník.

„Guatemala,“ odpovídal dál mladík přede mnou.

„Hmm,“ udělal brýlatý kontrolor bez většího zájmu a dál rozebíral Orea. Otevřel stříbrný sáček a seškrábl část bílé náplně do zkumavky, kterou dal do odstředivky. Nevěřila jsem svým očím...

„Next one,“ ozvalo se znuděně po další hodině, když takhle otevřel všech deset balení různých sladkostí, které měl mladík v batohu.

„Hello,“ pozdravila jsem a on si přitáhl plastový box s mým batůžkem.

„Hello,“ zopakoval nedbale a sjel mě pohledem od hlavy po pas, protože dál přes pult neviděl. Nebylo to příjemné už jen kvůli jeho vzhledu a věku, ale řekněme, že těžký vzduch vznášející se v místnosti, kde bylo stále těsněji, plus jeho přístup sehráli rozhodující roli.

„What is it?“ ptal se a velmi vláčnými pohyby mi vytáhl z batohu stále zapečetěný a přelepený fialový body mist z panamského letiště.

„Body mist,“ řekla jsem krátce se sladkým úsměvem na rtech.

„I see and where is it from?“ vyptával se dál na zřejmé věci.

„Panama Airport, Tocumen,“ odpovídala jsem v holých větech, jelikož jsem se s ním rozhodně nehodlala vybavovat víc, než bylo nezbytně nutné.

„Interesting,“ poznamenal a můj body mist z plastického sáčku vytáhl.

„Tak tady jsi, my už jsme hotovi,“ řekla právě příchozí máma.

„Já tu budu ještě tak hodinu, tomu předchozímu borci rozbalil všechny sladkosti, aby je mohl otestovat,“ začala jsem si stěžovat.

„Určitě pro to měl dobrý důvod,“ řekla na to máma. Podívala jsem se na ni se zdviženým obočím. Jakékoliv sympatie byly ty tam, zase byl náš vztah v normálu.

„Těžko si dokážu představit dobrý důvod na to otevřít a vyhodit někomu jen pro vlastní zábavu několik kousků sladkostí, kor když jsou originálně zabalené. Fet do té náplně totiž dávají už v továrně, co?“ oponovala jsem její teorii.

„Chovej se klidně, ať tu nestrávíme tu další hodinu, jelikož nám to za půl hodiny letí. Čtyři hodiny evidentně nejsou na tak velkém letišti dost, aby se všechno stihlo,“ instruovala mě máma dle svých představ.

„Where are you from?“ vyzvídal opět brýlatý kontrolor potom, co vytáhnul můj body mist z odstředivky.

„Czech republic,“ zodpověděla za mě pohotově máma a muž po ní střelil pohledem.

„We have to do another test,“ oznámil mi a přinesl si několik bílých proužků, aby na každý mohl jednou stříknout.

„I bought it at the airport,“ zopakovala jsem mu odkud sprej pochází.

„I know,“ odvětil a stále si hrál s bílými proužky.

„Excuse her for being rude, she’s still young,“ vysvětlovala moje máma přeochoťně. Muž se potutelně usmál a dál testoval rychlostí jeden proužek za pět minut.

„Na čí jsi vlastně straně?“ obořila jsem se na mámu, jelikož tohle byla nová úroveň sobectví.

„Na straně stihnutí letu,“ odpověděla přesvědčena o své pravdě.

„Jistě, takže mě se nezastaneš, ale radši mě ještě budeš ztrapňovat před rasistickým a xenofobním chudákem, který se nezmůže na víc, než je ochutnávání cizích sladkostí a stříkání cizího spreje na papírové pásky. To dává naprostý smysl,“ cedila jsem našťavaně mezi zuby. Nekřičela jsem a na kontrolora jsem se stále sladce usmívala, ale uvnitř to vřelo.

„It looks okay,“ řekl po všech možných testech, kdy muselo být můj sprej cítit do poloviny haly.

„Great,“ poznamenala jsem ironicky a doufala, že své pracovní tempo konečně o něco zrychlí, aby nám to zpropadené letadlo z téhle pekelné díry neuletělo.

„So, here you go,“ zdůraznil každou jednu slabiku, když mi podával kontrolně přelepený body mist neskutečně líným pohybem.

„Go to hell,“ neodpustila jsem si, když jsem už všechny své osobní věci držela pevně v rukách. Ted' byl čas utíkat.

„Máme dvacet minut,“ oznámil mi táta hned, co jsem se přidala ke skupině.

„A jaký gate?“ ptala jsem se hned, abychom se zorientovali.

„D16,“ řekla Leontina operativně, jelikož držela naše letenky.

„Ale my jsme teprve na áčku,“ upozornila jsem a přejela pohledem všechny zúčastněné. nastal neuvěřitelný úprk. Nikdo z nás tu nechtěl zůstat už ani minutu, ale přede jen gaty D byly poměrně daleko.

„Už vidím děčko, doleva!“ křikla Leontina a všichni jsem s driftujícími kufry okamžitě změnili směr.

„This is the last call for fligth LH 441, boarding will be closed in...“ ozvalo se z amplionů nad našimi hlavami, když jsme probíhali kolem D12.

„To už musíme stihnout,“ řekla jsem si pro sebe a snažila se jako naprostý nesportovec ze sebe ještě něco vymáčkout.

„Please, wait,“ křikla Leontina na letušku u turniketu našeho gatu.

„Oh, last minute passangers,“ zasmála se a okomentovala náš grandiózní příchod se silným německým přízvukem.

„Yes, we are sorry,“ bylo jediné, co jsem ze sebe stihla dostat, když jsem jí podávala letenku k naskenování. Zpětně si říkám, že na tom letišti zas tolik značících šipek nebylo, takže se mohlo stát, že bychom přiběhli celí určení ke špatnému vchodu. Při té představě bych se na místě asi rozbrečela a pak si to šla vyřídit s panem zodpovědným...

6. Kořeny najdeš všude

19. srpna, paluba Boeingu 777-300ER, Houston, Texas, 3:30 CST / 22:30 ECT

Nastupovat do letadla poslední má tu jednoznačnou výhodu, že se nemusíte s nikým v uličkách přetlačovat. Nevýhoda je, když sedíte u okýnka a ostatní lidé vás musí pustit, aby let konečně odstartoval.

„Kde sedíš?“ ptala jsem se Leontiny šlapající přede mnou.

„31C a ty? Borec v Panamě říkal, že se nám to pokusí dát nějak u sebe, ať zase nesedíme všude jako minule,“ odpovídala mi sestra, přičemž jsme stále postupovaly dál.

„30A, takže jo, budeme u sebe,“ řekla jsem a kontrolovala čísla řady na obsazenými sedadly. Rodiče mezitím už hledali svá sedadla na druhé straně letadla. Měli sice taky jednatřicátou řadu a seděli vedle sebe, ale jejich sedadla měla písmena J a K.

„Oh, hello,“ řekla jsem, když jsem přišla ke své řadě a zjistila, že uprostřed a v uličce už někdo sedí.

„Is it your seat?“ zeptala se mě postarší žena s šedivým mikádem.

„Yes, but if it's problem for you...“ začala jsem hledat alternativu, jelikož jsem je nechtěla celou cestu obtěžovat.

„No no, it's your seat,“ nenechala mě paní domluvit.

„Move, Martin,“ řekla svému muži a pohybem paže naznačila směrem do uličky. Když jsme se usadili a připoutali, konečně mohlo letadlo odstartovat. Bylo to poprvé a doufám i naposled, kdy letadlo muselo čekat vyloženě jenom na nás.

„What's your name, beautiful young lady?“ začala s palbou otázek žena s mikádem, jakmile jsme vystoupali do letové výšky a odlehly nám uši.

„I'm Klara, and you?“ zeptala jsem se na oplátku, jelikož mi to přišlo zdvořilé.

„I'm Hannah and this is my husband Martin. We are from Duncan, Oklahoma. Have you ever been in USA?“ představila se a zároveň slídila dál. Nebyla asi věc, co by jí ušla.

„No, we were just on the airports, USA was our transit state,“ snažila jsem se srozumitelně odpovídat, ale v duchu jsem ji litovala, že si vedle ní sedl někdo s takhle mizernou znalostí jazyka.

„Oh, how interesting! Where are you from and where have you been?“ kladla nové a nové otázky a mně pomalu, ale jistě začala docházet slovní zásoba.

„I'm from Czech republic,“ řekla jsem a jejímu muži, který nám do té doby nevěnoval přílišnou pozornost, se rozsvítily oči.

„My granny and mum were from Czechoslovakia,“ pronesl zastřeným hlasem typickým pro staršího muže a já zůstala perplex. Překvapení se mělo ještě znásobit.

„Wow, I'm surprised,“ odpověděla jsem mu a myslela to naprosto upřímně.

„They were from Havířov, do you know that city?“ zeptal se mě a můj úsměv na tváři ztuhl. Jestli znám Havířov, který uměl i překvapivě dobře vyslovit? No...

„Yes, I were there, it's about fifty kilometres from my hometown... For you it is something like twenty two miles,“ snažila jsem se přepočítat vzdálenost, když mi došlo, že pravděpodobně tak stejně netuší, jak používat evropské míry, jako já ty americké. Ted' byl překvapený starý pán.

„It's incredible, how likely you can find... So, your family also immigrated due to war?“ hrnul na mě různé otázky. Byli jsme za jedno v tom, že nedokážeme pochopit tu malou pravděpodobnost, která nás svedla dohromady do jednoho letu, do jedné trojice sedadel, když já se vracím ze své první zámořské dovolené a oni letí na měsíční dovolenou v Paříži. Hold svět je někdy malý...

7. Kde to začalo, tam to skončí

19. srpna, Rhein-Main-Flughafen, Frankfurt nad Mohanem, 12:00 ECT

„It was so nice to meet you, take care,“ loučila jsem se s postarší dvojicí, když jsme po celé noci na palubě dosedli kolem poledne na německou půdu.

„Our pleasure,“ odpověděla mi Hannah, s níž jsem v noci sledovala různé romantické filmy z palubní nabídky, jelikož ani jedna jsme nemohly zamhouřit oči.

„Vše pobaleno?“ ptala jsem se Leontiny, když jsem ve své řadě osaměla a mohla se postavit a otočit po směru zástupu směřujícímu k východu.

„Já myslím, že jo, pojďme najít ty dva, potřebuju kafe a pak dlouhý spánek,“ odpověděla mi sestra. Zařadili jsme se tedy do *štrůdlu*, jak jsme takovému zástupu říkali vždycky ve škole a mířily ven. Letadlo bylo plné možná ze dvou třetin a nemělo žádná mezipřistání, dost dobře se tak dalo zorientovat, kde jsou naši rodiče.

„Tam jsou, taky ve štrůdlu, vidíš?“ řekla jsem Leontině, kterou jsem tušila za svými zády.

„Vidím, mávají, tak můžeme jít a setkáme se v hale,“ mrmlala si rozespale a šourala se za mnou. Část o průchodu všech chodeb a hledání kufrů můžeme v klidu přeskočit, jelikož se nic pozoruhodného nestalo. Avšak ověšení všemi zavazadly jsme již směřovali k východu, tudíž bylo nutné zavolat zase toho panáčka převoněného levnou kolínskou.

„Prý je tady za patnáct minut,“ sdělila nám Leontina, když zavěsila.

„Dobře, tak to je akorát na to kafe, cos chtěla. Půjdem?“ zeptala jsem se a ona na mou výzvu reagovala. Mezitím, co jsme si zašly pro kávu a prohlídly další naleštěné výlohy mezinárodně známých značek, se mužíček skutečně dostavil.

„Hello,“ pozdravil nás první, když autem najel před příletovou halu. Jeho rozverné kudrlinky poletovaly kolem hlavy ještě více než minule a parfému taky nebylo, to ovšem nebylo to hlavní, co upoutalo naši pozornost.

„Nezdá se ti, že je něco s předtím světlem?“ řekla jsem Leontině, zatímco muž mámě vysvětloval něco německy.

„Ano, právě o tom mluví,“ odpovídala máma, která zaslechla můj dotaz, „prý byla nějaká velká bouře na celém severu Německa.“ Aby její překlad potvrdil, ukázal nám telefon s videem.

„Tak to jsme s rozbitým světlem ještě nedopadli nejhůř,“ zhodnotila moje sestra právě zhlédnuté video, na němž některé auta měly stromy v čelním skle.

„Prý máme ještě něco promáčklého na kapotě, jelikož padaly kroupy jako golfové míčky,“ tlumočila máma a kučeravý muž nám ukázal, jak lehce promáčklou kapotu, tak fotku, kde držel kroupy v ruce.

„Dobře, to se nedá nic dělat, tak se s ním pobav o papírech na pojišťovnu,“ úkoloval táta mámu.

„No... Dobře,“ souhlasila nakonec neochotně, jelikož věděla, že nikdo jiný německy neumí a formulářům rozumět nebude.

„Jet s tím, či nejet s tím domů? To je oč tu běží,“ polemizoval táta nahlas.

Rozespalou, rozmrzelou a rozlámanou mě tahle hamletovská reference mohla dost dobře zabít. Když tohle píšu, tak mi to připomíná jeden školní moment o pár let později, když jsme přesně na toto dílo měli referát. Teda ne já, ale dvě spolužačky, které si po čtyřiceti minutách vítězoslavně podaly ruce, že to zvládly a Hamleta zabily, nebo ne, netuším, jak to končí. Učitelka jejich výkon ocenila asi jako já tátův počínající výstup – odchodem ze scény. S odstupem času se tomu směju, ale v tu chvíli? Žádná z katastrof, co mě za celý zájezd potkala se nevyrovná tomu, co jsme vyslechli v té hodině. No dobře, možná s tím hadem to bude plichta. Hluboký nádech čerstvého německého smogu mě vrátil do reality, tohle je ten pocit svobodného nádechu, po němž se mi tolik stýskalo. Já vím, dochází mi ta ironie...

Takhle nějak to tehdy skončilo... Máma vyřizovala, táta polemizoval a já s Leontinou jsme seděly v příletové hale frankfurtského letiště, kde jsme chytaly poměrně dobrý wifi signál, abychom zjistily, zda nás dráž přijde jedna noc v nejbližším Holiday Innu, nebo možná pokuta za jízdu s rozbitým světlem.